जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना
२०७८/०७९
कपिलवस्तु

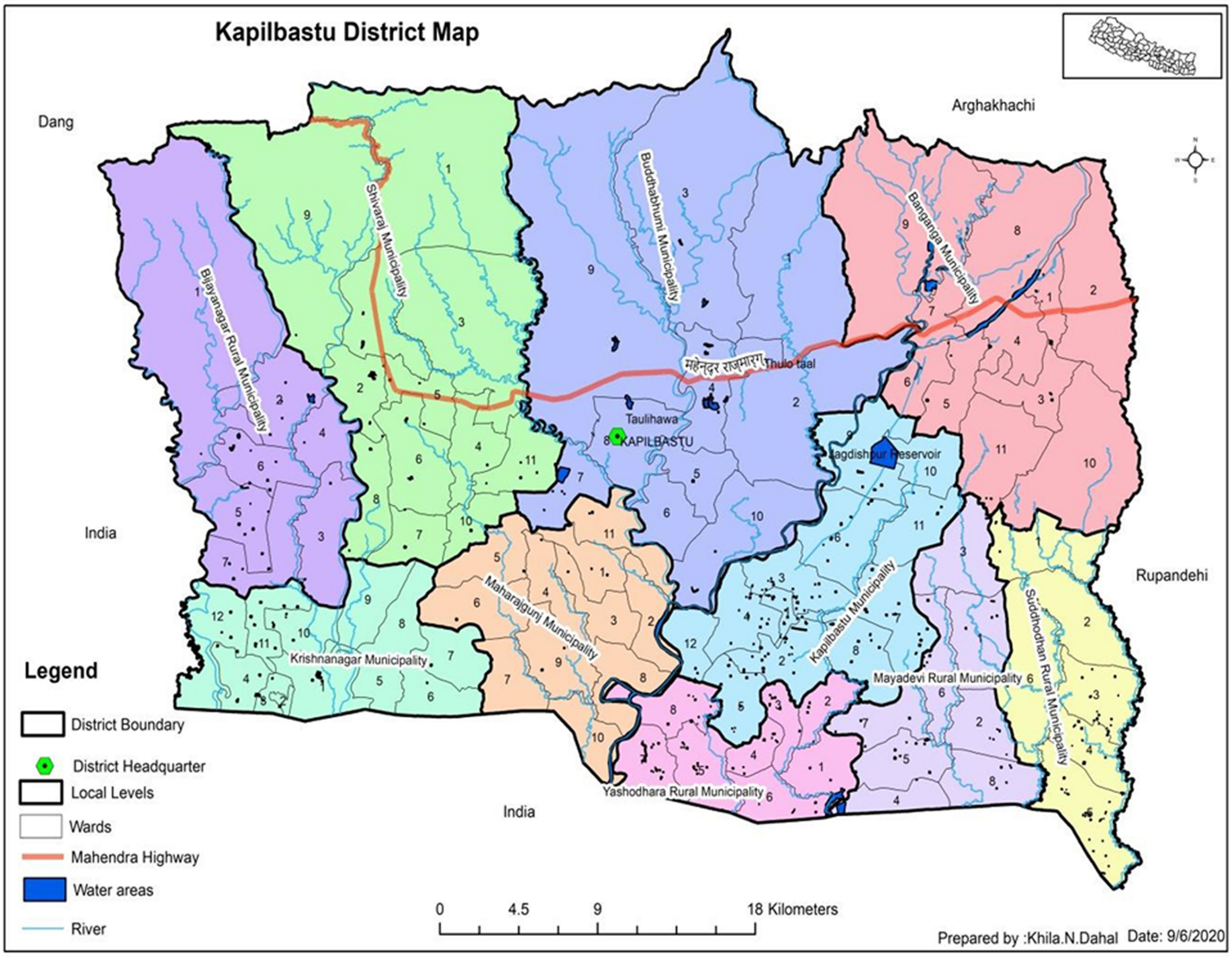

समन्वय
संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष

सहयोग
दलित सामाजिक विकास केन्द्र
युनाइटेड मिसन टू नेपाल

प्रकाशक
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, कपिलवस्तु

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८/०७९, कपिलवस्तु
District Disaster Preparedness and Response Plan 2021/2022, Kapilvastu

परिमार्जित दस्तावेजः जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७, कपिलवस्तु
अद्यावधिक कार्य : २०७८/०७९
प्रकाशक : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, कपिलवस्तु
प्रकाशन मिति : २०७८
व्यवस्थापन : जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, कपिलवस्तु
सर्वाधिकार : प्रकाशकमा
प्राविधिक सहयोग : युएनएफपीए, युनाइटेड मिसन टू नेपाल र कालिका स्वावलम्बन सामाजिक केन्द्र
आर्थिक सहयोग : युनाइटेड मिसन टू नेपाल र दलित सामाजिक बिकास केन्द्र

मेरो भनाई

गत आर्थिक वर्षका लागि अद्यावधिक गरिएको जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना प्रकाशन हुन ढिला भयो। यस वर्ष समयमा नै उक्त योजना अद्यावधिक गरिएको छ। यस वर्ष यो योजना तयार हुँदासम्म जलजन्य विपद्का ठूला घटना नहुनु हाम्रा लागि सुखद पक्ष हो। अवरिल वर्षाका कारण फुस र माटोले बनेका घरहरू भत्कन पुगे साथै हिउँदमा आगलागीका घटना धेरै ठाउँमा हुन पुगे।कृषकले गहुँबाली हुर्काउने बेलामा कसैका लापरवाहीका कारण सबै गहुँ जली नोक्सानी भएका घटनाहरू पनि घटे । हामीलाई थाहा छ, नेपाल विपद्का दृष्टिले उच्च जोखिम भएका देशहरू मध्ये पर्दछ । देशव्यापी रूपमा हामीहरूले प्रकोपका घटनाहरू झेलिरहेका छौं । यस वर्ष सिन्धुपाल्चोक, बझाङ र मनाङ लगायतका जिल्लाहरूमा धेरै धनजनको क्षति भएको छ । यस वर्ष कोभिड १९ महामारीको दोश्रो लहरले २०७८ श्रावण २२ गतेसम्म १६९ जनाको मृत्यु समेत भयो। यस महामारीको जोखिम अझै रहेकोले सावधानी अपनाउन जरूरी नै रहेको छ ।

सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तलाई आत्मसाथ गर्दै विपद् व्यवस्थापनको कार्यमा संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकारले गर्नुपर्ने कामहरूको स्पष्ट जिम्मेवारी तोकिएका छन्। विपद् व्यवस्थापनका लागि विभिन्न नीतिगत, कानूनी र संरचनागत व्यवस्था गरिएका छन् ।सेन्डाई कार्यढाँचा २०१५-२०३० अनुसार नेपालले पनि राष्ट्रिय नीति र रणनीति तय गरिसकेको छ । उक्त कार्यढाँचाका सात वटा लक्ष्यहरू र चार वटा प्राथमिकताका क्षेत्रहरूलाई ध्यानमा राखी विपद् व्यवस्थापनका कामहरू गर्नुपर्ने हुन्छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले तीन तहका सरकार, प्राधिकरण, विपद् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा निकाय र प्रतिष्ठानले गर्नुपर्ने कामहरूको स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ ।

जिल्लाभित्र जोखिम रहेका स्थानहरुको पहिचान तथा विगतका प्रकोपका घटनाहरू समेतको विश्लेषण गरी स्थानीय तह, जिल्लास्थित सुरक्षा निकायहरू, सरकारी कार्यालयहरू, युएनएफपीए, युनाइटेड मिसन टू नेपाल, दलित सामाजिक बिकास केन्द्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, विपद्का क्षेत्रमा क्रियाशील संघ संस्था, संचारकर्मी, नागरिक समाज आदिको सहयोगमा आ-आफ्नो क्षमताको विश्लेषण, मौज्दात सामग्रीहरूको लगत तयारी तथा आवश्यक पर्ने सामग्रीहरूको अनुमान गरी विपद्को समयमा आ-आफ्नो जिम्मेवारी बोधका साथ समन्वयात्मक रूपमा परिचालित हुन र गर्न सजिलो होस् भन्ने हेतुले राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्यको कार्यढाँचा र योजना तर्जुमा निर्देशिका बमोजिम यो "विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७८/०७९" प्रकाशन गरिएको छ। कोभिड १९ जस्तो महामारीबाट बच्नका लागि यस वर्ष हाम्रा योजना तथा कार्यक्रममा यस विषयलाई महत्वका साथ लिनु पर्ने देखिन्छ। यस जिल्लामा पनि कोभिड १९ संक्रमण रोकथाम तथा न्यूनीकरण सम्बन्धी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिदैं आएको छ।

यस जिल्लाको योजना अद्यावधिक गर्न नेतृत्वदायी भूमिका निर्वाह गर्ने जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरू, स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिज्यूहरू, जिल्ला स्थित सुरक्षा निकायहरू, राजनैतिक दलहरू, विषयगत क्षेत्रसँग सम्बन्धित कार्यालयहरू, युएनएफपीए, युनाइटेड मिसन टू नेपाल, दलित सामाजिक बिकास केन्द्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायत पत्रकार महासंघ, गैह्र सरकारी संस्था महासंघ जिल्ला शाखा, विपद्का क्षेत्रमा संलग्न अन्य संघ संस्थाहरू, नागरिक समाजलगायत सम्बद्ध सबैमा विशेष आभार प्रकट गर्दै यस योजनाको कार्यान्वयनबाट जिल्लामा विपद् न्यूनीकरण गर्न र व्यवस्थापनका लागि उपयोगी हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु।

धन्यवाद ।

....

चक्र पाणी पाण्डे

प्रमुख जिल्ला अधिकारी

अध्यक्ष

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,

कपिलवस्तु

विषय सूची

विषय	पेज नं.
१. पृष्ठभूमि	१
२. जिल्लाको चिनारी	२
३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अद्यावधिक गर्नुपर्ने आवश्यकता	५
४ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा	५
५. विपद् पूर्वतयारी योजना र विपद् सम्बन्धी कार्य गर्ने निकायहरू	६
५.१ विभिन्न वैठक तथा निर्णयहरू	६
५.२ आवश्यकताको लेखाजोखा तथा खाडल पहिचान :	६
५.३ विपद् जोखिम विश्लेषण	६
५.४ स्थानिय तहमा विपद् जोखिम अवस्था तालिका	७
५.५ विपद्को विगतको अवस्था र संभावना	८
५.६ विषयगत क्षेत्रको पहिचान तथा निकायगत भूमिका र जिम्मेवारी	८
५.७ कपिलवस्तु जिल्लाको जोखिम नक्सांकन	८
५.८ विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको विवरण	१०
६. विषयगत विपद्को प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना	१५
६.१ खोज तथा उद्धार, समन्वय र सूचना (Search and Rescue)	१५
६.२ आवास तथा गैर खाद्य सामग्री (Shelter &Non-FoodItems)	१८
६.३ स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition)	२०
६.४. शिक्षा (Education)	२६
६.५ संरक्षण (Protection)	३१
६.६. खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता (WASH)	३८
६.७. कृषि, खाद्य तथा जिविकोपार्जन (Agriculture, Food & Livelihood)	४१
६.८ राहत तथा पुन निर्माण (Reconstruction/Rehabilitation and Relief)	४५
७. भूकम्पीय जोखिम न्यूनिकरणका लागि पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	४७
८. आगलागी रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना	५९
९. महामारी	६२
१०. शितलहर योजना	७१
११. कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति कार्यान्वयन समय तालिका	७३
१२. प्रतिवेदन तथा अभिलेखन र सूचना प्रवाह	७४

अनुसूचीहरू

अनुसूची १. मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरू ७४
अनुसूची २. जिल्लामा उपलब्ध एम्बुलेन्स सेवाहरू ७६
अनुसूची ३. दमकल सेवाहरू ७६
अनुसूची ४. खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको लागि सम्पर्क संस्थाहरू ७६
अनुसूची ५. हेलिप्याडहरू भएका स्थान ७७
अनुसूची ६. आपत्कालीन आश्रय स्थलहरू ७७
अनुसूची ७. सुरक्षा निकाय तथा अन्य निकायहरुमा रहेका उद्दार साम्रगीहरुको विवरण ७७
अनुसूची ८. सर्पदंश उपचार केन्द्र ८२
अनुसूची ९. विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरू ८२
अनुसूची १०. रक्तसंचार केन्द्र ८२
अनुसूची ११. स्थानीय तहमा रहेको स्वास्थ्य चौकीहरू ८३
अनुसूची १२. जिल्लामा संचालित इन्धन पम्प ८६
अनुसूची १३. अस्थायी आश्रय स्थानका लागि पहिचान भएका खुल्ला स्थान ८८
अनुसूची १४. मौसमी पुर्वानुमानमा आधारित बाढी पुर्वचेतावनी सूचक ८८
अनुसुची १५. सम्भावित विपद् व्यवस्थापनमा अपनाउनुपर्ने सावधानीबारे जानकारी पात्रो ८९
अनुसूची १६. मनसुन प्रतिकार्य तालिका ९१
अनुसूची १७. दैनिक/साप्ताहिक प्रतिवेदन फाराम ९६
अनुसूची १८. सन्दर्भ सामग्रीहरू ९६

शब्द संक्षेप

जि.वि.व्य.स	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
प्र.जि.अ	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
DDMC	District Disaster Management Committee
CDO	Chief District Officer
जिसस	जिल्ला समन्वय समिति
उ.म.न.पा	उपमहानगरपालिका
न.पा.	नगरपालिका
जि.स.अ.	जिल्ला समन्वय अधिकारी
शि.वि.स.अ.	शिक्षा विकास समन्वय अधिकारी
शि.वि.स.इ.	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई
स्वा.का.	स्वास्थ्य कार्यालय
ने.रे.सो.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
ने. से.	नेपाली सेना
प्र.उ.	प्रहरी उपरीक्षक
स.प्र.उ.	सशस्त्र प्रहरी उपरीक्षक
स.प्र.ना.उ.	सशस्त्र प्रहरी नायब उपरीक्षक
प्र.ना.उ.	प्रहरी नायब उपरीक्षक
प्र.नि.	प्रहरी निरीक्षक
म.बा.सा.वि.अ.	महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास अधिकृत
म.बा.सा.वि.शा.	महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा
स.प्र.ब.	शसस्त्र प्रहरी बल नेपाल
स्था.स.अ.	स्थानीय समन्वय अधिकारी
डि.व.का.	डिभिजन वन कार्यालय
ज.उ.प्र.नि.बि.	जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण विभाग
गै.स.स.	गैरसरकारी संस्था
यू.एम.एन.	यूनाइटेड मिसन टू नेपाल
युएनएफपीए	संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष
DLSA	District Lead Support Agency
DEOC	District Emergency Operation Center
NEOC	National Emergency Operation Center
PEOC	Province Emergency Operational Center
UNFPA	United Nation Population Fund -United Nations Fund for Population Activities_
UNICEF	United Nations International ChildrenÚs Emergency Fund
SCI	Save the Children International
WHO	World Health Organization
D–WASH CC	District Water Sanitation and Hygiene Coordination Committee
L–WASH CC	Local level Water Sanitation and Hygiene Coordination Committee
HO	Health Office
NRCS	Nepal Red Cross Society
IRA	Initial Rapid Assessment
MIRA	Multi Initial Rapid Assessment
CSDA	Cluster Specific Details Assessment
PDNA	Post Disaster Need Assessment

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७८

१. पृष्ठभूमि

नेपाल विपद्को दृष्टिले अति जोखिमपूर्ण देशहरूमध्ये एक हो । विश्वका १९८ मूलुकमध्ये नेपाल भूकम्पका हिसाबले ११ औं, बाढीको हिसाबले ४० औं स्थानमा, जलवायु परिवर्तनको हिसाबमा विश्वमा चौथो तथा एशियामा छैठौं जोखिमपूर्ण देशको रूपमा रहेको छ । प्राकृतिक विपद्को हिसाबले विश्वको उच्च जोखिमपूर्ण देशको रूपमा रहेको छ । नेपालमा विशेष गरी नियमित रूपमा हुने बाढी, पहिरो, हुरिबतास, आगलागी, चट्याङ, सडक दुर्घटना, असिना, हिमपहिरो, महामारी जस्ता मौसमी विपद्बाट हरेक वर्ष लगभग बीस हजारभन्दा बढि परिवारहरू प्रभावित हुने गरेका छन् । नेपालमा प्रति वर्ष बिभिन्न विपद्हरूबाट सरदर औषतमा एक हजारको हाराहारीमा मानिसहरूको मृत्यु हुने गर्दछ । जसमध्ये वार्षिक ४ सय जनाको मृत्यु बाढी तथा पहिरोका कारणले मात्रै हुने गर्दछ। यसैगरी सबैभन्दा बढी आगलागीका कारण पशु चौपाया, पंक्षी, जग्गाजमिन, वन क्षेत्र र बालीनाली,धनसम्पत्तीको नोक्सानी हुने गरेको छ ।

विपद्को कारण नेपालले हरेक वर्ष औसतमा १ अर्ब २१ करोडको बराबरको सम्पत्तिको क्षति व्यहोर्नं परेको छ । कमजोर भू-बनोट, जटिल भूगर्भीय संरचनाका कारण नेपाल विपद्को उच्च संकटासन्नताको अवस्थामा रहेको छ । विगतमा गरिएका अध्ययन अनुसन्धान र विगतको विश्लेषण अनुसार नेपालमा कुनै पनि समय धेरै ठूलो भूकम्प जाने र त्यसबाट धेरै संख्यामा मानिस मर्ने, घाइते हुने तथा भौतिक संरचना क्षतिग्रस्त हुने सम्भावना रहेको छ । २०७२ बैशाख १२ र २९ गते आएका भूकम्प यसैका उदाहरण हुन् । अझैपनि यस्तै प्रकृतिका भूकम्पहरू आउने अनुमान गरिदैंछ । निरन्तर पराकम्पहरु आइनैरहेका छन् । हालै मात्र सिन्धुपाल्चोक, मनाङ, डोटी लगायतका ५६ जिल्लामा २०७८ जेठ ३१ देखि श्रावण १९ सम्म ६१९ वटा मनसुनजन्य विपद्का घटनाबाट ६७ जनाको मृत्यु, ४० जना वेपत्ता र २१ जना घाइते भएका छन् ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीतिक कार्य योजना २०१८-२०३०, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५, राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा २०७५ मा पनि प्रकोप जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी अवधारणाहरूलाई आपत्कालीन पूर्बतयारी (Preparedness), प्रतिकार्य (Response) तथा पुनर्लाभ (Recovery) सम्बन्धी कार्यक्रममा व्यवस्थित रूपमा समावेश गर्नेसमेत उल्लेख गरिएको छ । नेपालले तय गरेको अवधारणाहरू सन् २००५ मा १६८ राष्ट्रहरूले तयार गरेका Hyogo Framework को सिकाइ अनुभव पश्चात सन् २०१५ मार्च १८ मा जापानको सेण्डाईमा सम्पन्न संयुक्त राष्ट्रसंघीय विश्व सम्मेलनले तय गरेको The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030 बाट निर्दिष्ट छन् ।

विपद्को सवाल भनेको राहत र उद्धारसँग मात्र सीमित छैन । आधारभूत मानव अधिकार, मानवीय कानून, विकास निर्माण, गास, बास, कपास, शान्ति सुरक्षा एवं सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक लगायतका हरेक विषयहरूसँग यसको प्रत्यक्ष सम्बन्ध छ। यस्तै संवेदनशील सवालहरूलाई हृदयंगम गरी विपद् व्यवस्थापनका गतिविधिहरूलाई विकासका हरेक पक्षसँग समाहित गर्दै दिगो विकासको अवधारणाभित्र एकीकृत गरिनुपर्ने आजको आवश्यकता रहेको छ । यसका लागि आवश्यक पर्ने अल्पकालीन एवम् दिर्घकालीन योजनाका साथ विपद् व्यवस्थापनका गतिविधिहरूलाई विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरू र सरोकारवाला निकायहरूबीचको साझेदारी, समन्वय र सहकार्यमा प्रतिबद्धता र ऐक्यबद्धताका साथ योजना तर्जमादेखि कार्यान्वयनसम्मका कार्य गर्नुपर्ने आजको सान्दर्भिकता हो ।

यिनै कुराहरूलाई मनन् गरी जोखिम तथा संङकटासन्नता, विपद् प्रभावित गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरू, जिल्ला स्थित सरकारी तथा गैरसरकारी संघसंस्थाहरूको क्षमता र सहभागिता सुनिश्चित गर्दै जिल्लास्तरमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य कार्यलाई बलियो बनाउने र विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहसम्म प्रभावकारी बनाउने प्रयासस्वरूप कम्तीमा जिल्ला तहमा निर्माण गरिएको जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७७ लाई अद्यावधिक गरी २०७८ प्रकाशन गरिएको हो ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ७ को दफा १६ बमोजिम गठित यस कपिलवस्तु जिल्लाको जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत जिल्लाको विपद् प्रतिकार्य योजना तयार गरी लागु गर्न, गराउने बमोजिम यो योजना तयार भएको छ ।

२. जिल्लाको चिनारी

कपिलवस्तु जिल्ला लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत रहेका १२ वटा जिल्ला मध्ये तराईको एक जिल्ला हो । यहाँ १० वटा स्थानीय तहहरू रहेका छन । २७ डिग्री २५ मिनेटदेखि २७ डिग्री ४९ मिनेट उत्तरी अक्षांश र ८२ डिग्री ४१ मिनेटदेखि ८४ डिग्री १४ मिनेट पूर्वी देशान्तरसम्म फैलिएको यस जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १७४८ वर्ग कि.मि.रहेको छ । नेपालको मानचित्रमा यस जिल्लाको पूर्वमा रूपन्देही, उत्तरमा अर्घाखाँची, दक्षिणमा भारतको उत्तर प्रदेश तथा पश्चिममा दाङ जिल्ला रहेका छन् । जिल्लाको पूर्वपश्चिम सरदर लम्बाई ३३.५ माईल र उत्तर दक्षिण चौडाई २० माईल रहेको पाईन्छ ।

यस जिल्लाको जलवायु, भू-बनोट तथा माटोको बनोटको बारेमा संक्षिप्त जानकारी तल उल्लेख गरिएको छ ।

२.१ जलवायु :

यस जिल्लामा गर्मीमा तातो हावा (लु) चलेको बखत अधिकतम ४४ डिग्री सेल्सियस सम्म पुग्दछ भने जाडोमा ४.५ डिग्री सेल्सियस सम्म तापक्रम तल झर्ने गरेको पाइन्छ । साथै यस जिल्लामा औसत वार्षिक वर्षा १,५०० मिलिलिटर रहेको छ (जि.कृ.वि.का, २०७७) चैत्र महिनादेखि असोजको प्रारम्भ सम्म निकै गर्मी, असोज, कार्तिक र फाल्गुणमा समशितोष्ण तथा बाँकी तीन महिना (मंसिर, पुष र माघ) मा ठण्डी हुने गर्दछ । यसरी यो जिल्लाको हावापानी मौसम अनुसार विविध र विषम किसिमको रहेको छ ।

२.२ भूबनोट र भिरालोपनः

उत्तरमा चुरे पर्वतको श्रृङ्खलामा पर्ने चारकोसे झाडी र दक्षिणमा तराईको समथर भूमी तथा अनेकौं नदी-नाला, अमूल्य वन सम्पदा र वन्यजन्तुहरु समेत प्रशस्त पाईने यस जिल्लालाई भू-बनावटका आधारमा तीन भागमा बाँड्न सकिन्छ ।

क) उत्तरीभागको चुरेडाँडाः

यो पहाड पूर्व पश्चिमतर्फ फैलिएर बसेको छ । उत्तरी क्षेत्रको चुरे समुद्री सतहदेखि १००० फिटसम्मको उचाईमा पर्दछ

ख) मध्य भागको भावर प्रदेशः-

यस जिल्लाको चुरे पहाडको फेदीबाट बिस्तारै भिरालो पर्दै दक्षिणतिर यो प्रदेश पर्दछ ।

ग) दक्षिणको समथर भूमी (तराई प्रदेश)

भावर प्रदेशदेखि दक्षिणमा भारत सम्म सिमाना जोडिएको भू-भागसम्मको समथर भूमी तराई प्रदेशमा पर्दछ यसको उचाई समुद्रको सतहबाट अधिकतम ७०० फिट पर्दछ । बाणगङ्गा नदीले यस जिल्लालाई दुई भागमा विभाजित गरेको छ ।

२.३ आधारभूत जनसांख्यिक विवरण

जनसंख्याको हिसाबले कपिलबस्तुमा मध्यम जनघनत्व भएको जिल्ला हो जसमा ३३० जना प्रतिबर्गकिलोमिटर को क्षेत्रफलमा बसोबास गर्दछन् । जिल्लाको पार्श्वचित्र अनुसार यस जिल्लाको जनसंख्या निम्न अनुसार छः।

तालिका १ः कपिलवस्तु जिल्लाको जनसंख्या विवरण

क्र.सं.	विवरण	एकाई	मान
१.	कुल जनसंख्या १	जना	५७१९३६
२.	पुरुष	जना	२८५५९९
३.	महिला	जना	२८६३३७
४.	कुल घरपरिवार संख्या	वटा	९१३२१

स्रोतः कपिलवस्तु जिल्लाको पार्श्व चित्र २०७४

२.४ नदी र खोलाहरुको विवरण

यस जिल्लाहुँदै बग्ने धेरै नदीहरु मध्ये बाणगंगा, सुरही खोला, कोइली खोला, चिराई खोला र कोठी खोला पर्दछन।यस जिल्लामा रहेका नदीनालाहरुमा हिउँद तथा सुख्खायामको समयमा पानीको मात्रा कम हुने र वर्षात्को समयमा अत्याधिक पानीको बहाव हुने हुन्छ, जसले गर्दा नदी छेउछाउका गाउँबस्तीहरु डुवानमा पर्ने गर्छन।

२.५ विपद्को अवस्था

कपिलवस्तु जिल्ला विपद्को हिसाबले सम्वेदनशील जिल्ला हो । समथर तर होंचो भू-भाग तथा कम्जोर भौतिक संरचना भएको कारण जिल्लामा विशेष गरी मनसुनजन्य विपदहरु बढी हुने गरेका छन् । मनसुन जन्य विपद्को रुपमा रहेको बाढी, पहिरो र डुवानलाई मानिन्छ । तथापि यस समयमा खोलामा बग्ने, खाल्डामा परी मृत्यु हुने, सर्पले टेक्ने, जस्ता सुशुप्त अवस्थाका विपद् र चट्याङले मानवीय क्षति पुर्याउन सक्दछ ।

२.५.१ बाढी तथा कटान

चुरे पर्वतदेखि उत्पन्न खहरेहरुबाट अचानक आउने बाढीको कारण भावर र तराई क्षेत्र जोखिममा हुन्छ । मनसुन अत्याधिक सक्रिय भएपछि असार, साउन, भदौमा जिल्लाको विभिन्न ठाउँमा प्राय जसो बाढी आउने गर्दछ । बाढीले बगाएर ल्याएको थिग्रेनीले भावर र तराईका नदीको

बहने मार्ग साँघुरो पार्ने मात्र नभई अझ उकास्ने समेत गर्दछ जसले गर्दा कहिले काँही नदी/खोलाहरुले प्रायः आफ्नो धार परिवर्तन गर्छन्। चुरे र महाभारतबाट आएका नदीहरुमा बाढी आएमा दक्षिण तराईतर्फ डुवान, कटान र खेत बगर बन्ने तथा खेतमा बालुवा पटान हुनेगर्छ। वर्षात्को समयमा बाढी तथा कटानका कारण धेरै धनजनको क्षति हुन सक्दछ।अविरल वर्षा भएमा जिल्लाभित्र रहेका बाणगंगा, कोइली खोला, सुराई लगायतको खोलाहरुमा आउने बाढीले क्षति पुर्याउन सक्दछ।

तालिका २: बाढी आउन सक्ने सम्भावित स्थानहरु

सि.नं.	जोखिमयुक्त स्थान (स्थानीय तह, वडा नं. र स्थान)	जोखिमयुक्त हुनुको कारण
१	बाणगंगा न.पा. ७, ८ र ९	कोईली खोला र बाणगंगा नदी पर्ने
२	महाराजगंज न.पा. ८ र १०	बाणगंगा नदी पर्ने
३	कपिलवस्तु न.पा. ३, ६, ९, ११ र १२	बाणगंगा नदी पर्ने
४	बुद्धभूमि न.पा. १०	बाणगंगा नदी पर्ने
५	यशोधरा गा.पा. ८	बाणगंगा नदी पर्ने
६	शिवराज न.पा. ९	सुरही खोला पर्ने
७	विजयनगर गा.पा. ५ र ७	चिराई खोला पर्ने

स्रोतः विपद जोखिम न्यूनीकरण प्रतिकार्य योजना निर्माणको कार्यशाला गोष्ठी, २०७८

२.५.२ डुबान

धेरै वर्षात् भएमा खोलानाला बढ्ने र जमिनहरु डुवान पर्न सक्दछ। यसबाट बालीनालीको नोक्सान हुने मात्र नभई पोखरीमा पालिएका माछाहरु तथा कुखुराका खोर र च्याउ फार्म बग्ने र नोक्सान हुन सक्दछ। कपिलवस्तुमा विशेष गरी बाणगंगा नदी, कोइली र सुराही खोलाले वर्षा याममा धेरै स्थानहरुमा डुबान गराउँछन। बढी वर्षाद् हुँदा निकास सहज नहँदा घरहरु डुवानमा पर्ने संभावना रहन्छ।

तालिका ३: डुबान र जोखिमयुक्त स्थानहरु

सि.नं.	जोखिमयुक्त स्थान (स्थानीय तह, वडा नं. र स्थान)	जोखिमयुक्त हुनुको कारण
१	बाणगंगा न.पा. ७, ८ र ९	कोईली खोला पर्ने
२	महाराजगंज न.पा. ८ र १०	बाणगंगा नदी पर्ने
३	कपिलवस्तु न.पा.११ र १२	बाणगंगा नदी पर्ने
४	बुद्धभूमि न.पा. १०	बाणगंगा नदी पर्ने
५	यशोधरा गा.पा. ८	बाणगंगा नदी पर्ने
६	शिवराज न.पा. ९	सुरही खोला पर्ने
७	कृष्णनगर न.पा. २	सुरही खोला पर्ने

नदी र खोलाहरुले बाहेक कपिलवस्तुमा भारतले नेपालसँगको सीमा नजिकै पूर्वाधार निर्माण, विशेष गरी सीमामा सडक तथा रेलमार्ग तथा नहर प्रणालीको निर्माणले पानीको प्राकृतिक बहाव छेकेर दक्षिणी भू-भागमा डुबान हुन्छ। अझ सिमावर्ती क्षेत्रमा रहेका तटबन्धन सडक र बाँधका कारणले ती क्षेत्रमा डुवान हुन सक्दछ। लामो समय ठूलो पानी परेमा गाउँबस्ती समेत डुवानमा पर्न सक्दछ।

तालिका ४: सीमा क्षेत्रमा भारतको तर्फबाट निर्माण भएका संरचना (बाँध,पुल,बाटो) को विवरण

क्र.सं.	संरचना रहेको ठेगाना	संरचनाको प्रकार (बाँध, पुल, बाटो)	दशगजाबाट दुरी	निर्माण मिति	संरचनाको कारणले नेपाल तर्फ क्षति हुने स्थानहरु
१	जि.सिद्धार्थनगर महली गाउँ भारत	महली सागर बाँध	५० मिटर	२०७४।१२।१६ (२०१७/०४/२७)	जिल्ला कपिलवस्तु यशोधरा गाउँपालिका वडा नं. ५ (भगवानपुर भईसैया र लोहरौली) र ऐ.गा.पा.वडा नं. ६ डुवानमा पर्ने।
२	जि.सिद्धार्थनगर परसौना भारत	बाणगंगा मुहान नहर (बाणगंगा नदीको पानी भारततर्फ परसौना देखि ककहवा सम्म सिचाइ प्रयो जनको लागि नहर र साइडमा पक्की सडक हुने गरी बन्दै गरे को र हाल बाँध नबाँधेको)	५०० मिटर	सन २०१८ देखि निर्माण भइरहेको	यशोधरा गा.पा.-५ स्थित रहेको भगवानपुर, भैसैया, लोहरौली र ऐ.ऐ.गा.पा.६ रंगपुर, ७ मर्यादपुर डुवानमा पर्ने

३	जि. सिद्धार्थनगर सोहरदगड भारत	बाणगंगा वराज एंव नहर	२ कि.मी.	सन् १९५६/०१/१८	महाराजगंज न.पा. १० हर्दौना ईलाकामा डुबान हुन सक्ने ।
४	जि. सिद्धार्थनगर बडपुर २ ग्राम पञ्चायत भारत	मर्थी सागर बाँध	१.५कि.मी.	-	मायादेवी गा.पा.-८ सानो नन्दनगर डुवानमा पर्ने ।
५	जि. सिद्धार्थनगर बजाहा ग्रामसभा भारत	बजाँह सागर बाँध	१३०० मी.	-	मायादेवी गा.पा. ४ तुलसिडिहवा र ठूलो गौडा डुवानमा पर्ने ।
६	जि. सिद्धार्थनगर ग्राम बर्डपुर, नरकुल भारत	सिसवा सागर	१ कि.मी	-	मायादेवी गा.पा. ४ चाकरचौडा डुवानमा पर्ने

२.५.३: पहिरो

यस जिल्लामा शिवराज नगरपालिका क्षेत्रमा पहिरोका कारणले धनजनको क्षति हुन सक्दछ । विशेष गरी महेन्द्रराजमार्गको वनकसवासा देखि धानखोला सम्मको क्षेत्रमा पहिरो गई सडक अवरुद्ध हुनाका साथै दुर्घटना हुन गई मानवीय क्षति हुन सक्दछ ।

२.५.४: आगलागी

यस जिल्लामा आगलागीका घटनाहरु धेरै हुने गर्दछ । विशेष गरी हिउँदका समयमा गहुँबाली कटान पछि खेतमा लगाउने आगोले अन्य व्यक्तिको गहुँबालीमा आगलागी भइ नोक्सानी हुने र नजिकका घरमा समेत आगो लागि क्षति हुने गरेको छ । त्यसै गरी वनडढेलोको कारण सबै जसो वन क्षेत्र आगो लाग्ने गरेको छ ।

२.५.५: सर्पदंश

वर्षात्को समयमा विशेष गरी साउन, भदौमा सर्पदंशको घटना पनि बढ्छ । यस जिल्लाको गोरुसिँगेमा नेपाली सेनाको सहयोगमा सर्पदंश उपचार केन्द्र सञ्चालनमा रहेको छ ।

२.५.६: खाल्डा तथा पोखरीमा परी हुने मृत्यु:

सुशुप्त प्रकृतिको विपद्ले पनि वर्षेनी धेरै क्षति पुर्याएको हुन्छ । सडक निर्माण गर्दा अपूर्ण कार्यले गर्दा होस् वा बाटो बिग्रेर खाल्टाखुल्टी भएका कारणले हुने दुर्घटना वा ईटाभट्टा वा अन्य निर्माणका खाल्डामा परेर बालबालिका वा वयस्कहरुको पनि मृत्यु हुन सक्दछ । त्यसै गरी गाउँघरमा रहेका सार्वजनिक पोखरीमा पौडी खेल्दा वा खेल्न जाँदा असावधानी वश दुर्घटना भई मृत्यु हुन सक्दछ ।

२.५.७ खोलामा बग्ने:

खोला तर्दै गर्दा बाढी आएर वा गाईवस्तु चराउन जाँदा वा वनजंगलमा जाँदा वा बाढीमा बगाएर ल्याएको दाउरा समात्न जाँदा वा पौडिदा बगेर मृत्यु हुन सक्दछ ।

२.५.८ चट्याङः

मनसुनका समयमा चट्याङ लागेर मानवीय वा गाईवस्तुको मृत्यु हुने, घर चर्कने जस्ता घटनाहरु घट्न गई क्षति हुन सक्दछ ।

२.५.९ शीत लहर:

हिउँदका समयमा धेरै दिन घाम नलागेमा र बाक्लो हुस्सुसँगै अत्याधिक चिसो हुँदा यस जिल्लामा पनि शीतलहरबाट प्रभाव पार्ने गरेको छ । विशेष गरी गरीब, असहाय, ज्येष्ठ नागरिक, बालबालिका, सुत्केरी महिला, दीर्घ रोगीलाई असर पारेको देखिन्छ ।

२.५.१० तातो हावा तथा लु:

गर्मी मौसममा तापक्रम वृद्धि हुँदै जाँदा अधिक गर्मी हुने र तातो हावा चल्दा लु लागेर मृत्यु हुन सक्दछ । विशेष गरी गरीब, असहाय, मजदुर, कृषक, ज्येष्ठ नागरिक, बालबालिका, सुत्केरी महिला, दीर्घ रोगीलाई असर पारेको देखिन्छ ।

२.५.९ संक्रामक रोगहरुः

संक्रामक रोगले कतिपय गाउँबस्तीहरुलाई कुनै पनि बेला आक्रान्त पार्न सक्दछ । वर्षायामसँगै मलेरिया, डेङ्, कालाजार, इन्सेफलाइटिस, झाडापखाला, हैजा जस्ता संक्रमणको जोखिम पनि उच्च रहन्छ ।

२.५.१० कोभिड १९ महामारी

हामी अहिले कोभिड-१९ सँग जुधिरहेका छौं । बाढी, पहिरो, डुबान लगायतको पूर्वतयारी र प्रतिकार्य तथा कोभिड-१९ सँगको सामना एकै पटक गर्नुपर्ने हुन्छ । उद्धार, प्रतिकार्य र पुनर्स्थापनाका अरु काम कोभिड-१९को सम्भावित संक्रमणबाट जोगिएर गर्नुपर्ने चुनौती छ । यो योजना कार्यान्वयनका क्रममा कोभिड-१९ को सम्भावित जोखिमबाट जोगिन भौतिक दूरी, व्यक्तिगत सुरक्षा समग्रीको प्रयोग, निर्मलीकरण जस्ता उपायहरुलाई गम्भिरतापूर्वक कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ ।

३. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्ययोजना अद्यावधिक गर्नुपर्ने आवश्यकता

- विपद्को समयमा गरिने विपद् व्यवस्थापनमा सहयोग गर्न बनेको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई समय अनुकूल बनाउन तथा समय अनुसार श्रोत साधनमा हुने फेरबदल अनुसारको प्रतिकार्य योजना बनाउन यस अघि बनेको प्रतिकार्य यो जनालाई अद्यावधिक गर्नुपर्ने हुन्छ ।
- प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गर्दा समयक्रम अनुसार हुने विपद्को पहिचान, त्यसको पुर्व तयारी र र त्यसका लागि गर्नुपर्ने योजनाहरूसमेत अद्यावधिक हुने हुनाले विपद्को व्यवस्थापनमा निकै सहजता आउँछ ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न, मिलेर काम गर्न, विपद्मा आउने श्रोतलाई विकेन्द्रित गरी क्षेत्रगत रूपले परिचालन गर्न विपद् प्रतिकार्य योजनाले मद्दत गर्छ ।
- प्रभावित समुदायलाई प्रकोपको पूर्व सूचना दिनेदेखि सुरक्षित र सम्मान जनक जीवनयापनका लागि आधारभूत मार्गदर्शन समेत दिन्छ ।
- विपद् प्रतिकार्य योजना निर्माण र यसको अद्यावधिक गर्दा उद्धार र राहत जस्ता कार्यमा पीडित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ ।
- आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुको साथै सेवाप्रदायकमा जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउँछ ।
- आकस्मिक प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी पूर्वतयारीका कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन मद्दत गर्दछ ।
- नेपाल रेडक्रस सोसाईटी कपिलवस्तु जिल्ला शाखाले तयार गरेको बाढी तथा भूकम्प सम्बन्धी विपद् आकस्मिक योजना (Contingency plan) ले समेत जिल्लाको समग्र प्रतिकार्य प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन मद्दत गर्दछ ।
- बाढी तथा भूकम्पीय प्रतिकार्य तालिकाको आधारमा विपद्को समयमा जिल्ला स्थित सरोकारवाला निकायहरू प्रतिकार्यमा क्रियाशिलतामा वृद्धि भई प्रभावकारी प्रतिकार्यका गतिविधि संचालनमा मद्दत गर्दछ ।

४. विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको अपेक्षित नतिजा

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्ययोजनाको समग्र उद्देश्य विपद् पूर्वतयारी सम्बन्धी क्रियाकलापहरूलाई सँगठित, व्यवस्थित बनाई प्रभावकारी प्रतिकार्य मार्फत सम्भावित क्षति, नोक्सानी न्यूनीकरण गर्नु हो, साथै विपद्को समयमा प्रभावितको खोज तथा उद्धार गरी स्थानीय स्रोतको अधिकतम उपयोगद्वारा प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु यस योजनाको मूल उद्देश्य रहेको छ ।

यस योजनाका विशिष्ट नतिजा निम्नअनुसार छन् :

- विपद् पूर्व गर्नुपर्ने आधारभूत जोखिम न्यूनीकरणका कार्य सुनिश्चित हुनेछन् ।
- विपद्का समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्न सकिनेछ ।
- विपद्का जोखिम कम गर्न सरोकारवाला निकाय, स्थानीय तह र समुदायबीच सहकार्यको अभिवृद्धि हुनेछ ।
- उद्धार र राहतजस्ता कार्यमा प्रभावित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति हुनेछ ।
- सामाजिक, साँस्कृतिक मर्यादा तथा सद्‌भभाव अभिवृद्धि भई विपद्को सामनामा एकजुट हुने वातावरण तयार हुनेछ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामका बाँडफाँडहुने हुँदा मानवीय सहयोग, पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुका साथै जवाफदेहिता र उत्तर दायित्वका भावनाको विकास हुनेछ ।
- सङ्कटासन्न समुदाय एवं क्षेत्रहरू पहिचान भई प्रकोप जोखिम नक्साङ्कन तयार हुनेछ ।
- जिल्लामा मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत संघ संस्थाहरू पहिचान भई स्रोत र साधनको आँकलन हुनेछ ।
- विषयगत क्षेत्रहरूको विपद् प्रतिकार्य आकस्मिक योजना निर्माण हुनेछ ।
- विपद् प्रभावितहरूलाई तत्काल उद्दार तथा राहत सेवा पुऱ्याउन सरल उपायहरू अवलम्बन गर्न सजिलो पार्नेछ ।
- जिल्ला आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्रबाट समुदाय र केन्द्रबीच द्रुत सूचना स्थापित गरी प्रतिकार्यमा प्रभावकारी हुनेछ ।
- स्थानीय तहमा विपद् आपत्कालिन कार्यसंचालन केन्द्र स्थापन भई कार्यान्वयनमा आउने र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि सहज हुनेछ ।
- विपद् जोखिम् न्यूनीकरण गर्न सराकोरवालाहरूबीच समन्वयात्मक संयन्त्रको निर्माण भई प्रकोपको समय र प्रकोप पश्चात् तत्काल प्रतिकार्य गर्न सहज हुनेछ ।
- विपद्को समयमा स्थानीय तह तथा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको समन्वय र सहकार्यमा प्रभावकारी प्रतिकार्यका गतिविधीलाई अघि बढन सहज हुनेछ ।
- यस जिल्ला भई बहने नदी प्रणालीहरूमा बाढी पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना गर्न सहयोग हुने र कार्यान्वयनमा आई बाढी पूर्वसूचना प्रणालीलाई जिल्ला तथा स्थानीय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रसम्म बाढी तथा मौसम पूर्वानुमान सम्बन्धी सूचना आदानप्रदान हुनेछ ।

५. विपद् पूर्वतयारी योजना र विपद् सम्बन्धी कार्य गर्ने निकायहरू :

कपिलवस्तु जिल्लामा मानवीय सहायताको क्षेत्रमा प्रत्यक्ष रूपमा कार्यरत सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाहरूको विवरण अनुसूची नं.१ मा राखिएको छ ।

५.१ विभिन्न बैठक तथा निर्णयहरु

कपिलवस्तु जिल्ला विपद्को दृष्टिले निकै संवेदनशील जिल्ला हो । यस जिल्लामा वर्षेनी विपद्बाट प्रभावित हुने जनसंख्यालाई यथाशीघ्र आवश्यक उद्धार तथा राहत पुऱ्याउन जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले जिल्ला विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६७ मा प्रथम पटक यूनिसेफ, इन्द्रेणी लगायत अन्य संघसंस्थाहरूको सहभागितामा तयार गरी त्यसमा प्रति वर्ष समयानुकूल परिमार्जन गर्दै आइरहेको छ । यसै सन्दर्भमा गतवर्ष तयार गरिएको विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजनालाई समयानुकूल परिमार्जन गरी प्रस्तुत गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयानुसार प्राविधिक सहयोगको रुपमा युएनएफपीए र कालिका स्वावलम्बन सामाजिक केन्द्र साथै यु.एम.एन को प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोगमा कपिलवस्तु जिल्लाको यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७८ अद्यावधिक गरिएको छ ।

५.२ आवश्यकताको लेखाजोखा तथा पहिचान

आवश्यकताको लेखाजोखा र पहिचानको सर्न्दर्भमा पनि क्षेत्रगत रूपमा नै जिल्लामा भएका श्रोतहरूको अवस्था आँकलन गर्ने, त्यसमा थप आवश्यक के हो भन्ने पत्ता लगाउने र विगतका विपद् सम्बोधनका सन्दर्भमा देखिएका आवश्यकता र समस्याहरू पहिचान गरी त्यसलाई आगामी विपद्को अवस्थामा सम्बोधन गर्न सकिने गरी तयारी अवस्थामा रहने गरी प्रतिकार्य योजना बनाउने काम भएको छ ।

- सबै स्थानीय तहले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (संशोधन २०७५) राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण नीति २०७५, विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन रणनीति २०७५ लाई आत्मसाथ गरी सबै तहले तोकिएको जिम्मेवारी अनुसार कार्य गर्नुपर्नेछ ।
- सबै स्थानीय तहहरूले पर्याप्त मात्रामा खोज तथा उद्धारका सामग्रीहरूको भण्डारण गर्नुपर्ने देखिन्छ ।
- सबै स्थानीयतहले विपद् जोखिमको पहिचान गरी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउनुपर्ने ।
- सबै स्थानीय तहले विपद् प्रभावितहरूलाई तत्काल अस्थायी आवासका लागि विपद् पूर्व नै खुल्ला तथा सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्नुपर्ने ।
- स्थानीय तहले विपद् व्यवस्थापनका लागि क्षमता अभिवृद्धिका गतिविधि संचालन गर्नुपर्ने । जस्तैः विपद् जोखिम, सङकटसन्नता र उत्थानशीलताको लेखाजोखा, विपद् जोखिम न्यूनीकरण, विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा, सामुदायिक खोज उद्धार, जोखिमको नक्शांकन आदि सम्बन्धी तालिम ।
- नयाँ संरचना अनुसार जिल्लामा भएका सबै क्षेत्रगत कार्यालयहरू स्थानीय तहमा रहने भएको हुँदा सबै स्थानीय तहले बिषयगत क्षेत्र अवधारणालाई (Cluster Approach) अवलम्बन गरी सबै बिषयगत क्षेत्रहरु जस्तै राहत, विपद् लेखाजोखा, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी सरसफाई, अस्थायी आवास, संरक्षण आदि आवश्यकताको आधारमा सक्रिय बनाउने ।
- स्थानीय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रको स्थापना गरी पूर्णरूपमा प्रभावकारी ढंगबाट संचालनमा ल्याउने जसले गर्दा स्थानिय तहमा विपद् व्यवस्थापनका लागि पूर्वतयारी र प्रतिकार्यमा महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ ।

५.३ विपद् जोखिम विश्लेषण

२०६८ को जनगणना अनुसार ५७१९४६ (पुरूष २८५५९९ र महिला २८६४४७) जनसंख्या भएको कपिलवस्तु जिल्ला प्राकृतिक तथा गैहप्राकृतिक प्रकोप विशेष गरी भूकम्प, आगलागी, बाढी, डुवान, असिना, र्सपदंश, हावाहुरी, शीतलहर, खडेरी, द्वन्द, सवारी दुर्घटना जस्ता समस्याहरू उच्च रहेको जिल्लाहरू मध्ये एक हो । कपिलवस्तु जिल्ला चुरे पहाडको काखमा अवस्थित मैदानी भू-भागमा पर्दछ । यस मै दानी क्षेत्रमा पहाडी भागबाट साना ठूला नदीनालाहरू बगेर आएका छन् । बाणगंगा, सुराई, बेल तथा चिर्राई नदी आदि यस जिल्लाका प्रमुख नदीहरू हुन् । मनसुनी मुसलधारे वर्षाले यस जिल्लाको उत्तरी पहाडी क्षेत्रमा प्रायः वर्षेने पहिरो र भू-क्षय जस्ता समस्या आउने गरेका छन् भने त्यही पानीले समथर तर्राई क्षेत्रलाई बाढीको चपेटामा पार्ने गरेको छ । यसको साथै दक्षिणतर्फ भारतीय भूमिमा झर्इ, महल(ीसँगर, बजाह जस्ता बाँधहरूको कारणबाट जिल्लाको दक्षिण भू-भाग वर्षेनी डुवानमा पर्ने गरेको छ । त्यसै गरी गर्मीको समयमा आगलागी, हावाहुरी, महामारी, खडेरी, सर्पदंश आदिले धैरै जनधनको क्षति हुने गर्छ भने मानव द्वन्द्व, सवारी दुर्घटना आदि पनि यस जिल्लाका अन्य प्रमुख संकटहरू हुन् ।

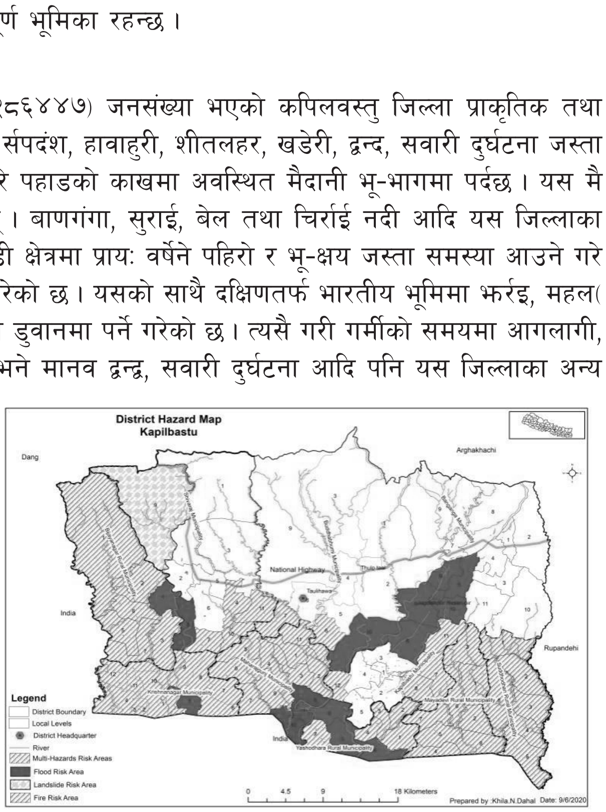

कपिलवस्तु जिल्लाका विगतका तथ्यांकहरू केलाउदा बाढी तथा डुवान, आगजनी जस्ता प्रकोपहरू अन्य प्रकोपहरूको तुलनामा अधिक देखिन्छ । मुख्य गरी यस जिल्लामा बाढीको घटनाहरू पुर्वमा बाणगंगा र पश्चिममा सुर्राई र चिर्राईजस्ता वेगवान नदी र खोलाहरूको कारणबाट हुने गर्दछन् । त्यसमा पनि नदी छेउमा बसेको बस्ति, कमसल जमीनमा पनि खेती बिस्तार गर्दै जानुपर्ने स्थिति, अव्यवस्थित बर्साई सराई, अव्यवस्थित बसोवास, धेरैजसो कच्ची फुसको घर र तीव्र गतिमा भैरहेको वन जंगल लगायतका प्राकृतिक सम्पदाको विनासले कपिलवस्तुलाई बाढी तथा आगजनीले प्रभावित पारेको छ । यसको अतिरिक्त सडक दुर्घटना, हावाहुरी, असिना, खडेरी जस्ता समस्याले गर्ने क्षति अलग्गै छ । यी

प्रकोपहरूको न्यूनीकरण, प्रभावितहरूलाई उद्धार तथा राहत र पुनर्स्थापनाका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला समन्वय समिति र विभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी संघसस्थाहरू, गाउँ तथा नगरपालिकाका साथै नागरिक स्तरबाट समेत विभिन्न प्रयासहरू भएका पाइन्छन् । यी प्रयासहरू प्रकोप घटि सके पश्चात् उद्धार, राहत वितरण र प्रभावितहरूको अस्थायी पुनर्स्थापनामा केन्द्रित भएको देखिन्छ ।

५.४ स्थानीय तहगत जोखिम अवस्था तालिका

क्रसं	गाउँ/नगरपालिका	जोखिममा रहेका स्थान र तह					
		वाढी	पहिरो	आगलागी	भूकम्प	वायुप्रदुषण ?	तह
१	कपिलवस्तु नगरपालिका	वडा नं ९, १० निग्लिहवा, तिलौर ाकोट ६, सौराह १२	छैन	७. धर्मपनिया ८. दोहनी ११. जहदी १२. सौराहा	वडा नं. १ देखि ५ का शहरी क्षेत्रहरू	(वडा नं. १ देखि ५) मध्यम जोखिम	४
२	बुद्धभूमि नगरपालिका	१० धनकौली, बुडड्ी	छैन	६. महुवा ७. मानपुर १०. धनकौली	वडा नं. १ देखि ५ का शहरोन्मुख क्षेत्रहरू	कम जोखिम	४
४	शिवराज नगरपालिका	८. बिसनपुर, ९ शिवगढी	शिवगढी	४. चनई ७. जवाभारी ८. बिसनपुर १०. लालपुर ११. थुनिया	नगरपालिकाका शहरोन्मुख क्षेत्रहरू	मध्यम जोखिम	४
४	महाराजगंज नगरपालिका	महाराजगंज ८ कजरहवा १० हर्दौना	छैन	सबै वडाहरू	नगरपालिकाका शहरोन्मुख क्षेत्रहरू	मध्यम जोखिम	४
५	कृष्णनगर नगरपालिका	५ पुरूषोत्तमपुर	छैन	५. पुरूषोत्तम ६. भिल्मी ७. अजिगरा ८, ९. बहादुरगंज १०. विद्यानगर ११. रामनगर १२. भगवानुर	वडा नं. १ देखि ४ का शहरी क्षेत्रहरू जोखिम	मध्यम जोखिम	४
६	बाणगंगा नगरपालिका	वडा न ५ र ६ साविकको कोपवा	छैन	कम जोखिम	नगरपालिकाका शहरोन्मुख क्षेत्रहरू	कम जोखिम	४
७	मायादेवी गाउँपालिका	छैन	छैन	सबै वडाहरू	मध्यम जोखिम	कम जोखिम	२
८	यशोधरा गाउँपालिका	५ बैदौली ६ रंगपुर ८ सिहखोर	छैन	सबै वडाहरू	मध्यम जोखिम	कम जोखिम	४
९	शुद्धोधन गाउँपालिका	छैन	छैन	सबै वडाहरू	मध्यम जोखिम	कम जोखिम	२
१०	विजयनगर नगरपालिका	४ र ४ पत्थरदेइया	गुगौली	सबै वडाहरू	मध्यम जोखिम	कम जोखिम	४

नोट : माथिको जोखिम स्तरीकरणमा ५ तथा ४ अंकलाई उच्च जोखिम, ३ अंकलाई मध्यम जोखिम र २ अंकलाई न्यून जोखिममा राखिएको छ ।

माथिको तालिका अनुसार कपिलवस्तु जिल्लामा बाढीबाट ६ नगर पालिकाका १२ वडाहरू तथा २ गाँउपालिकाका ५ वडाहरू प्रभावित रहेका छन र ती मध्ये १० वडाहरू उच्च र ७ वडाहरू मध्यम जोखिममा रहेको देखिन्छ । त्यस्तै आगलागीबाट नगरपालिकामा रहेका शहरोन्मुख स्थानहरूबाहेक अधिकांश स्थानहरू आगलागीको उच्च जोखिममा रहेका छन ।

५.५ विपद्को विगतको अवस्था र संभावना :

विगतका वर्षमा कपिलवस्तु जिल्लामा बाढीजन्य प्रकोपबाट धेरै मात्रामा धनजनको क्षतिभएको थियो । २०६१ साल भाद्रमा साविक सौराह गाविसको बर्गदीघाटमा बाढीले डुंगा पल्टाउँदा १२० जना मानिसको मृत्यु भएको थियो भने प्रत्येक वर्ष ४ देखि ७ जना सम्म मानिसहरूको बाढीको कारणबाट मृत्यु हुने गरेको छ ।

वर्षेनी आउने बाढीलगायतका प्रकोपहरूले जिल्लाको भौतिक पूर्वाधार तथा विकासका संरचनाहरूमा क्षति हुन गई सम्पूर्ण जनजीवन प्रभावित हुने गरेका छन् । जिल्लाको मध्यतथा दक्षिण क्षेत्रमा डुवान, खेत कटान जस्ता समस्याले धेरै धनजनको नोक्सानीहुने गरेको छ । यस जिल्लामा आगलागीबाट पनि वर्षेनी लगभग ५०० घर टहरा जलेर नष्ट हुनुको साथै ४/५ जना मानिसको मृत्यु हुने गरेको छ यसको साथै र्सपदंशबाट वर्षेनी ५/७ जना मानिसहरूको मृत्यु हुन्छ । यी सबै विपद्हरूलाई सम्बोधन गर्नु आवश्यक छ ।

२०६८ को जनगणना अनुसार कपिलवस्तु जिल्लामा बाढीजन्य क्षेत्रमा बसोबास गर्ने २४६०९८ जनसंख्या मध्ये ४५ प्रतिशत अर्थात् ८२६४४ जनसंख्या अति प्रभावित रहेका छन् । त्यस्तै कच्ची घरमा बसोबास गर्ने २४२०५१ जनसंख्या मध्ये ४० प्रतिशतअर्थात ९६८२० भन्दा बढी जनसंख्या अति जोखिममा रहेका छन । तातो हवा (लु) तथा शीतलहरबाट कम उमेरका बालबालिकाहरू, सुत्केरी र गर्भवती महिला, बढी उमेरका जेष्ठ नागरिकहरू बढी जोखिममा रहेका छन । एवं प्रकार जिल्लाको शहरोन्मुख नगरपालिका तथा गाँउपालिकाहरूमा बनेका ठूला भवन तथा भौतिक संरचनाहरू भूकम्प प्रतिरोधी तरिकाबाट नबनेको हुँदा भूकम्पीय जोखिममा रहेको देखिन्छ । यहाँ यस योजनामा बाढीजन्य विपद् र आगलागी यस जिल्लाको प्रमुख विपद्को रूपमा भएकोले त्यसलाई पनि सम्बोधन गर्न बाढी तथा आगलागीको लागि र आकस्मिक रूपमा आउने भूकम्पलाई समेत केन्द्रित गरी छुट्टाछुट्टै पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अद्यावधिक गरी प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.६ विषयगत क्षेत्रको पहिचान तथा निकायगत भूमिका र जिम्मेवारी

प्रभावकारी मानवीय प्रतिकार्यका लागि नेपाल सरकारले विपद् व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीति २०१८-२०३०, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय नीति २०७५, राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा, २०७५ मार्फ विषयगत अवधारणा (Cluster Approach) लाई औपचारिक रूपमा मान्यता प्रदान गरिसकेको छ । यसका साथै सन् २००८ को सेप्टेम्बरमा कोशी नदीमा आएको बाढीबाट सिर्जित आपतकालमा प्रतिकार्य गर्न यो अवधारणालाई विभिन्न क्षेत्रमा प्रयोग समेत गरिसकिएको छ । कपिलवस्तु जिल्लामा विभिन्न ८ वटा विषयगत क्षेत्रको पहिचान गरी आपतकालमा प्रतिकार्य गर्न निश्चित भूमिका प्रदान गरिएको छ । निश्चित विषयगत क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरूलाई एक अर्कोमा समन्वय गरी कार्य गर्न तिनीहरू मध्ये एउटालाई अगुवाको भूमिका प्रदान गरिएको छ ।कपिलवस्तु जिल्लामा पहिचान गरिएका विषयगत क्षेत्रहरू निम्नानुसार छन ।

क्र.सं.	विषय क्षेत्र	नेतृत्व गर्ने निकाय	प्रमुख सह-नेतृत्व गर्ने निकाय
१	खोज उद्धार, समन्वय, सूचना (Search & Rescue, Information/Coordination)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	सुरक्षा निकायहरू (नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी, राष्ट्रिय अनुसन्धान), स्थानीय तालिम प्राप्त व्यक्तिहरु
२	आवास तथा गैर खाद्य सामग्री (Shelter &Non-Food Items)	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	स्थानीय तह
३	स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition)	स्वास्थ्य कार्यालय, कपिलवस्तु	UNICEF
४	शिक्षा (Education)	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	UNICEF
५	संरक्षण (Protection)	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्थानीय तहका मवासाविशा	UNFPA
६	खानेपानी तथा सरसफाइ स्वच्छता (WASH)	खानेपानी सव डिभिजन कार्यालय	गै स.स महासंघ ।
७	कृषि, खाद्य तथा जिविकोपार्जन (Agriculture, Food and Livelihood)	कृषि ज्ञान केन्द्र	युएमएन
८	पुननिर्माण तथा पुर्नस्थापना र राहत (Reconstruction/Rehabilitation and Relief)	जिल्ला समन्वय समिति, कपिलवस्तु	गैसस महासंघ

५.७ कपिलवस्तु जिल्लाको जोखिम नक्सांकन

क्र.स.	स्थानीय तहहरूको नाम	बाढी	पहिरो	आगलागी	महामारी	भूकम्प	शितलहर	संकटासन्न घरधुरी	स्तर		
									निम्न	मध्यम	उच्च
१	बाणगंगा नपा	४	१	३	२	२	३	९०० घरधुरी		√	
२	वुद्धभुमी न.पा.	३	१	२	२	१	३	८०० घरधुरी		√	

३	कपिलवस्तु न.पा.	२	१	३	२	२	३	५०० घरधुरी		√	
४	महाराजगंज न.पा.	३	०	३	२	२	३	८०० घरधुरी		√	
५	कृष्णनगर न.पा.	२	१	५	२	२	४	५०० घरधुरी		√	
६	शिवराज न.पा.	१	१	२	२	१	३	७०० घरधुरी		√	
७	मायादेवी गा.पा.	३	१	३	२	२	३	१२०० घरधुरी		√	
८	शुद्धोधन गा.पा.	२	२	५	४	३	४	५०० घरधुरी		√	
९	बिजयनगर गा.पा.	१	१	४	२	२	३	११०० घरधुरी		√	
१०	यशोधरा गा.पा.	३	१	५	२	२	४	२८६४ घरधुरी		√	

५.७.१ महिना अनुसार भएको विपद् घटना विवरण

महिना	विपद् घटना									जम्मा घटना संख्या	मानविय क्षति		पशु चौपाया क्षति	भौतिक क्षति	कै.
	आगलागी	बाढी	पहिरो	भूकम्प	हावाहुरी	चट्याङ	करेन्ट लागेर	सर्पदंश	खोलाले बगाएर		मृत्यु	घाइते			
असार	०	०	०	०	०	१	३		०	४	२	१		०	
जेठ	०	०	०	०			१		०	१	१			०	
बैशाख	८	०	०	०			२		०	१०	१	१	३	७	
चैत्र	९	०	०	०	०	०	०	०	०	९	०	१	८	५८	
फागुन	३	०	०	०			१		०	४	१			३	
माघ	१	०	०	०			०		०	१	०			१	
पौष	८	०	०	०	०	०	०	०	०	८	१	१	५	६	
मंसिर	३	०	०	०			१		०	४	१		५	२	
कार्तिक	३	०	०	०			०		१	४	१			१	
असोज	७	०	०	०			०	१	१	९	२	१	९	७	
भाद्र	२	०	०	०					१	३	४			६	
साउन	५	०	०	०			२	०	१	८	१		१	५	
जम्मा	४९	०	०	०	०	१	१०	१	४	६५	१५	५	३१	९६	

श्रोत : प्रदेश आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्र, लुम्बिनी प्रदेश बुटवल

५.७.२ विगत १० वर्ष विपद्का कारण भएको क्षतिको अवस्था (सन् २०११ देखि जुलाई २०२० सम्म)

क्र.स.	विपद्	मानवीय क्षति			प्रभावित परिवार संख्या	कैफियत
		मृत्यु	घाइते	वेपत्ता		
१	बाढी	१२	०	०	३०१५	
२	आगलागी	११	०	०	१२२७	
३	जंगली जनावरको आक्रमण	०	६	०	५	
४	भूकम्प	०	६	०		२०१५ अन्यत्र जिल्लामा कामको शिलशिलामा
५	भारी वर्षात	०	६	०	५	
६	र्सपदंश	१	०	०		
७	चट्यांग	७	१	०	१२	
८	हावाहुरी	०	०	०	११	
	जम्मा	३१	१९	०	०	

श्रोत : राष्ट्रिय आपातकालीन कार्यसंचालन केन्द्र

५.७.३ आ.व. २०७७।७८ मा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट वितरण गरिएको राहत विवरण

क्र.सं.	प्रकोपको किसिम	संख्या	राहत वितरण रकम रू
१	आगलागी	१३१	२०,१३,५००।००
२	अविरल वर्षा	९	१,१५,०००।००
३	व्यवसायिक क्षति	१	१,००,०००।००
४	चट्याङ	१	१,००,०००।००
५	सर्पदंश	४	४,००,०००।००
६	शितलहर सामग्री वितरण		६,३२,६८२।००
	जम्मा खर्च रू.		३३,६१,१८२।००

५.७.४ सडक (सवारी साधन) दुर्घटना विवरणः- आ.व.२०७७।७८

महिना	सवारी दुर्घटना		
	घटना संख्या	मृत्यु	घाइते
२०७७ श्रावण	५	१	६
भाद्र	१०	४	१७
असोज	११	५	१२
कार्तिक	११	७	११
मंसिर	१४	५	१५
पुष	८	७	५
माघ	१०	७	१०
फागुन	८	४	५
चैत्र	१५	८	१३
२०७८ वैशाख	१३	१२	३०
जेठ	१०	७	८
असार	१८	८	१५
जम्मा	१३३	७५	१४७

स्रोतः जिल्ला ट्राफिक कार्यालय, गोरुसिँगे, कपिलवस्तु

५.८ विषयगत क्षेत्रको अगुवा तथा सहयोगी संस्थाको विवरणः

५.८.१. खोज तथा उद्धार, सूचना र समन्वय (Search and Rescue/coordination/Information)

क्र.सं	निकायको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	मोवाइल नम्बर
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	९८५७०३७७७७
२	नेपाली सेना	सहयोगी निकाय	प्रमुख सेनानी	९८५११६६५६१
१.	नेपाल प्रहरी	सहयोगी निकाय	प्रहरी उपरिक्षक	९८५७०८५५५५/१००
२.	सशस्त्र प्रहरी बल	सहयोगी निकाय	स प्र उ	९८५१२७२११६
३.	कपिलवस्तु न.पा	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७०८३८५५
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०८४१११
४.	बुद्धभूमि न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०५०२९०
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०८८१११
५.	बाणगङ्गा न.पा	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७४५२७२७
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०८७१११

६.	महाराजगंज न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०५६८८६
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०५२२३३
७.	शिवराज न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०३४०३३
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०८६१११/ ९८५७०१४५८०
८.	कृष्णनगर न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७५४८५५५
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०८५१११
९.	बिजयनगर गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५५१०३
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०१४८६९
१०.	यशोधरा गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५२६९९
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०५१८४३
११.	मायादेवी गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५३९९९
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८४७०६१३६१
१२.	सुध्दोधन गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८१६४८६७८७
		सहयोगी निकाय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५७०५२१०१
१३.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सहयोगी संस्था	केशव सिंह	०७६५६००१५
१४.	गैसस जिल्ला महासंघ	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८

५.८.२ **आवास तथा गैर खाद्य सामग्री** (Shelter &Non–Food Items)

क्रसं	निकायको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	मोवाइल नम्बर
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	केशव सिंह, सभापती	०७६५६००१५
२	जिसस	समन्वय	जि.स.अ.	९८५७०७८२२२,
३	डिभिजन वन कार्यालय	सामुदायिक वनसँगको समन्वयमा काठ उपलब्ध गराउने	कार्यालय प्रमुख	९८५७०५१०१४
४	गैसस जिल्ला महासंघ	समन्वय र संचार	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८
५	उद्योग वाणिज्य संघ, तौलिहवा	आवास तथा गैहृखाद्य सामग्रीका सहयोग तथा वितरण	अध्यक्ष	९८५७०२२२०४
६	दलित सा.वि.केन्द्र	,,	अध्यक्ष	९८५७०५११५८
७	इन्द्रेणी	,,	मनोज पन्थी	९८५७०५४४७
८	आई एन एफ	,,	अध्यक्ष	९८४५७२१४१४
९	कालिका स्वा.सा.केन्द्र	,,	कार्यकारी निर्देशक	९८५१२५८३३६
१०	कपिलवस्तु संस्थागत वि.स.	,,	अध्यक्ष	९८४७०५२५७४
११	किड्स	,,	अध्यक्ष	९८५७०५१२५१
१२	सनसाईन सा.वि.सं.	,,	अध्यक्ष	९८४७०५२७७९
१३	सिद्धार्थ सा.वि.केन्द्र	,,	अध्यक्ष	९८५७०५०७०७
१४	लिडो	,,	फोकल व्यक्ति	९८७५०५०८४८

५.८.३ **स्वास्थ्य तथा पोषण** (Health and Nutrition)

क्रसं	**संस्थाको नाम**	**भूमिका**	**सम्पर्क व्यक्ति**	**मोवाइल नम्बर**
१	जि.स्वा.का.	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८६७२२५१२०
२	विश्व स्वास्थ्य सँगठन	सह नेतृत्व गर्ने निकाय	फिल्ड संयोजक	९८०८६६०९९१
३	युनिसेफ	सह-नेतृत्व गर्ने निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८५७०१२२५६

४	जिल्ला अस्पताल	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	०७६५६०२००
५	निजी स्वास्थ्य संस्थाहरू			
६	स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखा	आधारभुत स्वास्थ्य सेवा		
७	यूएनएफपिए	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८०१०५६१४८
८	मेरी स्टोप्स	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	९७४७०४०१५०
९	यू.एम.एन.	सहयोगी निकाय	टिमलिडर	९८५११४०६२६
१०	आई एन.एफ	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८६७४७८८६७
११	सुआहारा	सहयोगी निकाय	कार्यालय संयोजक	९८४१०५३२१०
१२	परिवार नियोजन संघ	सहयोगी निकाय	कार्यालय व्यवस्थापक	९८४७०४०१६५
१३	कालिका स्वा.सा.के.	सहयोगी निकाय	का.नि.	९८५१२५८३३६
१४	फेयरमेड	सहयोगी निकाय	परियोजना संयोजक	
१५	स्वास्थ्यका लागि सक्षम प्रणाली एसएसबिएच	सहयोगी निकाय	जिल्ला संयोजक	९८५१२१५०५६
१६	केयर नेपाल	सहयोगी निकाय	क्षेत्रिय संयोजक	९८५१०१४१६१
१७	सेभ द चिल्ड्रेन	सहयोगी निकाय		

५.८.४ **शिक्षा** (Education)

क्र.सं	**संस्थाको नाम**	**भूमिका**	**सम्पर्क व्यक्ति**	**मोवाइल नम्बर**
१	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	का.प्रं.	९८४७०५१६२६
२	यूनिसेफ	सह-नेतृत्व गर्ने निकाय	प्रकाश कैनी	९८५१०१४८०८
३	यूएनएफपिए	सहयोगी संस्था	चित्र महतो	९८०१०५६१४८, ९८५७०५०३१३
४	केएर नेपाल	सहयोगी संस्था	दिपेन्द्रराज शर्मा	९८५१०१४१६१
५	यू.एम.एन.	सहयोगी संस्था	नवराज जोशी	९८४८९५८६०१
६	गैसस जिल्ला महासंघ	सहयोगी संस्था	प्रवीण कुमार श्रीवस्ताव	९८५७०५०४०८
७	सनसाइन सामाजिक विकास संस्था	सहयोगी संस्था	तुलसीराम यादव	९८४७०५२७७९
८	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	सहयोगी संस्था	राम शरन रैदास	९८५७०५११५८
९	कालिका स्वा.सा.केन्द्र	सहयोगी संस्था	कार्यकारी निर्देशक	९८५१२५८३३६
१०	सिद्धार्थ सा.वि.केन्द्र	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८५७०५०७०७
११	लिडो	सहयोगी संस्था	सर्म्पर्कव्यक्ति	९८७५०५०८४८

५.८.५ **संरक्षण** (Protection)

क्र.स.	**संस्थाको नाम**	**भूमिका**	**सम्पर्क व्यक्ति**	**मोवाइल नम्बर्र**	**ईमेल ठेगाना**
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	गणेश नेपाली	९८५७०५४७७७	daokapilvastu@gmail.com
२	युएनएफपिए	सह नेतृत्व गर्ने निकाय	चित्र महतो	९८०१०५६१४८, ९८५७०५०३१३	mahato@unfpa.org
३	जिल्ला समन्वय समिति	सदस्य	भूमि पोखरेल	९८५७०५३३२२	
४	इन्सेक	सदस्य	पार्वती आचार्य	९८५७०५०५४३	
५	स्वास्थ्य कार्यालय, कपिलवस्तु	सदस्य	हेम राज पाण्डे	९८५७०५३७०	
६	नेपाल प्रहरी महिला तथा बालबालिका शाखा	सदस्य	प्रेम प्रसाद रेग्मी	९८५१०००००५२ /१००	
७	सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्र, गैसस	सदस्य	तेज प्रसाद आचार्य	६९८५७०५०७०७	

८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सदस्य	केशव सिंह	९८५७०५०८०६	
९	अपाङ्गको क्षेत्रमा कार्यरत संस्था र संजाल	सदस्य	कमल प्रसाद ढुगांना	९८६७७११४७०	
१०	जेष्ठ नागरिक संघको अध्यक्ष	सदस्य	रमेश शर्मा	९८५७०५०८९८	
११	जि.प्र.शा.का. विपद् फोकल व्यक्ति	सदस्य सचिव	प्रशासकीय अधिकृत	९८४६०७१२४२	
१२	युनिसेफ	सह नेतृत्व गर्ने निकाय -बालबालिका)	प्रकाश कैनी	९८५१०१४८०८	
१३	महिला आश्रय गृह	आमन्त्रित सदस्य	विमला घिमिरे	९८४७०६१०७४	
१४	एकद्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्र	आमन्त्रित सदस्य	डा.गणेश क्षेत्री	९८५११६२०८०	
१५	कालिका स्वावलम्वन सामाजिक केन्द्र	आमन्त्रित सदस्य	अर्जुन थापा	९८५१२५८३३६	
१६	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	आमन्त्रित सदस्य	रामशरण रैदास	९८५७०५११५८	
१७	लिडो	आमन्त्रित सदस्य	सुनिता बेलबासे	९८५७०५०८४८	
१८	माहुरी होम	आमन्त्रित सदस्य	रवि ठाकुर	९८५७०२२०३८	
१९	युनाईटेड मिसन टु नेपाल	आमन्त्रित सदस्य	रुप कुमार वि.क.	९८५११४०६२६	
२०	हाम्रो सम्मान परियोजना	आमन्त्रित सदस्य	माया क्षेत्री	९८६०५१७७७२	
२१	आफन्त नेपाल	आमन्त्रित सदस्य	केशर वि.क.	९८६६१५६७७७	
२२	शान्ति पुर्नस्थापना गृह	आमन्त्रित सदस्य	भुमि भट्टराई	९८५७०२४१६२	
२३	इन्द्रेणी ग्रामीण विकास केन्द्र	आमन्त्रित सदस्य	प्रदिप शाह	९८५७०२१२३३	
२४	गैरसरकारी जिल्ला महासंघ	आमन्त्रित सदस्य	प्रविन श्रीवास्तव	९८५७०५०४०८	
२५	केयर नेपाल	आमन्त्रित सदस्य	दिपेन्द्र शर्मा	९८५१०१४१६१	

५.८.६ खानेपानी तथा सरसफाइ र स्वच्छता (WASH)

क्रसं	संस्थाको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	मोवाइल नम्वर
१	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	इन्जिनियर	९८५७८२१०९४
२	गैसस महासंघ जिल्ला शाखा	सह-नेतृत्वगर्ने निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८
३	युनिसेफ	सहयोगी निकाय	राकेश मल्लिक	९८५७०१७२५९
४	कपिवलस्तु न.पा	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०२३१५५
५	बुद्धभुमि न.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४३३५६७९६
६	वाणगङ्गा न.पा	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०५४३३०
७	महाराजगंज न.पा.	सहयोगीनिकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८०५४५९६९९
८	शिवराज न.पा.	सहयोगीनिकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४७२७६७००
९	यशोधरा गा.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४७०४०३५७
१०	कृष्णनगर न.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्कव्यक्ति	९८५७०५५९१६
११	मायादेवीगा.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४७२८५१८१
१२	शुद्धोधनगा.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४७३६४७६६

१३	बिजयनगर गा.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०५१५५८
१४	खानेपानी संस्थान	सहयोगी निकाय	प्रतिनिधि	९८४५१७०१०
१५	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	सहयोगी निकाय	संजय कुमार कोरी	९८१७५८४६९७
१६	सुआहारा दोश्रो कार्यक्रम	सहयोगी निकाय	विजेन्द्र बन्जाडे	९८४१०५३२१०
१७	इन्द्रेणी	सहयोगी निकाय	मनोज पन्थी	९८५७०५४४७७
१८	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला शाखा	सहयोगी निकाय	सभापती	०७६ ५६००१५
१९	नेपालपत्रकार महासंघ, जिल्ला शाखा	सहयोगी निकाय	किरणमान बज्राचार्य	
२०	कालिका स्वावलम्वन सामाजिक केन्द्र ।	सहयोगी निकाय	कार्यकारी निर्देशक	९८५१२५८३३६

५.८.७. कृषि, खाद्य तथा जीविकोपार्जन (Agriculture, Food and Livelihood)

क्रसं	संस्थाको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्वर
१	कृषि ज्ञान केन्द्र	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८६८१४८९११/०७६५६००६३
२	भेटेरनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	सहयोगी संस्था	कार्यालय प्रमुख	९८४८०३२७१२
३	युनाईटेड मिशन टु नेपाल	सह नेतृत्व गर्ने निकाय	रुप कुमार बि.क.	९८५११४०६२६
४	विश्व खाद्य कार्यक्रम	सहयोगी निकाय	पन्नामान मर्हजन	९८५१०३०३०८
५	कपिवलस्तु न.पा	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७०८४८५५
६	बुद्धभूमि न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०५०२९०
७	वाणगङ्गा न.पा	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७४५२७२७
८	महाराजगंज न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०५६८८६
९	शिवराज न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८५७०३४०३३
१०	यशोधरा गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५२३९९
११	कृष्णनगर न.पा.	सहयोगी निकाय	नगर प्रमुख	९८४७५४८५५५
१२	मायादेवी गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८४७०६१३६१
१३	सुध्दोधन गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५२१०१
१४	बिजयनगर गा.पा.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५५१०३
१५	सिंचाई विकास डि. कार्यालय	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	०७६५६००४०
१६	नेरेसो	स्वयंसेवक परिचालन	सभापति	०७६ ५६००१५
१७	उवासं तौलिहवा	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०२२२०४
१८	गैसस महासंघ जिल्ला शाखा	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८
१९	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	सहयोगी निकाय	सुमन न्यौपाने	९८४५४२२२००
२०	केएर नेपाल	सहयोगी निकाय	दिपेन्द्रराज शर्मा	९८५१०१४१६१
२१	यु.एम.एन.	सहयोगी निकाय	रूप कुमार	९८५११४०२२६
२२	दलित सा.वि.केन्द्र	सहयोगी निकाय	रामशरण रैदास	९८५७०५११५८
२३	आई एन एफ	सहयोगी निकाय	कृष्ण खडका	९८४५७२१४१४
२४	कालिका स्वा.सा.केन्द्र	सहयोगी निकाय	का.नि.	९८५१२५८३३६
२५	कपिलवस्तु संस्थागत वि.स.	सहयोगी निकाय	विश्वराज रेग्मी	९८४७०५२५७४
२६	किड्स	सहयोगी निकाय	कृष्ण कु.द्विवेदी	९८५७०५१२५१
२७	सनर्साईन सा.वि.सं.	सहयोगी निकाय	तुल्सीराम यादव	९८४७०५२७७९
२८	सिद्धार्थ सा.वि.केन्द्र	सहयोगी निकाय	तेज प्रसाद आचार्य	९८५७०५०७०७

२९	लिडो	सहयोगी निकाय	सुनिता बेल्वासे	९८७५०५०८४८
३०	इन्द्रेणी	सहयोगी निकाय	मनोज पन्थी	९८५७०५४४७७
३१	किसान परियोजना	सहयोगी निकाय		

५.८.८ पुनर्निर्माण तथा पुनर्स्थापना र राहत (Reconstruction/ Rehabilitation and relief)

क्रसं	संस्थाको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्वर
१	जि.स.स.	प्रमुख नेतृत्व गर्ने निकाय	जि.स.अ.	९८५७०७८२२२
२	गैसस महासंघ	सह नेतृत्व गर्ने निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८
३	सबै स्थानीय तहहरू	सहयोगी निकाय		
४	शहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यालय			
५	डिभिजन वन कार्यालय	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८५७०५१०१४
६	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सहयोगी निकाय	सभापति	९८५७०५०८०६
७	पत्रकार महासंघ,	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०६८१
८	यु.एम.एन. कपिलवस्तु	सहयोगी निकाय	मेल्सन श्रेष्ठ, विपद् व्यवस्थापन फोकल व्यक्ति	९८४५१५४१९९
९	दलित सा.वि.केन्द्र	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५११५८
१०	इन्द्रेणी	सहयोगी निकाय	मनोज पन्थी	९८५७०५४४७७
११	आई एन एफ	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८४५७२१४१४
१२	कालिका स्वा.सा.केन्द्र	सहयोगी निकाय	कार्यकारी निर्देशक	९८५१२५८३३६
१३	कपिलवस्तु संस्थागत वि.स.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८४७०५२५७४
१४	किड्स	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५१२५१
१५	सनसाईन सा.वि.सं.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८४७०५२७७९
१६	सिद्धार्थ सा.वि.केन्द्र	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०७०७
१७	लिडो	सहयोगी निकाय	फोकल व्यक्ति	९८७५०५०८४८

६. विषयगत विपद्को प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना

६.१ खोजी तथा उद्धार, समन्वय र सूचना (Search and Rescue):

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय स् जिल्ला प्रशासन कार्यालय

सह नेतृत्व गर्ने निकाय स् सुरक्षा निकायहरू, रेडक्रस

विपद् सम्बन्धी परिस्थितिः सम्भावित मानवीय तथा भौतिक असर

- सार्वजनिक पूर्वाधारहरू (सडक, पुल, विद्युत, आपूर्ति, सञ्चार) आंशिक तथा पुर्ण रूपमा क्षति ।
- आवास तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति आंशिक तथा पूर्ण रूपमा क्षति, बाल(वालिका, महिला, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू मुख्य रूपमा प्रभावित हुने गरी मानिसहरू विस्थापन हुने ।
- विद्यालयमा कक्षा कोठा, प्रहरी चौकी र स्वास्थ्य केन्द्रजस्ता उपलब्ध सार्वजनिक संस्थाहरू माथि प्रभावितहरूको चाप बढ्ने ।
- सामुदायिक संस्थागत ठाउँहरूमा अस्थायी आवासमा बसेको समयमा सामुदायिक स्वास्थ्यसम्बन्धी समस्याहरू आउन सक्ने ।
- विस्थापित परिवारहरूलाई अस्थायी आवास सम्बन्धी सहयोग आवश्यक हुने ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- तयारी अवस्थाको अनुगमन गर्नका लागि अनुगमन सम्बन्धी बैठक(खोजी तथा उद्दारसम्बन्धी टोलीको गठन, खाद्य सामग्री तथा गैर खाद्य सामग्रीको पहिले नै भण्डारण अन्य क्षेत्रहरूको तयारी गर्न ।
- तीन वटा क (कसले, के, कहिले) ढाँचाको विकास र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा सूचनाको व्यवस्थापन र प्रतिकार्य प्रणालीलाई सहज बनाउनका लागि कार्यक्रमको निर्धारण गर्न ।

मानवीय सहयोगका मापदण्ड (स्फेयर मापदण्ड)

- विपद्को लगत्तै उपकरणसहित खोजी तथा उद्दार टोली खटाउने ।

- समन्वय बैठक र प्रारम्भिक प्रतिवेदनका बारेमा जानकारी गराउने र प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखाका लागि टोली परिचालन गर्ने ।
- सबै सुविधाबाट एकदमै वञ्चित समुहर जोखिममा रहेका व्यक्तिहरू लगायत सबैलाई न्यायोचित रूपमा गरिएको उद्दार सामग्रीको वितरण तथा सहयोग सम्बन्धी गतिविधिको अनुगमन ।
- पहिलो हप्तामा परिस्थितिका बारेमा दिनदिनै प्रतिवेदन पेश गर्ने र त्यसपछि हरेक दुई हप्तापछि ।
- शिविर समन्वय तथा शिविर व्यवस्थापनको अनुगमन गर्ने तथा प्रतिवेदन पेश गर्ने (फारम सहितको) संयन्त्र ।
- २४ घण्टाभित्र प्रेस विज्ञप्ति जारी गर्ने सूचना प्रकाशन प्रसारण गर्ने सञ्चार माध्यमका लागि समाचार पठाउने र पहिलो हप्तामा हरेक दिन ।
- नियन्त्रण तथा मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड कायम गर्ने ।

६.१.१ विद्यमान श्रोत तथा क्षमता

सेना, जिल्ला प्रहरी कार्यालय र सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल तथा अन्य निकायसँग रहेको सामग्रीहरुको विवरण अनुसूची ७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

६.१.२ खोजी तथा उद्धारक्षेत्रको प्रतिकार्य योजना: आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा

सहयोग गतिविधि – के	**जिम्मेवार निकाय – कस्ले**	**कहिलेसम्म –**
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि (तत्कालका लागि) (४० दिनसम्म)		
क. कार्यसंचालन केन्द्रलाई सक्रिय पार्ने । जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको तत्काल बैठक बस्ने । ख. जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि मुख्य विपद् (भूकम्प वा बाढी वा अन्य) शुरू भएपछि सम्बन्धित क्षेत्र (Cluster) का सबै सदस्यहरूसँग समन्वय बैठक बसी क्षेत्रगत निकायहरूलाई सक्रिय बनाउने ग. प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा टोली परिचालन गर्ने	क. जिल्ला प्रशासन कार्यालय ख. जिल्ला प्रशासन ग.स्थानीय तह, नेरेसो र नेपाल प्रहरी	२४ घण्टा भित्र
घ. परिस्थिति सम्बन्धी पहिलो प्रतिवेदन तयार पार्नेः	घ.नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, DDMC	२४ घण्टा भित्र पहिलो प्रतिवेदन
ङ. प्रारम्भिक लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार पार्नका निमित्त आधार रेखाका तथ्याङ्कको समीक्षा गर्ने । ■ प्रभावित स्थान, स्थानीय तहरक्षेत्रसँग सम्बन्धित उपलब्ध तथ्याङ्क र जानकारीको समीक्षा गर्ने ■ प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरूको समीक्षा गर्ने ■ जिल्लामा उपलब्ध उद्धार सेवा र क्षमता र उद्धार सामग्रीको समीक्षा गर्ने	ङ.स्थानीय तह जिल्ला प्रशासन, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,	२४ घण्टा भित्र
च. प्रारम्भिक जानकारीहरूका आधारमा प्रारम्भिक मानवीय सहयोग, तत्काल उपलब्ध गराइने मानवीय गतिविधिहरूको प्राथमिकताको क्रम निर्धारण गर्ने । ■ विपद्पछि लगत्तै उपकरणसहित खोजी तथा उद्धार टोली खटाउने । ■ सुरक्षाकर्मीहरूद्वारा सहयोगमा संलग्न व्यक्तिहहरूको सुरक्षा । ■ घाइतेहरूलाई प्राथमिक उपचार प्रदान ।	■ DDMC ■ नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल, नेपाली सेना, स्थानीय तह ■ नेरेसोको प्राथमिक उपचार टोली	पहिलो र दोश्रो दिन
घाईतेहरूको ओसारपसारका लागि एम्बुलेन्स सेवा परिचालन	स्वास्थ्य कार्यालय	२४ घण्टा भित्र
तत्काल विपद् प्रतिकार्य तालिकालाई अनुसरण गरी कार्यान्वयन गर्ने	DDMC	पहिलो दिनबाट
■ स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजना निर्माण/समीक्षा गर्ने ■ मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्न र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउनका लागि टोली खटाउने ।	DDMC	दोश्रो दिनबाट निरन्तर
जोखिममा रहेका बस्तीहरूलाई तत्काल सुरक्षित स्थानमा स्थानान्तरण गर्ने ।	स्थानीय तह र DDMC	

सहयोगसम्बन्धी गतिविधि – अन्तरिम अवधिका लागि (४०–९०) दिन		
क्षेत्रगत (Cluster) समन्वय बैठक क. DDMC बैठक, विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	DDMC	हप्तामा एकपल्ट
परिस्थिति सम्बन्धी प्रतिवेदनलाई अद्यावधिक पार्ने ।	DDMC	हप्तामा एकपल्ट
मानवीय सहयोगका लागि समन्वय तथा क्षेत्रगत जिम्मेवारी दिने ।	DDMC	पहिलो हप्ता
मानवीय सहयोगका बारेमा अनुगमन	DDMC	हप्तामा एकपल्ट

६.१.३. आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी गतिविधिः संकटकालीन परिस्थिति भन्दा पहिले

पूर्व-तयारीसम्बन्धी गतिविधि के ?	**जिम्मेवार निकाय को ?**	**कहिले ? समय अवधि**
व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था : जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरूका बीचमा सम्भावित विपद्बाट बच्नका लागि गर्न सकिने सम्झौतामा सम्झदारी गर्ने । क.समन्वय बैठक (आपत्कालीन परिस्थिति भन्दा पहिले) आपत्काल अवधिमा जिल्ला प्रशासनल आपत्कालपछि ख. पूर्वतयारी तथा सहयोग सम्बन्धी गतिविधिका लागि सम्पर्क व्यक्तिको नाम तथा सम्पर्क ठेगाना सहित विभिन्न निकायहरूको भूमिका तथा जिम्मेवारी परिभाषित गर्ने ।	DDMC को समन्वयमा क्लष्टर तथा सदस्यहरू क.जिल्ला प्रशासन, DDMC ख. DDMC	आगलागी भए फाल्गुनमा, बाढी भए जेठ र भूकम्पका लागि जुनसुकै बेला पनि क. विपद्को जुनसुकै समयमा ख.फाल्गुण महिनामा जिम्मेवारी बाँडफाँडको गर्ने
सिकिएका पाठ : प्रत्येक स्थानीय तहले विपद्मा सहयोग गर्नसक्ने सहयोगी निकायको पहिचान विपद् अघि नै गर्नुपर्ने काममा दोहोरोपन आउन नदिन नेपाल सरकारले ल्याएको विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शन, २०७२ को आधारमा तथ्यांक संकलन गर्नुपर्ने । राहत सहयोग वितरण गर्दा एकद्वार प्रणाली मार्फत वितरण गर्नु उपयुक्त हुने र सबै सूचनाहरू जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई उपलब्ध गराउनुपर्ने जोखिमयुक्त सडक खण्डका खोलाहरूमा बर्षातको समयमा डोरीबाट भएपनि मानिस वारपारको व्यवस्था मिलाउनुपर्ने । (सडकको दुवै तर्फ पोल गाडी डोरी टाँग्ने) कृतिम घटना अभ्यास गर्ने	DDMC स्थानीय तह डिडिएमसी डिडिएमसी/नेरेसो	समीक्षा बैठक अवधीमा चैत मसान्तसम्म जेठ मसान्तसम्म असार जेठ
क. विपद्मा प्रयोग हुने औजार तथा खाद्य सामग्रीको अध्यावधिक गर्ने ख. खोज तथा उद्धारका लागि टोलीको नामावली तयार गर्ने । ग. सबै स्थानीय तहमा कुन विपद् कहाँ कहाँ जान सक्छ ? **आधाररेखा सम्बन्धी जानकारी, तथ्याक्त सक्तलन गर्ने र त्यसलाई अद्यावधिक पार्ने ।** घ. जानकारी सङ्कलन सम्बन्धी औजार प्रयोग गर्ने बारेमा प्रशिक्षण उपलब्ध गराउने ङ. सङ्कलन गरिएको जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	DDMC सबै स्थानीय तह	बैशाख मसान्तसम्म

विपद् पर्न सक्ने स्थानीय तहसँग सम्बन्धित क्षेत्रगत जानकारी/तथ्याङ्क	DDMC	चैत्रसम्म
उद्धार सामग्री पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने ■ सम्भावित आपत्कालीन परिस्थितिमा प्रभावित हुनसक्ने व्यक्तिहरूको सङ्ख्याका आधारमा आवश्यक सामग्रीको न्युनतम मौज्दात ■ विभिन्न निकायहरूसँग उपलब्ध मौज्दात संकलन गर्ने ■ अपुग सामग्री (gaps) को पहिचान गर्ने	DDMC स्थानीय तह, नेपाल रेडक्रस	जेठ मसान्तसम्म आषाढको पहिलो हप्ता

६.१.४ खोजी तथा उद्दारको लागि थप आवश्यक पर्ने बजेट:

क्रसं	आवश्यक सामग्री	ईकाई	परिमाण	दर	बजेट
१	लाइफज्याकेट	वटा	३०	३०००	९००००
२	डोरी मोटो	मिटर	५००	५०	२५०००
३	टयुब्	वटा	५०	५००	२५०००
४	टर्च लाइट	वटा	५०	१००	५०००
५	रेनकोट	वटा	५०	१०००	५००००
६	क्याराभेना हुक	थान	३००	२००	६००००
७	स्ट्रेचर	थान	२०	१५००	३००००
८	बेल्चा	थान	५०	१७५	८७५०
९	कोदालो	थान	५०	२००	१००००
१०	बन्चरो	थान	१०	१७५	१७५०
११	हेलमेट	थान	५०	४००	२००००
१२	खुकुरी	थान	१०	२००	२०००
१३	प्राथमिक उपचार बक्स	थान	२५	५००	१२५००
१४	वाइना कुलर	थान	१०	१०००	१००००
१५	खोज तथा उद्धार तालिम	जना	५०	५०००	२५००००
	जम्मा				६०००००

६.२ आवास तथा गैर खाद्य सामग्री (Shelter & Non–Food Items)

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads):

सह नेतृत्व गर्ने निकाय (Cluster Co-lead) : **नेपाल रेडक्रस सोर्साईटी कपिलबस्तु, जिल्ला शाखा**

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्को सम्भावित मानवीय असर

- विपद्का बेला आश्रित तथा बसोबास क्षेत्रमा क्षति पुग्न गई मानवीय जीवनमा कष्टपुर्ण रहेको हुन्छ र प्रभावितहरू खुल्ला आकाशमुनि बस्नु परेको अवस्था श्रृजना हुन सक्छ ।
- बाँच्नकै लागि आवश्यक पर्ने न्युनतम आश्रय तथा बसोबास स्थलको अभाव हुन गई प्रभावित परिवारहरूले ज्यादै कठिनाई भोग्नु परिरहेको हुन सक्छ ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- सुरक्षित तथा आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तिका लागि भौतिक एवं प्राथमिक सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गरी यथासम्भव यस प्रक्रियामा बढीभन्दा बढी आत्म-निर्भरता तथा आफ्नै व्यवस्थापनलाई समावेश गर्ने ।
- विपद्का कारणले घरबारविहीन बनेका मानिसहरूका निमित्त तत्काल अस्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापित व्यक्तिहरूलाई मानव अधिकारको उपभोग गर्न सक्षम पार्नका निमित्त जीवनस्तरमा सुधार ल्याउने ।

विपद् प्रभावितहरूको जिवन रक्षाका लागि यथाशिघ्र गैरखाद्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- प्रतिकूल मौषमका असरहरूबाट संरक्षण प्रदान गर्नका लागि प्रभावित मानिसहरूसँग छाना भएका पर्याप्त ठाउँ हुने ।

- संरक्षण प्रदान गर्नका लागि र तिनको मर्यादा, सुरक्षा तथा कल्याण सुनिश्चित गर्नका लागि प्रभावित व्यक्तिहरूसँग पर्याप्त कम्बल एवं लुगाको व्यवस्थापन हुनेछ ।
- घरायसी भाँडा-कुँडा तथा व्यक्तिगत स्वास्थ्यका लागि साबुन एवं तिनको मर्यादा तथा कल्याणका लागि औजारहरूमा परिवारहरूको पहुँच ।

मानवीय सहयोगसम्बन्धी मापदण्ड –स्फेयर मापदण्ड)

- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ४.५-४.५ वर्ग मिटरको छानो भएको क्षेत्र, औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४५ मिटरको डोरीसहितको प्लास्टिक सिट र सहायता सामग्री ।
- कम्बलमा मानिसहरूको पर्याप्त पहुँच ।
- दुई वर्ष सम्मका बालबालिकाहरूका लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा ।
- महिला, केटी, पुरूष तथा केटाहरूको लागि कम्तीमा पनि एक पूरा सेट कपडा छ । यसका अतिरिक्त, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाई सम्बन्धी सामग्रीको आपुर्ति भएको ।
- मानिसहरूसँग उपयुक्त घरायसी सामग्रीहरू एक सेट भाँडा ।
- शिविर बन्द गर्ने र वहिर्गमन रणनीति ।
- शिविर खडा गर्नका लागि अग्रिम रूपमा जमिनको पहिचान गर्नुपर्दछ, जुन जमिन सुरक्षित तथा स्फेयर मापदण्ड अनुसार हुनुपर्दछ ।
- विद्यालय तथा सार्वजनिक स्थलहरूसँग अग्रिम रूपमा नै स्थानीय तह तथा सम्वन्धित निकायहरूसँग समझदारी पत्र (MoU) मा दस्तखत भएको हुनु पर्दछ ।
- शिविरका लागि योजना तर्जुमा गर्दा नै साँस्कृतिक तथा सामाजिक मूल्यहरू एवं परिस्थितिलाई ध्यानमा राखिनु पर्दछ ।
- शिविर खडा गर्नका लागि विगतमा प्रयोग गरिएका ठाउँहरूको रेकर्ड ।
- नागरिक समाज, सरकारी निकाय तथा सान्दर्भिक समूहसँगको परामर्शमा शिविरको स्थापना ।

६.२.१. आपत्कालीन आश्रय, आवास तथा गैरखाद्य क्षेत्रको प्रतिकार्ययोजनाः आपत्कालिन परिस्थितिको अवधिमा

सहयोग गतिविधि (के)	जिम्मेवार निकाय (कस्ले)	कहिलेसम्म
सहयोगसम्बन्धी गतिविधि–तत्कालका लागि (०-९० दिनसम्म)		
विपद् प्रवाहको सूचना स्थानीय स्वयंसेवकवाट संकलन गर्ने	डिडिएमसी, नेरेसोका ईकाइहरू, स्थानीय तह, नेपाल प्रहरी	पहिलो दिन
आवास क्षेत्रको आकस्मिक बैठकको आयोजना	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	पहिलो दिन
विपद् प्रतिकार्य समूहलाई संचार गर्ने	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	पहिलो दिन
विषयगत क्षेत्रको बैठक गर्ने	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	दोस्रो दिन
द्रुत लेखाजोखाबाट आएका सूचनाहरूलाई बिश्लेषण गरी आवास क्षेत्रको आकस्मिक प्रतिकार्य योजना सक्रिय बनाउने	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	दोस्रो दिन
द्रुत लेखाजोखा टोली परिचालन तथा प्रारम्भिक सूचना संकलन	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	पहिलो हप्ता
प्रभाबित स्थलको सूचना विश्लेषण गरी सहायता परिचालन गर्ने	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	पहिलो हप्ता
विपद् प्रभावित क्षेत्रमा अस्थायी आवास, त्रिपाल तथा भाँडाबर्तनको व्यवस्थापन गर्ने ।	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	पहिलो हप्ता
अस्थायी आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीको आवश्यकता पहिचान गर्न सवे ेक्षण गर्ने टोली खटाउने ।	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	दोस्रो हप्ता
कम खर्चमा बनाउन सकिने नमुना घर निर्माण गैरखाद्य सामग्री वितरण कार्य निरन्तरता	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	पहिलो महिना
गैरखाद्य सामग्री वितरण तथा प्रयोगको सुनिश्चितताको लागि अनुगमन	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	पहिलो महिना
जिल्लास्थित सरोकारवाला निकायहरू एवं क्षेत्रगत सदस्यहरूको समन्वय तथा पाठ सिकाई कार्यशाला बैठकको आयोजना	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	दोस्रो महिना
सुरक्षित स्थान पहिचान भएका स्थानमा अस्थायी आवासका लागि प्राविधिक अध्ययन र शिबिर व्यवस्थापन	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	तेस्रो हप्ता
शिबिर व्यवस्थापनका लागि अन्तर निकायगत क्षेत्रको समन्वय	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	पहिलो हप्ता देखी निरन्तर

आवास विषयगत क्षेत्रको आकस्मिक विपद् प्रतिकार्य योजना २०७६ निर्माण भईसकेको हुनाले सोही अनुसार प्रतिकार्यका गतिविधिहरू संचालन गर्ने	रेडक्रस,स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	निरन्तर

६.२.२.आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी गतिविधि : आपत्कालीन परिस्थितिभन्दा पहिले

क्र.स.	पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि के	जिम्मेवार निकाय को	कहिले समय अवधि
१	क्लस्टरको योजना बनाएर तयारी अवस्थामा राख्ने	रेडक्रस, स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	चैत्र, बैषाख
२	क्लस्टर अन्तर्गतका संघ/संस्थाहरूमाझ राहत सहयोगका लागि जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने ।	क्लष्टर बैठकबाट	फागुन
३	विपद्को अवस्थामा गरिने आपत्कालिन आश्रय, बसोवास तथा गैर–खाद्य सामग्री क्षेत्रमा गरिने सहयोग तयारी अवस्थामा राख्ने ।	रेडक्रसले अन्य निकायको सहयोग लिएर	जहिलेसुकै
४	स्रोत संकलन तथा संघ-संस्थाबाट हुने सहयोग (आर्थिक तथा अन्य) को योजना तयारी अवस्थामा राख्ने ।	रेडक्रस, स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	जेठसम्म
५	आवास क्षेत्रको आकस्मिक प्रतिकार्य तयारी योजना अध्यावधिक गर्ने ।	रेडक्रस, स्थानीय तहहरू क्लष्टर सदस्यहरू	जेठसम्म

६.३ स्वास्थ्य तथा पोषण (Health and Nutrition)

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : स्वास्थ्य कार्यालय/स्थानीय तहका स्वास्थ्य शाखाहरु

सह नेतृत्व गर्ने निकाय : बिश्व स्वाथ्य सागठन, युनिसेफ

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : प्रकोपका सम्भावित मानवीय असर (स्वास्थ्य र पोषण) :

- चोटपटक, घाइतेहरू, हैजा, औलो, आउँ र दादुरा एवं पखाला सम्बन्धी रोग, गम्भीर श्वास -प्रश्वास सम्बन्धी संक्रमण जस्तै कोभिड १९, ईन्फ्लुन्जा, इन्सेफ्लाइटिस, जन्डिस, टाइफाइड र एभियुन इन्फ्लुएन्जा, आँखा अथवा छालाका रोग, आँखा रोगजस्ता संक्रमक रोगहरूको संक्रमणमा वृद्धि ।
- एच.आई.भी./एड्स तथा क्षयरोग फैलने क्रममा वृद्धि ।
- नियमित औषधी सेवनकर्ताहरुको औषधी छुट्ने -क्षयरोग, कुष्ठरोग, एच.आई.भी.आदि) ।
- स्वास्थ्य क्लिनिकहरू नष्टता अथवा पहुँचमा कठिनाइ ।
- औषधी उपचारका उपकरण तथा औषधीको हानि-नोक्सानी ।
- प्रजनन् स्वास्थ्य तथा सुरक्षित प्रसुति सेवा प्रभावित ।
- परिवार नियोजनको साधनको उपलब्ध नहुने ।
- नवजात शिशु तथा सुत्केरी र गर्भवतीहरु स्वास्थ्य जाँचदेखि बन्चित ।
- नियमित सेवाहरु -गाँउघर क्लिनिक र खोपका कार्यक्रमहरु) मा अवरुद्धता ।
- सञ्चार सेवा अवरुद्ध हुँदा तुरुन्त स्वास्थ्यकर्मीको सम्पर्कमा आउन कठिनाइ ।
- सुरक्षित रक्त सञ्चार प्रणालीमा अवरोध ।
- तत्कालै स्वास्थ्य संस्थासम्म पुग्नमा अवरोध -एम्बुलेन्स, स्ट्रेचर, पैदल आदि) ।
- खाद्य सामग्रीको अभावको कारणले गर्दा गम्भीर कुपोषण, औलो, झाडा-पखालाजस्ता रोगहरूको जोखिममा वृद्धि, स्वास्थ्य सेवाहरूमा घट्दो पहुँच, उपचारात्मक तथा अतिरिक्त पोषण कार्यक्रममा अवरोध ।
- पोषण पुर्नस्थापन कार्यमा अवरोध ।
- स्वस्छ र सुरक्षित पिउने पानीको अभाव ।
- विपद्को कारणले मानसिक स्वास्थ्य सम्बन्धी समस्यामा बृद्धि ।

समष्टिगत उद्देश्य :

जस्तोसुकै आपत्कालीन अवस्था परे तापनि मानव जीवन सुरक्षा तथा कल्याण (Human Survival and Well–being) खास गरी एकदमै जोखिममा रहेका समूहको स्वास्थ्य एवं पोषणसम्बन्धी आवश्यकताहरू पूरा भएका छन् भनी सुनिश्चित गर्ने

विशिष्ट उद्देश्य – स्वास्थ्य :

- कोभिड-१९ महामारीको रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारमा स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु, अस्पतालहरुलाई आवश्यक प्राविधिक, भौतिक तथा जनशक्तिमा सहयोग गर्ने। यसका साथै प्रभावित संक्रमितहरुलाई आवश्यकता अनुसार मेडिकल, मनोसामाजिक सहयोग

तथा परामर्श सेवा प्रदान गर्न सहयोग गर्ने।

- झाडापखाला, हैजा, औलो तथा अन्य पानीजन्य रोगहरूको पर्याप्त रोकथाम तथा उपचार क्षमता सुनिश्चित गर्नका निमित्त स्वास्थ्य कार्यालय तथा स्थानीय तहहरुलाई सहयोग गर्ने ।
- द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment) स्वास्थ्य तथा पोषण सेवाहरूको अवस्थालाई सुदृढ पार्ने ।
- रोग फैलन गएको खण्डमा सहयोग तथा लेखाजोखाका लागि क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवाहरूमा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न र स्वास्थ्य शिविरको सञ्चालन गर्न र अर्को निकायमा पठाउने संयन्त्र (Referral Mechanism) को विकास गर्नस्वास्थ्य कार्यालय तथा स्थानीय तहहरुलाई सहयोग पुर्‍याउने
- पर्याप्त आपत्कालीन आपुर्ति र मानव श्रोत लगायतका विषयमा सीप र क्षमता अभिवृद्धिका लागि अस्पताल अन्य निकायहरुले स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।
- सुरक्षित मातृत्व तथा परिवार नियोजनका सेवाहरु -सुरक्षित प्रसुति, गर्भावस्था तथा सुत्केरी अवस्थाको सेवा, आकस्मिक परिवार नियोजन सेवा) प्रदान गर्ने ।
- आपत्कालीन अवस्थामा प्रजनन् स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी बनाउन (MinimumInitial Servie Package (MISP) को सञ्चालन गर्न आवश्यक क्षमता अभिबृद्धि गर्ने ।
- विस्थापित मानिसहरूका लागि पुरक खाना खुवाउने कार्यक्रम (Supplementary Feeding Programme–SFP) मा पहुँचको माध्यमबाट गर्भवती तथा दुध खुवाउने महिला एवं पाँच वर्षमुनिका केटाकेटीहरूमा गम्भिर कुपोषणको वृद्धिलाई रोकथाम गर्न कपिलवस्तु अस्पताल, लुम्बिनी प्रादेशिक अस्पताल, र स्वास्थ्य कार्यालय तथा स्थानीय तहहरुलाई सहयोग गर्ने ।
- गम्भीर कुपोषण (Severe Acute Malnutrition–SAM) को उपचार तथा सेवामा निरन्तर पहुँच सुनिश्चित गर्न सहयोग गर्ने ।
- निरन्तर स्तनपान सुनिश्चित गर्न र अवाञ्छित स्तनपानका विकल्पहरूको वितरणमा रोक लगाउन आमाको दुध प्रतिस्थापन अनुगमन समितिलाई मद्दत गर्ने ।
- भिटामिन "ए" को वितरण, जुका मार्ने औषधी तथा प्रभावित केटाकेटीहरूका लागि खोप सम्बन्धी गतिविधिहरू सुनिश्चित गर्नका निमित्त जिल्ला जन स्वास्थ्य कार्यालयलाई सहयोग गर्ने ।

६.३.१ जिल्लामा रहेका सरोकारवालाहरुसाग विपद्को समयमा प्रतिकार्यको लागि उपलब्ध साधन श्रोत तथा जिम्मेवारीको मापन (resource mapping)

क्रसं	साझेदारको नाम	स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संस्थाहरु			उपलब्ध जनशक्ति (स्थाई +करार)			औषधि तथा उपकरणहरु	सवारी साधन	जिम्मेवारी	सम्पर्क व्यक्ति नाम नंवर
		अस्पताल	प्रा.स्वा.के	हेपो, आधारभुत नगर स्वा केन्द्र	चिकित्सक	नर्स	पारामेडिक		एम्बुलेन्स सब बाहन प्रयोग गर्न सकिने सरकारी साधन मोटरसाईकल	अन्तर निकाय समन्वय सेवा प्रदान Epidemiological Investigation and Verification	
१	कपिलवस्तु अस्पताल				२४	२४	९	भएको	एम्बुलेन्स १ गाडी १ मो.सा २	सेवा प्रदान (बेड ५० आईसियु १०) OCMC functioning OTC functioning	डा किशोर बन्जाडे, डा गणेश क्षेत्री, डा अमुल्य कुमार पाठक
२	कपिलवस्तु नगरपालिका	०	०	१३	०	२४	३०	भएको	दमकल २ गाडी २ मो.सा २८	स्वास्थ्य सेवा प्रदान जनस्वास्थ्यका अभियान तथा कार्यक्रमहरु सचांलन विभिन्न तहमा	उमेश गुप्ता ९८५७०५१५४५
३	वाणगंगा नगरपालिका	१	०	११	२	२७	४३	भएको	एम्बुलेन्स १, मो.सा १, अन्य साधन २	स्वास्थ्य सेवा प्रदान जनस्वास्थ्यका अभियान तथा कार्यक्रमहरु सचांलन विभिन्न तहमा	ठगराज पौडेल ९८५७०५००८५
४	बुद्धभुमी नगर पालिका	०	०	११		२२	३६	भएको	एम्बुलेन्स २, मो.सा १२, गाडी २	स्वास्थ्य सेवा प्रदान जनस्वास्थ्यका अभियान तथा कार्यक्रमहरु सचांलन विभिन्न तहमा	खुबिराम खनाल ९८४७०५२२३०
५	शिवराज नगर पालिका	१	०	११	१	२५	४२	भएको	गाडि २, एम्बुलेन्स ०, मो.सा १२	स्वास्थ्य सेवा प्रदान जनस्वास्थ्यका अभियान तथा कार्यक्रमहरु सचांलन विभिन्न तहमा	चुडामणी भट्टराई ९८५७०१४७५४
६	महाराजगंज नगरपालिका	०	१	१०	०	२४	३३	भएको	मो.सा १, एम्बुलेन्स २	स्वास्थ्य सेवा प्रदान जनस्वास्थ्यका अभियान तथा कार्यक्रमहरु सचांलन विभिन्न तहमा	राधेश्याम कलवार ९८४७२७७२९८
७	कृष्णनगर नगरपालिका	१	०	९	२	२६	४०	भएको	एम्बुलेन्स १, गाडी १, मो.सा ६	स्वास्थ्य सेवा प्रदान जनस्वास्थ्यका अभियान तथा कार्यक्रमहरु सचांलन विभिन्न तहमा	शंकर भट्टराई ९८४७९२९५८८
८	विजयनगर गाउँपालिका	०	०	७	०	१०	२२	भएको	एम्बुलेन्स १, गाडी १, मो.सा ३	स्वास्थ्य सेवा प्रदान जनस्वास्थ्यका अभियान तथा कार्यक्रमहरु सचांलन विभिन्न तहमा	यज्ञ प्रसाद अधिकारी ९८४७०३५९०१
९	यशोधरा गाउँपालिका	१	०	८	१	२९	२९	भएको	एम्बुलेन्स १, स्कुटर १, मो.सा ३०	स्वास्थ्य सेवा प्रदान जनस्वास्थ्यका अभियान तथा कार्यक्रमहरु सचांलन विभिन्न तहमा	बिरेन्द्र कुमार मिश्रा ९८५६०३९३६०
१०	मायादेवी गाउँपालिका	०	१	८	१	१५	३७	भएको	एम्बुलेन्स ४, मो.सा २५	स्वास्थ्य सेवा प्रदान जनस्वास्थ्यका अभियान तथा कार्यक्रमहरु सचांलन विभिन्न तहमा	महेन्द्र यादव ९८४७२०४७२५
११	शुद्धोधन गाउँपालिका	०	०	७	०	१२	३९	भएको	गाडी १, पिकअप १, एम्बुलेन्स २, मोटरसाईकल ५	स्वास्थ्य सेवा प्रदान जनस्वास्थ्यका अभियान तथा कार्यक्रमहरु सचांलन विभिन्न तहमा	अस्फाक अहमद खान ९८११४६४४५४

६.३.२ मानवीय सहयोग सम्बन्धी न्यूनतम मापदण्ड : स्फेयर मापदण्ड

प्रारम्भिक लेखाजोखा सञ्चालन गरिएकै समयमा स्वास्थ्यसम्बन्धी निगरानी (Health Surveillance)शुरु गरिनेछ

- समुदायको तहमा रोग तथा चोट-पटकको उपचार विद्यमान प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रको प्रणालीको माध्यमबाट, स्वास्थ्य संस्थाहरूमा केही उपचार एवं थोरै संख्यामा गम्भीर बिमारीहरूलाई सिफारिस गरी अन्य केन्द्रहरू (Referral Centers)मा पठाई आपत्कालीन स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रमको कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- सिफारिस गरी पठाइने अन्य केन्द्रहरू (Referral Centers) मा पुग्नका निमित्त विरामीहरुका लागि उपयुक्त यातायातको प्रवन्ध गरिनेछ ।
- आपत्कालीन अवस्थामा प्रजनन् स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी बनाउन Minimum Initial Service Package (MISP)को सञ्चालन गर्न आवश्यक क्षमता अभिबृद्धि गरिनेछ ।

६.३.३ स्वास्थ्य तथा पोषण सेवाका लागि विद्यमान श्रोत तथा क्षमताको सूची

विकास साझेदार निकायहरुबाट हुने सहयोग

क्रसं	साझेदार संस्थाको नाम	भूमिका	स्थानिय साझेदार संस्था	उपलब्ध जनशक्ति (फिल्डमा खटिन सक्ने)	संपर्क व्यक्ति नाम	मोवाइल नम्बर
१.	यू.एन.एफ.पि.ए.	MISP, Health Response related training, Covid-19 related supplies and equipment (PEP, hand sanitizer, surgical mask, gloves, Emergency FP methods, Covid/counselling, Health Camp, RH kits, Tents for health desk, women friendly space and health camp, Technical backstopping support to RH service assessment, information management including IRA (RH), distribution of dignity and Kishori kit	सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्र, साथी संस्था	४ जना फिल्ड स्टाफ, १० जना मनोसामाजिक परामर्शदाता	चित्र महतो, कार्यक्रम संयोजक	९८०१०५६१४८, ९८५७०५०३१३
२.	युनिसेफ	Technical Support, LLIN Distribution, Tents, Blankets, ORS, Zink Cold Chain Management, Social mobilization Information management Initial Rapid Assessment (Nutrition) Supplementary Feeding program (blanket and targeted) Home Isolation Kit			मिना थापा (पोषण अधिकृत) शंकर पौडेल (बिपद् व्यवस्थापन तथा योजना अधिकृत)	९८५७०१७२५८ ९८५७०१७२५६
३.	WHO	■ Technical Support to surveillance and immunization (routine and supplementary) related programmes for immunization preventable diseases. ■ Health Emergencies / Disaster Preparedness, Response and Recovery ■ Technical support in Outbreak investigation and ORI (VPD and Health Emergencies) and rumor verification ■ Technical support in Covid 19 vaccination campaign and AEFI investigation ■ Technical support in on Immunization ToT, Vaccinator training ■ Supervision and Monitoring of Isolation facilities, Quarantine centers, Isolation centers, Isolation hospitals, COVID-19 Laboratories, Point of entry ■ Monitoring and facilitation during first and second Sero-surveillance.			Dr.Shruti Nepal- Surveillance Medical Officer Dr.Mona Pradha- Field Medical Officer	९८०८६६०९९१ ९८५७०२०६१४

		▪ Facilitation and support in Trainings/Orientation ▪ Monsoon preparedness and response. ▪ Technical support in Digitalization of COVID-19 vaccination records				
४.	SSBH	स्वास्थ्य संस्थाहरुमा निर्मलीकरण सामग्री सहयोग स्वास्थ्यउपकरण सहयोग, सुचनाशिक्षा संचार सामग्री वितरण तथा परामर्श, स्वास्थ्य संस्थाहरुमा हातधुने स्थानको व्यवस्था, तालिम तथा क्षमता अभिवृद्धि		१	कमलचौलागाई	९८५१२१५०५६
५.	SUAAHARA	सुचनाशिक्षा संचार सामग्री वितरण तथा परामर्श, मानवश्रोत साधनको परिचालन,	कालिका स्वावलम्वन सामाजिक केन्द्र	२६ (mixed technical and non-technical)	विजेन्द्र बन्जाडे	९८४१०५३२१०
६.	CARE Nepal	स्वास्थ्य उपकरण सहयोग, शिक्षकहरुलाई मनोविमर्श तालिम, विद्यालयमाहातधुने स्थानको व्यवस्था , स्वास्थ्य संस्थाहरुमा निर्मलीकरण सामग्री सहयोग, कोभिड प्रभावित अति विपन्न घरधुरीलाई खाद्य सामग्री सहयोग, अग्नी पिडीत परिवारका लागि सेल्टर किट वितरण, बन्दावन्दीको समयमा विद्यार्थीका लागि स्व अध्ययन सामग्री वितरण, जनचेतना अभिवृद्धि	दलित सामाजिक विकास संस्था,	३५जना	दिपेन्द्र राजशर्मा (केएर नेपाल) रामशरण रैदास (दलित सामाजिक विकास केन्द्र)	९८५१०१४१६१ ९८५७०५११५८
७.	FPAN	स्वास्थ्य उपकरण सहयोग, शिक्षकहरुलाई, मनोविमर्श तालिम, विद्यालयमा हातधुने स्थानको व्यवस्था, स्वास्थ्य संस्थाहरुमा परिवार नियोजनका साधन सहयोग र जनचेतना अभिवृद्धि	किशोरी समूहरु	३ जना	विष्णु ज्ञवाली	९८४६७७४९५२
८.	FAIRMED FOUNDATION	स्वास्थ्य सामग्रीहरु सहयोग, अपाङ्गता भएका तथा कुष्ठरोग एवं हात्तीपाईले प्रभावितहरुको बिशेष सहयोग, होम आइसोलेसन किट, स्वास्थ्यकर्मीहरुको लागि तालिम तथा प्राविधिक सहयोग	कालिका स्वावलम्वन सामाजिक केन्द्र	१२ (mixed technical and non-technical)	शशि कुमार लाल कर्ण	९८६०६९९७४३ ९८४५६९६५२१

६.३.४ आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधिः – विपद्भन्दा पहिले)

क्र स	क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	कैफियत
१	चौमासिक रुपमा कलस्टर सदस्यहरु तथा आमन्त्रित सदस्यहरु सँग समन्वयात्मक बैठक	स्वास्थ्यकार्यालय तथा साझेदार निकाय	साझेदार निकायहरुले पालैपालो बैठकको आयोजना गर्ने
२	मौसम अनुसारको संभावित विपद् आंकलन गरी सो को लागि आवश्यक पर्ने औषधी तथा मालसामानको वफर स्टक तयारी अवस्थामा राख्ने	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु, साझेदार निकायहरु	चौमासिक बैठकहरुमा छलफल गर्ने
३	DRRT तथा स्थानीय तहका RRT हरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु, साझेदार निकायहरु	वार्षिक रुपमा वा आवश्यकता अनुसार
४	स्वास्थ्य शिक्षा सूचना तथा संचार सम्बन्धी सामग्रीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु, साझेदार निकायहरु	निरन्तर

६.३.५ **आपत्कालीन सहयोग सम्बन्धी गतिविधि: आपत्कालीन परिस्थितिको अवधिमा**

क्रियाकलापहरु	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०-४० दिनसम्म)		
१. विपद्को पहिचान गरी प्रतिकार्यको लागि अन्तरनिकाय समन्वय स्थापित गर्ने १.१ जिल्ला प्रशासन कार्यालयसँग समन्वय गरी कुनै पनि घटना वा परिस्थिति विपद् भए नभएको एकिन गर्ने १.२ जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि विपद् अवधिमा सम्बन्धित क्षेत्रका सबै सदस्यहरूसँग आपत्कालीन बैठक बस्ने । १.३ जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा प्रभावित क्षेत्रको अवस्थाको बारेमा जानकारी प्रदान गर्ने र सूचना लिने । १.४ DRRT/ र पालिका स्तरीय RRT लाई परिचालन गर्ने साथै आवश्यक प्राथमिक उपचारका औषधी उपकरण र एम्बुलेन्स लिई घटनास्थलमा पुगि सेवा उपलब्ध गराउने	स्वा.का., युएनएफपिए, युनिसेफ, WHO लगायत क्लष्टर सदस्यहरु	क) विपद् शुरू भएपछि २४ घण्टाभित्र ख) पहिलो सात दिनसम्म एकदिन बिराएर ग) दोस्रो हप्तापछि हप्तामा एकपटक
२. परिस्थिति सम्बन्धी प्रतिवेदन तयार पार्ने २.१ पहिलो प्रतिवेदन । २.२ अद्यावधिक प्रतिवेदनहरूको अनुसरण गर्ने । २.३ २४ घण्टाभित्र र पहिलो हप्तामा हरेक दिन सञ्चार माध्यमबाट स्वास्थ्य सूचना प्रशारण गर्ने । २.४ जिल्ला आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्रसँग समन्वय गर्ने ।	स्वा.का., युएनएफपिए, युनिसेफ, WHO लगायत क्लष्टर सदस्यहरु	४८-७२ घण्टाभित्र पहिलो प्रतिवेदन र पहिलो सात दिनमा हरेक २४ घण्टामा र दोस्रो हप्तादेखि एक दिन बिराएर
३. प्रारम्भिक लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार पार्नका निमित्त आधार रेखा (Base Line) का तथ्यांङ्को समीक्षा गर्ने क. प्रारम्भिक सुचना संकलन गर्ने । ख. प्रभावित परिवारको अनुमान गर्नका लागि प्रभावित गापासँग सम्बन्धित उपलब्ध तथ्याङ्क/जानकारीको समीक्षा गर्ने । ग. प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरूको समीक्षा गर्ने घ. जिल्लामा उपलब्ध उद्दार सेवा/क्षमता/उद्दार सामग्रीको समीक्षा गर्ने	स्वा.का., युएनएफपिए, युनिसेफ, WHO लगायत क्लष्टर सदस्यहरु	पहिलो दिनदेखि नै लगायत क्लष्टर सदस्यहरु लगातार रुपमा (७२ घण्टाभित्र) नियमित रुपमा
४. प्रतिकार्यको प्राथमिकता निर्धारण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने । ४.१ तत्काल उपलब्ध गराइने मानवीय गतिविधिहरूको प्राथमिकताक्रम निर्धारण गर्ने । ४.२ उपयुक्त कामका लागि सम्बन्धित क्षेत्र (Cluster) लाई सल्लाह दिने । ४.३ प्रभावित स्थानमा अत्यावश्यक औषधीको आपूर्ति व्यवस्था गर्ने । ४.४ प्रभावित स्थानमा अस्थाइ स्वास्थ्य शिविर खडा गरी स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने । ४.५ Minimum Initial Service Package (MISP) लाई कार्यान्वयनमा ल्याउने, ४.६ आपत्कालीन प्रजनन् सामग्री वितरण (Emergency RH kit) स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई उपलब्ध गराउने ४.७ मनोविमर्श सेवा तथा मनोसामाजिक प्राथमिक उपचार (Psych social First Aid-PFA) सेवा प्रदान गर्ने । ४.८ सम्भावित महामारी रोगको रोकथाम र नियन्त्रण गर्न आवश्यक क्रियाकलापहरुको पहिचान गरी सम्बन्धित निकायले कार्यान्वयनमा ल्याउने । ४.९ स्वास्थ्य संस्थाहरुको भौतिक पूर्वाधारमा क्षति पुगि प्रसूति सेवा अवरुद्द भएको अवस्थामा प्रसुति सेवाको लागि टेन्ट सहित Maternity Unit स्थापना गरि सेवा सञ्चालन गर्ने । ४.१० स्वास्थ्य शिक्षा सम्बन्धी सूचना प्रवाह गर्ने तथा जनचेतनाका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ।	स्वा.का., युएनएफपिए, युनिसेफ, WHO लगायत क्लष्टर सदस्यहरु	४-४ दिनभित्र एक हप्ताभित्र शिविर कहाँ राख्ने भन्नेबारे ठाउँको पहि(चान र दर्ता गर्ने कार्य । ० (शुन्य) घण्टादेखि नै प्राथमिकतासहित तुरुन्तै शुरू गर्नुपर्दछ । निरन्तर
५.अनुगमन तथा मुल्याङ्कन ५.१ स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजना कार्यान्वयनको समीक्षा गर्ने ।	स्वा.का.लगायत क्लष्टर सदस्यहरु	७ दिनभित्र
५.२ मानवीय सहयोगका लागि (यदि छन् भने) प्रयोगमा ल्याउन सकिने भनी तयारी अवस्थामा राखिएका सम्झौताहरूलाई सक्रिय पार्ने ।	स्वा. कार्यालय	७-१० दिन

५.३ मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्न र सुधारका लागि पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउनका निमित्त टोली खटाउने ।	स्वा. कार्यालय	एक हप्ता – निरन्तर जारी
६. सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – अन्तरिम अवधिका लागि (४०–९०) दिन		
६.१अन्तर क्षेत्रगत समन्वय बैठक (स्वास्थ्य तथा पोषण, खानेपानी, आवास, कृषि, संरक्षण)	स्वा. कार्यालय	हप्तामा एक पटक
६.२ बिषयक्षेत्रको विस्तृत लेखाजोखा ९ऋक्ष्ऋ०सञ्चालन गर्ने (स्वास्थ्य तथा पोषण)	स्वा. कार्यालय	१५-४५ दिन
६.३ स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि आवश्यकताको विश्लेषण (स्वास्थ्य तथा पोषण)	स्वा. कार्यालय	४-४ हप्ता
६.४ परिस्थितिसम्बन्धी सङ्कलित र निर्मित प्रतिवेदनलाई अद्यावधिक पार्ने	स्वा. कार्यालय	हप्तामा एक पटक
६.५ मानवीय सहयोगको अनुगमन	स्वा. कार्यालय	निरन्तर जारी
७. सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – थप अवधि (९० दिनभन्दा बढी) का लागि		
७.१ अनुगमन तथा प्रतिबेदन	स्वा.का., स्थानीय स्वास्थ्य ईकाइहरु	४ महिना देखि नियमित

६.३.५आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधिः (विपद्‌भन्दा पहिले)

क्रस	क्रियाकलाप	जिम्मेवारी	कैफियत
१	व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था : जिल्लाका क्षेत्रगत (Cluster) साझेदारहरूका बीचमा सम्झौता गर्ने क.समन्वय बैठक (आपत्कालीन परिस्थितिभन्दा पहिले, परिस्थितिको अवधिमा र त्यसपछि बैठक गर्ने । ख. पूर्वतयारी तथा सहयोगसम्बन्धी गतिविधिका लागि सम्पर्क व्यक्तिको नाम तथा सम्पर्क निकायहरूको पहिचान । ग. लागु गर्न सकिने साझेदार सम्बन्धी व्यवस्थाको विकास ।	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय	जेष्ठ मसान्त
२	आधार रेखा जानकारी तथा तथ्याङ्क सङ्कलन गर्ने : क. बाढी जानसक्ने गापा वा सम्बन्धित क्षेत्रगत पहिचान ख. जिल्लाका स्वास्थ्य क्षेत्रका सरोकारवालाहरूसँगको स्रोतको नक्साङ्कन	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय	जेष्ठ मसान्त
३	क्षमता विकास : महामारी निगरानी, नवजात शिशुलाई विपद्को बेलामा खुवाउने पौष्टिक आहार	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा	जेष्ठ मसान्त
४	उद्धार सामग्री पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने ▪ सम्भावित आपत्कालीन परिस्थितिमा प्रभावित हुनसक्ने व्यक्तिहरूको संख्याका आधारमा आवश्यक स्वास्थ्य सामग्रीको न्युनतम मौजदात । ▪ विभिन्न सङ्गठनहरूसँग उपलब्ध मौजदातको नक्साङ्कन गर्ने । ▪ अपुग सामग्रीको पहिचान गर्ने । ▪ पुस्तिका, पोस्टर र सूचना, शिक्षा ।	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय	जेष्ठ मसान्त
५	पूर्वतयारी योजनाको समीक्षा गर्नका लागि समन्वय बैठक	स्थानीय तह, स्वास्थ्य सेवा शाखा, स्वास्थ्य कार्यालय	४ महिनामा एक पटक

६.४ शिक्षा (Education)

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : शिक्षा विकास तथा समन्वर्य इकाई, कार्यालय

सह नेतृत्व गर्ने निकाय : युनिसेफ

विपद् सम्बन्धी परिस्थितिः प्रकोपका सम्भावित मानवीय असर (शिक्षा) :

- विद्यालय भवनहरू र शिक्षण र सिकाइका सामग्रीहरूको क्षति ।
- शिक्षक र विद्यार्थीहरू हताहत र जनको क्षति ।
- विद्यार्थीहरुको विद्यालयसम्म पहुँच नहुनु ।
- विद्यालयमा क्षति हुनाले शिक्षामा अवरोध ।

- आन्तरिक रूपमा विस्थापितहरूका लागि प्रभावित नभएका विद्यालयहरू आवासको रूपमा प्रयोग हुन्छन् । आतिथ्य प्रदान गर्ने विद्यालय (Host schools) को पढाईमा अवरोध ।
- बालबालिका तथा शिक्षकहरूमा विपद्को मनोवैज्ञानिक असरले गुणस्तरीय सिकाइ एवं सिक्ने प्रक्रिया माथि प्रभाव पार्छ ।
- बिद्याथीहरुको गुणस्तरिय शिक्षण सिकाई उपलब्धिमा ह्रास ।
- बालबालिकाहरुको बिद्यालय छोड्न सक्ने, स्थानान्तरण हुने, बाल श्रम, हिंसा तथा दुर्व्यवहार, बालबिवाह तथा बेचबिखन जस्ता जोखिममा पर्न सक्ने ।
- सुरक्षित बिद्यालय, खानेपानी सरसफाइको पहुँच नहुनु ।
- बालबालिकाहरु महामारकिो थप जटिलतामा पर्न सक्ने ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- विकास गर्न, संरक्षण प्राप्त गर्न र सामान्य अवस्था एवं स्थायित्वमा फर्काउने कार्यको सहजीकरण गर्नका निमित्त विद्यालय जाने उमेरका तथा प्रभावित सम्पुर्ण बालबालिकाहरूको गुणस्तरीय शिक्षामा निरन्तर तथा तत्काल पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- सुरक्षित सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराएर विपद्बाट परेको मनोवैज्ञानिक असरको सामना गर्ने कार्यमा बालबालिकाहरु र शिक्षकहरूलाई मद्दत गर्न योगदान पुऱ्याउने । साथै बालबालिकालाई बालमैत्री स्थल तथा अस्थायी सिकाई केन्द्र मार्फत उनीहरुको सिकाई निरन्तरता र मनोसामाजिक तथा संवेगात्मक विकासमा टेवा पुऱ्याउने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- विपद्बाट प्रभावित विद्यालय जाने उमेरका बालबालिका तथा शिक्षकहरूलाई गुणस्तरीय शिक्षाको निरन्तरता सुनिश्चित गर्नका लागि र उनीहरूलाई सुरक्षित रूपमा सिकाउने एवं सिक्ने वातावरण उपलब्ध गराउन नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरोकार वालाहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- प्रभावकारी आपत्कालीन पूर्वतयारी तथा सहयोगलाई सहजीकरण गर्नका निमित्त क्षेत्रगत समुहका सदस्यहरू (Cluster members) का बीचमा प्रभावकारी समन्वय, अनुगमन तथा सूचनाको आदान(प्रदान सुनिश्चित गर्ने
- आपत्कालीन परिस्थितिमा पहिलो सहयोग उपलब्ध गराउने व्यक्तिका रूपमा सरोकारवालाहरूको क्षमता बढाउने।
- आपत्कालीन परिस्थितिमा सहयोग उपलब्ध गराउनका लागि रणनीतिक साझेदारी तथा अन्य साझेदाररक्षेत्रहरू (Clusters) सँग सम्बन्धको स्थापना तथा त्यसलाई सुदृढ पार्ने ।
- प्रकोपको पुर्व तयारी, प्रकोपले पार्ने तत्काल तथा दिर्घकालिन असर तथा समस्याहरुको सम्वोधन तथा समाधान खोजी गर्ने ।

शिक्षामा मानवीय सहयोग सम्बन्धी न्युनतम मापदण्डः (स्फेयर मापदण्ड)

- विपद् परेको पहिलो हप्ताभित्र शिक्षासम्बन्धी सुविधा र शिक्षामा संलग्न व्यक्तिहरूका बारेमा द्रुत लेखाजोखा Rappid Assessment सञ्चालन गर्ने ।
- जिल्ला शिक्षा विकास समन्वय इकाई र स्थानीय क्षेत्रगत सदस्यहरू Cluster Member सँगको समन्वयमा तथा प्रभावित समुदायहरूसँगको परामर्शमा प्रभावित र आन्तरिक रूपमा विस्थापित बाल-बालिकाहरूको शिक्षालाई जारी राख्नका लागि तिनका निमित्त अस्थायी रूपमा सिक्ने ठाउँ पत्ता लगाउने ।
- संभव भएसम्म यथाशक्य चाँडो अर्थात् सिद्धान्ततः पहिलो दुई हप्ताभित्र, न्यूनतम मापदण्डबमोजिम ६ देखि ८ हप्ताभित्र न्युनतम पुर्वाधारसहित विद्यालय जाने बाल-बालिकाहरूका निमित्त अस्थायी रूपमा सिक्ने ठाउँ तथा स-साना बाल-बालिकाहरूका लागि सुरक्षित ठाउँ खडा गर्ने ।
- विद्यालयहरू पुनः खुला गराएर र शिक्षण-सिकाइका सामग्री उपलब्ध गराएर र अर्ध-संरचनागत Semi Structured मनोरञ्जनका सामग्रीको व्यवस्था मिलाएर पढाइ जारी राख्ने र शिक्षक तथा विद्यार्थीहरूको पुनः एकीकरण प्रारम्भ गर्ने ।
- विद्यालय बाहिर रहेका बाल-बालिकाहरू अस्थायी रूपमा खडा गरिएका सिक्ने ठाउँमा भर्ना गरिएका छैन अथवा तिनको शिक्षाका लागि वैकल्पिक व्यवस्था गरिएकोछ छैन जानकारी लिने ।
- पीडित बाल-बालिकाहरूका निमित्त नियमित शिक्षा प्रणालीमा क्रमशः तिनलाई नियमित पार्दै लगिने ।
- प्रभावित क्षेत्रका स्कूलहरूमा भएको पुराना किताब संकलन गरी सुरक्षित ठाउँमा राख्ने ।
- मनोरञ्जनात्मक एवं रचनात्मक क्रियाकलापहरू प्रवाह गर्ने ।
- शिक्षकहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श तालिम प्रदान गरी बालबालिकामा परामर्श प्रदान गर्ने ।

६.४.१ बिद्यमान श्रोत तथा क्षमताको सूची

क्र.सं.	साझेदारको नाम	शैक्षिक सामग्री	जनशक्ति	कैफियत
१	जि.शि.वि.ई.	पाठय सामग्रीहरु	शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीहरु, शिक्षक पेशागत सँगठनका प्रमुखहरु, स्थानीय तहका शिक्षा हेर्ने अधिकारी, शिविस इ का कर्मचारीहरु	

२	युनिसेफ	▪ Technical support ▪ information management ▪ Education Kits	विषयगत विज्ञ	
४	यू.एम.एन.	अस्थाई सिकाई केन्द सिकाई सामग्रीहरु शिक्षकहरुलाई विपद सम्वन्धि अभिमुखिकरण	विषयगत विज्ञ कर्मचारी तथा स्वयंसेवकहरु	कार्यक्षेत्रः यशोधरा र मायादेवी गा.पा.
४	सनसाइन	अस्थाई सिकाई केन्द सिकाई सामग्रीहरु	कर्मचारी तथा स्वयंसेवकहरु	
५	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	सिकाई सामग्रीहरु, शिक्षकहरुलाई विपद सम्वन्धि अभिमुखीकरण राहत कोष	२५ जना कर्मचारी तथा स्वयंसेवकहरु सहयोगी निकायको सहकार्यमा	कार्यक्षेत्रः यशोधरा र बिजयनगर गा.पा.
६	कालिका स्वावलम्बन सामाजिक केन्द्र	▪ सामान्य मनोरञ्जनात्मक शैक्षिक तथा खेलकुद सामग्री । ▪ सुरक्षित अस्थाइ सिकाई केन्द्र निर्माणका लागि आवश्यक प्राविधिक तथा अन्य व्यवस्थापकिय सहयोग	संस्थाका सदस्यह? तथा कर्मचारी	
७	लुम्विनी एकीकृत विकास संस्था (लिडो)	▪ शिक्षण सामग्रीहरु, विद्यार्थिका लागि स्कुल व्याग with Stationary (Copy, pencil, Geometric box, color pencil, pencil case, umbrella and water bottle, etc) ▪ तत्कालीन आवश्ययकता अनुसार अन्य सामग्री पनि सहयोग	५ जना कर्मचारीहरु	कपिलवस्तु जिल्ला भित्रको प्रभावित क्षेत्र
८	केयर नेपाल	अस्थायी सिकाइ केन्द्र व्यवस्थापन, प्राथमिक मनोसामाजिक प्राथमिक परामर्श तालिम, स्वध्ययन सामग्री वितरण, शौचालय तथा हात धुने स्थानको व्यवस्था, स्वच्छ खानेपानी को व्यवस्थापन, किशोरीहरुको लागि सेनेटरी प्याड सहितको मर्यादा किटको व्यवस्था	कर्मचारीहरु	विजयनगर गा पा
९	सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्र	क्षमता विकास, अस्थायी सिकाइ केन्द्र, मनोसामाजिक परामर्श, स्वध्ययन सामग्री वितरण, बैकल्पिक कक्षाको व्यवस्था	कर्मचारीहरु	
१०	युएनएफपिए	क्षमता विकास, नीतिगत संरचना निर्माणमा सहयोग, किशोरी किट वितरण, मनोसामाजिक परामर्श सेवा, जनचेतना अभिवृद्धि गर्न किशोर किशोरी परिचालन	कर्मचारीहरु	कपिलवस्तु, शिवराज र शुद्धोधन
११	मधेश मानव अधिकार गृह (माहुरीहोम)	मनोपरामर्श सेवा, रेडियो रुपान्तरणसेसन, माइकिङ्ग, युवा तथा बालक्लब परिचालन, पोष्टरपम्प्लेट वितरण	१५ जना स्वयंसेवक तथा कर्मचारीहरु	कपिलवस्तु, कृष्णनगर, शुद्धोधन
१२	नेपाल टेलिकम	सि यु जी सिम कार्ड वितरण	कर्मचारीहरु	

६.४.२ विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्ययोजना– विपद्को अवधिमा लागुहुने

सहयोग गतिविधि	**जिम्मेवार निकाय**	**कहिलेसम्म**
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०–४० दिनसम्म)		
जानकारीको संकलनका लागि क्लष्टर समन्वय बैठक ▪ आर्थिक तथा मानवीय श्रोतको आपत्कालीन व्यवस्था । ▪ तत्काल शैक्षिक क्षतिको सूचना संकलन गर्ने । ▪ तत्कालको लागि शिविरमा सुरक्षित स्थानको स्थापना गर्ने ▪ तत्काल पालिका तथा क्षेत्रमा भएका सूचना केन्दहरुसँग सम्पर्क स्थापना गरी जानकारी संकलन गर्ने ।	शिविसई, स्थानीय तहको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा, सहयगी निकाय	पहिलो दिनमै

परिस्थितिसम्बन्धी प्रतिवेदन तयार पार्ने : ■ सूचना केन्द्रको स्थापना । ■ पहिलो प्रतिवेदन । ■ अद्यावधिक प्रतिवेदनहरूको अनुसरण गर्ने । ■ २४ घण्टाभित्र र पहिलो हप्तामा हरेक दिन सञ्चार माध्यमका लागि समाचार प्रकाशन गर्ने ।	स्थानीय तहको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई, सहयोगी निकाय	दोश्रो दिन
प्रारम्भिक लेखाजोखाको प्रतिवेदन तयार पार्नका निमित्त आधार रेखाका तथ्याङ्कको समीक्षा गर्ने : क. प्रभावित विद्यालय तथा विद्यार्थीको अनुमान गर्नका लागि प्रभावित विद्यालय सेवा क्षेत्रबाट उपलब्ध तथ्याङ्क/जानकारीको समीक्षा गर्ने । ख. प्रभावित क्षेत्रमा रोकिएको शैक्षिक सेवा अस्थाई रुपमा सुचारु गराउन जिम्मेवारी तोक्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, स्थानीय तहको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा सहयोगी निकाय	दोश्रो र तेस्रो दिन
स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजना (Cluster CP) को समीक्षा गर्ने	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, स्थानीय तहको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा सहयोगी निकाय	७ दिनभित्र
विपद्‌बाट बढी जोखिममा रहेका समुहहरू क. अपांग बालबालिकाको पहिचान । ख. परिवारबाट बिछोडिएका । ग. आमाबाबु गुमाएका । घ. मनोसामाजिक आघातमा परेका बालबालिकालाई मानवीय सहायताका लागि श्रोत खोजेर सम्झौता गर्ने । ङ. शिविर भित्रै बाल सिकाइ कक्षा सञ्चालन गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, स्थानीय तहको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा सहयोगी निकाय	पहिलो हप्ता देखि एक महिनाभित्र
क्षेत्रगत निकायहरुको (Clusters) समन्वय बैठकः सूचना तथा जानकारीको आदानप्रदान, अवस्था विश्लेषण, कार्यक्रमको पूर्वतयारी तथा साझा सहमति, श्रोतको खोजी तथा व्यवस्थापन	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, स्थानीय तहको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा सहयोगी निकाय	हप्तामा एक पटक
आवश्यकताको विस्तृत लेखाजोखा सञ्चालन गर्ने ४०-९० दिनसम्म		
स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि आवश्यकताको विश्लेषण क. प्रस्तावना तयार पार्ने । ख. दातृ निकायहरु सँग प्रस्तावना सहित श्रोतको माग गर्ने ।	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ, स्थानीय तहको शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा सहयोगी निकाय	४-४ हप्ता
परिस्थितिसम्बन्धी अद्यावधिक प्रतिवेदनलाई अद्यावधिक पार्ने	स्थानीय तह, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	हप्तामा एक पटक
मानवीय सहायताका साथै क्षतिग्रस्त शैक्षिक संस्थाको पुनर्निर्माण गर्ने	स्थानीय तह, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	दोश्रो तेस्रो महिनामा
मानवीय शैक्षिक सहयोगको निरन्तरताका साथै नियमित अनुगमन	स्थानीय तह, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	निरन्तर जारी
स्थानीय तहमा रहेका शिक्षा विकास शाखा, श्रोत केन्द्रसँगको समन्वय	स्थानीय तह, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	निरन्तर
विद्यालयलाई अस्थाई आवास बनाएका विपद् प्रभावितहरुलाई क्रमशः घर पठाउने ।	स्थानीय तह, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	दोस्रो हप्ता
आवश्यकतानसुार अस्थायी सिकाइ केन्द्र निर्माण गरी शिक्षण कार्य सञ्चालन गर्ने ।	स्थानीय तह, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	आबश्यकतानुसार
विद्यालयहरुको भौतिक क्षतिको लेखाजोखा कार्यसम्पन्न गर्ने	स्थानीय तह, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	पाँचौ हप्तासम्म
जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको सिफारिसको आधारमा भौतिक क्षति भएका विद्यालयहरुको पनुनिर्माण, पाठ्यपुस्तक क्षति भएका विद्यार्थीहरुको पाठ्यपुस्तक खरिद आदिका लागि रकम यकिन गरी प्रदेश सरकार सँग माग गर्ने ।	स्थानीय तह, शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाइ	पाँचौ हप्तासम्म

६.४.३ **आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीः (आपत्कालीन परिस्थिति भन्दा पहिले)**

क्रस	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवारी	कहिले गर्ने
१.	स्थानीय तहमा क्लष्टर बैठक बसी जिम्मेवारी बाँडफाँड गर्ने र सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने	शिविसइ, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	मंसीरमा
२.	आपत्कालीन आश्रय पहिचान तथा व्यबस्थापन बैठक	शिविसइ, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	पुस
३.	जनशक्ति व्यवस्थापन तथा परिचालन अन्तरक्रिया	शिविसइ, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	माघ
४.	समन्वय, सहकार्य बैठक छलफल	शिविसइ, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	चौमासिक रुपमा
५.	विपद् सहायता सामग्री व्यवस्थापन	शिविसइ, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	बैशाखमा
६.	विद्यालयहरुको आकस्मिक योजना बनाउने	शिविसइ, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	जेठसम्ममा
७.	विगतमा प्रभावित विद्यालयको अध्ययन, विश्लेषण गरी बाढी, भूकम्प सम्बन्धमा प्र.अ., शिक्षक तथा वि.व्य.समितिलाई विद्यालय स्तरीय चेतनामुलक कार्यक्रम गर्ने, गराउने, शिक्षकहरुलाई प्राथमिक उपचार तालिम	शिविसइ, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	माघ तथा फागुन महिनामा
८.	वैकल्पिक विद्यालय स्थापना र संचालनका लागि आवश्यक सामग्री तथा श्रोत व्यक्तिहरुको पहिचान गर्ने	शिविसइ, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	चौमासिक रुपमा
९.	उच्च जोखिम क्षेत्रका शिक्षक, सामाजिक कार्यकर्ता (मानवीय श्रोत र अन्य श्रोत समेतको) को रोष्टर निर्माण गर्ने र सचेत गराउने	शिविसइ, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	चौमासिक रुपमा
१०.	उच्च जोखिम क्षेत्रमा प्रचार प्रसारका लागि सुचना सञ्चारका सामागीहरु व्यवस्थापन गर्ने	शिविसइ, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	चौमासिक रुपमा
११.	स्थानीय संचार माध्यम मार्फत जनचेतनाका गतिबिधि संचालन गर्ने	शिविसइ, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	निरन्तर
१२.	बिद्यालय विपद् सुरक्षा योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने	शिविसइ, स्थानीय तह र सहयोगी निकायहरु	जेठसम्ममा

६.४.४ **कार्यक्रम बजेटः**

क्र.स.	प्रमुख कार्यहरु
१	शिक्षा कलष्टर समन्वय समितिको बैठक ४ पटक
२	विपद संभावित क्षेत्रका विद्यार्थीहरुको तथ्यांक संकलन र विश्लेषण ।
४	संभावित क्षेत्रमा सचेतना अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन
४.	अस्थायी कक्षा कोठाको लागि शैक्षिक सामग्री
४.१	त्रिपाल
४.२	चकटी
४.४	कालो पाटी
४.४	पाठ्य पुस्तक सेट
४.५	झोला
४.६	पोशाक
४.७	कापी, कलम
४.८	किट बक्स (विद्यार्थी तथा विद्यालयका लागि शैक्षिक सामग्री सहितको)
५	स्वयम्सेवक शिक्षकको छनौट र तालिम ४० जना ।
६	स्वयम्सेवक शिक्षकको सुविधा

७	पठन पाठन संचालनको लागि सुरक्षित स्थानको छनौट
८	रोष्टर समूह गठन (तालिम, अनुगमन र व्यवस्थापनका लागि)
९.	हैण्डपाईप जडान
१०	पुरुष अस्थायी शौचालय ४०, महिला अस्थायी शौचालय ६०, का लागिनल, त्रिपाल

६.४.५ पुनर्स्थापनाका कार्यहरुः

क सं.	कार्यहरु	जिम्मेवार निकाय	कैफियत
१	जनचेतना फैलाउने	स्थानीय तह, सहयोगी निकाय	
२	कक्षा कोठा, शौचालय निर्माण	स्थानीय तह, सहयोगी निकाय	
३	शैक्षिक सामग्रीको सुनिश्चितता	स्थानीय तह, सहयोगी निकाय	
४	मनो सामाजिक परामर्श	स्थानीय तह, सहयोगी निकाय	
५	सेनिटाइजेसन	स्थानीय तह, सहयोगी निकाय	
६	बैकल्पिक सिकाइ व्यवस्था	स्थानीय तह, सहयोगी निकाय	
७	समग्र परिस्थितिको लेखाजोखा गरी भावी रणनीति निर्माण	स्थानीय तह, सहयोगी निकाय	

६.५ संरक्षण क्षेत्र (Protection Cluster)

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Protection Cluster): **जिल्ला प्रशासन कार्यालय, कपिलवस्तु**

सहनेतृत्व गर्ने निकाय : संयुक्त राष्ट्रसंघीय जनसंख्या कोष (यूएनएफपिए र संयुक्त राष्ट्र संघीय बालकोष यूनिसेफ)

- विपद् सम्बन्धी परिस्थितिः
- मानविय क्षतिको कारणले अनाथहरूको संख्यामा वृद्धि हुन सक्ने ।
- मानिसहरु आन्तरिक रुपमा विस्थापन हुन सक्ने।
- बालबालिकाहरु घाईते हुने तथा परिवार र आफन्तबाट टाडिनुपर्ने ।
- बालबालिकाहरु तथा महिलाहरु बढ्दो यौन दुरुपयोग र शोषण तथा भेदभावमा पर्नसक्ने
- सम्भावित मानसिक आघात (Psychosocial Trauma) तथा मनोसामाजिक समस्या आउन सक्ने ।
- लैङ्गकितामा आधारित हिंसा (Gender based violence-GBV) मा बृद्धि हुन सक्ने ।
- एक बिपद्ले अर्कोबिपद् निम्त्याउन सक्ने हुदाँ थप महामारीको जटिलतामा पर्न सक्ने ।
- सामना गर्ने संयन्त्र (Coping Mechanism) मा अवरोध आउन सक्ने ।
- मानव बेचविखन, यौनजन्य हिंसाको जोखिममा पर्नसक्ने सम्भावना ।
- अपाङ्ग भएका, बृद्ध तथा एकल महिलाहरुको सुरक्षा तथा संरक्षणमा कमि आउन सक्ने ।
- सामान्य असुरक्षाको वातावरण सृजना हुन सक्ने ।
- केही समुदाय अथवा समूहहरूकालागि मानवीय सहयोगमा पहुँच नहुनु अथवा पहुँच अपर्याप्त हुनु ।
- खाद्यान्न, कपडा र आधारभूत औषधिको अभाव हुन सक्ने ।
- महामारीको र रोगब्याधि फैलन सक्ने सम्भावना ।
- आन्तरिक बेचबिखन तथा शोषण बढ्ने सम्भावना ।

संरक्षण विषयगत क्षेत्रको अवस्थाः

कोभिड १९ महामारीको कारणले गर्दा संरक्षण बिषयगतका सेवाहरु प्रभावित भएका छन् भने यस क्षेत्रका सवालहरु पनि समयमा संम्बोधन गर्न सकिएको छैन । कोभिडको कारणले मुख्यतः महिला हिसाका घटनाहरुमा वृद्धि हुनु, यातायातका सहज पहुँच नभएको कारणले हिंसा प्रभावितहरुलाई सेवा लिनमा कठिनाई हुनु, ४० प्रतिशत युवाहरु आत्महत्या गर्नु, ४२ प्रतिशत मानिसहरु कुनै न कुनै मनोसामाजिक समस्या ग्रसित रहन परेको तथ्याङ्क देखिन्छ। जसको कारणले संरक्षण क्षेत्रका लाभान्वतिहरु अन्य सेवाहरु जस्तै शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, खाद्यान्न, र कानुनी सेवाहरुबाट पनि बञ्चित हुन परेको छ ।

सामन गर्ने संयन्त्र (Coping Mechanism) मा अवरोध, कम संख्यामा संरक्षण सेवा केन्द्रहरु खुल्नु, स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्डहरु पालना गर्नु पर्ने कारणले गर्दा पनि मानिसमा मानसिक र मनोसमाजिक समस्याहरु देखा परेका छन् । जसको समयमा नै निदान गर्न सकिएन भने भविष्यमा यसको दिर्घकालिन असर भोग्नु पर्ने रहन्छ । यी सबै परिस्थितिलाई मध्यनजर

अनुमानित जोखिममा रहेको लक्षित वर्गको संख्याः
यौन हिंसामा पर्न सक्ने महिलाको संख्या- २,८६०
बलत्कृत हुन सक्ने महिला वा किशोरी संख्या- ५७
मानव बेचबिखनमा पर्न सक्ने महिला तथा बालबालिकाको संख्या- २८,५९७
१५-१७ उमेरका प्राथमिक शिक्षाबाट बञ्चित हुन सक्ने किशोरकिशोरी संख्या-३,९३५
मानसिक समस्या भोगिरहेका जनसंख्या- १४२,९८४
(स्रोतः बिभिन्न खोज तथा सर्भे रिपोटको आधारमा तयार पारिएको हो)

राखेर, संरक्षण क्षेत्रका कार्यकर्ताहरु बढि सजग तथा सक्रियता देखाउनु पर्दछ । यस्तो अवस्थामा सके सम्म बढी संरक्षण सेवा केन्द्रहरु खोलेर सेवा प्रदान गर्ने, अन्य विषयगत क्षेत्रहरु सँग समन्वय र सहकार्य वृद्धि गरेर लक्षित वर्गहरुको सेवामा पहुँच वृद्धिको सुनिश्चितता गर्नु पर्दछ । यसका सवालहरुलाई समयमा नै सम्बोधन गर्न जिल्लाको बहुक्षेत्रीय सरोकारवाला निकायहरुको सक्रियता र तदरुकताको आवश्यकता पर्दछ ।

समष्टिगत उद्देश्य :

महिला तथा बालबालिका, अपांगता भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठ नागरिक, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक र सिमान्तकृत समुदाय, अतिविपन्न तथा जोखिम्मा रहेका समुहहरूमाथि विपद्को अवस्थामा उत्पन्न हुन सक्ने जोखिमहरु, हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेला (अवहेलना) बाट संरक्षण गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्यहरु :

विपद् तथा अन्य आपतकालिन परिस्थितिहरूमा उपलब्ध गराइने सहयोग कार्यक्रमहरूमा जोखिम्मा रहेका समुहहरूका लागि मानव अधिकार सम्बन्धी कानून, अन्तर्राष्ट्रिय मानवीय कानून तथा राष्ट्रिय कानूनले प्रत्याभूत गरेका मौलिक अधिकारहरूको संरक्षण तथा सुनिश्चितता गर्ने ।

- जोखिम्मा रहेका समुहहरूको संरक्षण सुनिश्चित गरी आपत्कालीन सहयोगको न्यायोचित वितरणमा सहयोग पुर्‍याउने ।
- आपत्कालिन परिस्थितिबाट उत्पन्न हिंसा, शोषण, दुर्व्यवहार तथा हेलाका जोखिमहरूलाई सम्बोधन गरी विपद्बाट प्रभावित मानिसहरूको संरक्षण गर्ने र त्यस्ता दुर्व्यवहारबाट प्रभावित व्यक्ति वा समुदायलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- लैङ्गिक हिंसाको रोकथाम, प्रेषण प्रणाली स्थापना तथा सवलिकरण, महिला तथा किशोरीहरुका लागि मर्यादा कायम गर्ने प्रभावकारी संयन्त्र बनाउने ।
- यौन तथा लैङ्गकि हिंसाबाट प्रभावित तथा गर्भवती र सुत्केरी महिलाहरुको लागि महिला मैत्री स्थान (Female Friendly Space) को स्थापना तथा लैगिक हिंसा प्रतिकार्यका लागि एकद्वार प्रणाली व्यवस्थापन केन्द्र (One-Stop Crisis Management Center-OCMC) लाई प्रभावकारी गराउने ।
- प्रभावित बालबालिकाहरुलाई बाल-मैत्री स्थान तथा मनो-सामाजिक परामर्श सेवाको लागि खुला ठाउँको व्यवस्था गरि बालमैत्री सेवाहरु प्रवाहको सुनिश्चितता गर्ने ।
- एक्लिएका, अलग्गिएका र जाेखिममा रहेका बालबालिका तथा किशोरकिशोरीका स्वास्थ्य लगाएत अन्य आधारभूत सेवा तथा संरक्षणका सुविधा सहित परिवारको खोजी गरि पुनर्मिलन तथा पुनर्स्थापना गर्न सहयोग गर्ने ।
- यौन दुर्व्यवहार तथा हिंसाका विरुद्ध तिनको अनुगमन, प्रतिवेदन तथा पैरवी गर्ने प्रणालीको स्थापना गरी बालबालिका र महिलाहरूको यौन तथा शोषणको रोकथाम गर्ने ।
- लैङ्गिक हिंसामा परेका प्रभावितहरुको न्यायमा पहूचका लागि लैङ्गिक हिंसा निवारण कोष स्थापना तथा परिचालन गर्ने कार्यमा सहयोग गर्ने

संरक्षणमा मानवीय सहयोगको न्यूनतम मापदण्ड : स्फेयर मापदण्ड

- प्रभावित जनसमुदायको अधिकारको कुनै पनि उल्लंघन, दुर्व्यवहार तथा शोषण अथवा भेदभावको अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन पेश गर्ने, संयन्त्रको स्थापना गर्ने अथवा स्थापित संयन्त्रलाई प्रयोगमा ल्याउने ।
- बिभिन्न समुदायका सदस्यहरुबाट, विशेषतः अति गरिब तथा पछाडी पारिएका समुहबाट मानवीय सहयोग तथा आधारभूत सेवा सुविधामा समान पहुँच सहयोग पाए नपाएको अनुगमन गर्ने ।
- साझेदारहरूका बीचमा अभिलेख राख्ने तथा दर्ता गर्ने प्रणालीमा एकरूपता सुनिश्चित गर्ने ।
- बालबालिका तथा महिलाहरूका लागि सुरक्षित वातावरणको सिर्जना गर्ने ।
- शिक्षा तथा संरक्षण सम्बन्धी सहयोग कार्यक्रममा मनो-सामाजिक सहयोगलाई एकीकरण गर्ने ।
- हेरचाह गर्ने व्यक्तिहरूबाट बाल-बालिकाहरू बिछोडिने कार्यको रोकथाममा सहयोग गर्ने ।
- विछोडिएका तथा परिवारको साथ नभएका बालबालिकाहरू, खास गरी पाँच वर्षे उमेरभन्दा मुनिका बालबालिका तथा किशोरीहरूको पहिचान, दर्ता तथा स्वास्थ्य जाँचको सहजीकरण गर्ने र खोजी तथा पुनर्मिलनमा संलग्न साझेदारहरूलाई सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- परिवारबाट बिछडिएका तथा साथै नभएका बाल-बालिकाहरू र अन्य जोखिम्मा परेका समुह जस्तैः परिवार नभएका, बृद्ध, अपांग तथा दिर्घ रोगबाट पीडित समूहका मानिसहरुलाई हेरचाह तथा संरक्षण प्रदान गर्ने
- वास तथा अन्य सेवाको व्यवस्था ।
- मानवीय सहयोग तथा स्थायी समाधानका बारेमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित मानिसहरूलाई नियमित रूपमा सूचनाको प्रवाह भइरहेको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- फिर्ता हुने कार्यक्रम तथा स्थायी समाधानको तर्जुमा गर्ने कार्यमा आन्तरिक रूपमा विस्थापित व्यक्तिहरूलाई संलग्न बनाउन प्रयास गर्ने ।
- शिवीर तथा पुनर्वासका क्षेत्रहरूमा पर्याप्त सुरक्षाका लागि पैरवी गर्ने ।

लक्षित समूह

महिला सुत्केरी, गर्भवती, वालवालिका, किशोरकिशोरी, अपांग, बृद्धबृद्धा, घाइते, मानसिक समस्या रहेका महिला, बालबालिका तथा किशोर किशोरी, अभिभावक गुमाएका वालवालिका, यौन तथा लैङ्गिक हिंसामा परेका आदि ।

६.५.१. **विद्यमान स्रोत तथा क्षमता** (आ.व.२०७७/७८)

क्र.सं.	**संस्था वा कार्यालय**	**स्रोत /सामग्री**	**जनशक्ति**	**कैफियत (यस आ.व. लागि)**
१	यूएनएफपिए नेपाल	विभिन्न ९ वटा महिला सहकारी संस्थाहरुमा लैंगिक हिंसामा परेका महिलाहरुको न्यायमा पहुंच वृद्धि तथा सहयोगको लागि करिव १३५,००० रकम मौज्दात तथा परिचालन भएको	जिल्लामा १ जना अधिकृत स्तरको कर्मचारी	
		कपिलवस्तु अस्पताल, हर्दौना र महाराजगंज प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रहरुमा Rape/PEP, STI Protection Testing Kit, Emergency FP साधनको लागि RH kit 3, 4, 5, 6A,B, 8, 9 मौज्दात रहेको ।		जसबाट करिव ५० जना यौन हिंसामा परेका लाई उपचार गर्न सकिने ।
	यूएनएफपिए नेपाल र सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्र	जिल्लाको आवश्यकता अनुसार मर्यादा किट र किशोरी किट सहयोग	▪ प्रत्येक स्थानिय तहमा एकर एक जना तालिम प्राप्त मनोसामाजिक परामर्शकर्ता रहेको ▪ जिल्लामा तालिम प्राप्त मनो विमर्शकर्ताद्धारा टोल फ्रि नम्वर मार्फत कोभिड तथा लैगिक हिंसा प्रभावितहरुलाई मनोविमर्श सेवा प्रदान रहेको	
२	जिल्ला अस्पताल, तौलिहवा	अस्पतालमा आधारित लैङ्गिक हिंसा संवोधन एकद्वार संकट व्यवस्थापन केन्द्र (OCMC) संचालनमा रहेको	युएनएफपिएर सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्रको सहयोगमा OCMC का १० स्वास्थ्यकर्मी GBV Screening and Treatment सम्बन्धि अभिमुखीकरण प्राप्त भएको।	
३	युनिसेफ	▪ Psychosocial counselling ▪ Temporary emergency support for most vulnerable children ▪ Recreation kit ▪ Child Friendly Space		
		कतिपय पालिकाहरुमा आकस्मिक बालकोष तथा लैगिक हिंसाराहत कोष स्थापना भएको	सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्र मार्फत युनिसेफको सहयोगमा कपिलवस्तु जिल्लामा समुदाय स्तरिय मनोसामाजिक परामर्शदाता परिचालित भएका	UNICEF को सहयोग
४	जि.प्र.का.	सुरक्षा सामग्री	सुरक्षा जनशक्ति	सुरक्षा, न्याय
५	जिल्ला समन्वय समिति	जिल्लाका सबै स्थानीय तहहरुसँग संरक्षण विषयगत क्षेत्रका सवालहरुलाई संम्बोधन गर्न आवश्यक समन्वय गर्ने		
६	महिला आश्रय गृह (Women Shelter)	१० बेडको आश्रय गृह, खाना, उपचार, मनोसामाजिक परामर्श सहित)	मनोविमर्शकर्ता, संयोजक, गार्ड, वार्डेन	युएनएफपिए नेपाल र सिद्धार्थ सामाजिक विकास केन्द्रको सहयोगमा

७	कालिका स्वावलम्बन सामाजिक केन्द्र	■ संरक्षणको प्रयोजनार्थ छोटो समयको लागि आवास उपलब्ध गराउन सकिने । ■ उच्च जोखिममा रहेका बालबालिकाहरुको आपतकालिन सहयोग प्रदान गर्न सकिने । ■ तनाव एवं संवेग नियन्त्रण, पोषण तथा व्यक्तिगत सरसफाईका लागि समान्य परामर्श ।	संस्थाको ४९ कर्मचारीहरुलाई मानविय सहायताका लागि परिचालन गर्न सकिने र साथै जनचेतना अभिवृद्धिमा सहयोग गर्न सकिने	(सुरक्षा, न्याय र सहयोगका लागि पैरवी) Short shelter-10, Emergency fund support-10, Emergency food support- 5 Family.
८	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	आकस्मिक राहत सहयोग, एकवटा टेन्ट, ईस्ट्रेचर १ वटा,	१५ जना जनशक्तिलाई मानवीय सहायताका लागि परिचालन गर्न सकिने ,	यूएमएन र केयर नेपालको सहयोग
९	लिडो	■ School Bag with stationary to school going children. ■ Medical equipment (patient bed, medicine and other) ■ Equipment with Covid medicine support	3 persons (staff)	Medical kit-1000, Food support-500 HHs, WASH & Hygiene support-1000, Emergency support-300
१०	माहुरी होम	■ सचेतना अभिवृद्धि, कोभिड प्रभावित महिला तथा किशोरीहरुलाई आईसो लेसन किट सहयोग । ■ लैगिक हिंसा प्रभावित महिलाहरुलाई खाद्यान्न तथा मनोविमर्श सेवा सहयोग	१३ जना स्थानिय स्वयं सेवक, २ जना मनोविमर्शकर्ता,	VSO/MahuriHome (Dignity kit-50, Isolation kit-30 Food support-200 HHs for Year 2078/79)
११	युनाईटेड मिसन टू नेपाल	■ गर्भवती तथा सुत्केरी महिलालाई हाईजिन किट ■ अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई सहयोग समाग्री ■ लैगिक हिंसा प्रभावित महिलाहरुलाई आकस्मिक यातायात सहयोग ■ गर्भवती, सुत्केरी, अपांग र जोखिम वर्गलाई खाद्यान्न सहयोग		Via. DSDC/SSDO Hygiene kit-250 Equipment for Disability -19. Emergency transportation support-20, Food relief support-200 HHs
१२	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	■ काभिड प्रभावित, महिला तथा बालबालिका र जोखिम वर्गलाई र गतको व्यवस्था गर्ने		100 prints blood transfusion.
१३	इन्सेक	■ संरक्षण बिषयगत क्षेत्रका लाभान्वित वर्गहरुको आधारभूत अधिकार सुनिश्चितता गर्न सरोकारवालाहरु सँग पैरवी गर्ने		
१४	हाम्रो सम्मान परियोजना	■ मानव बेचविखनमा पर्ने वा प्रभावितहरुको मर्यादालाई सम्मानको लागि पैरवी, नीतिगत तथा आवश्यक सहयोग प्रदान गर्ने		
१५	आफन्त नेपाल	■ मानव बेचविखनमा परेका वा पर्न सक्नेलाई उद्धार, परामर्श, सुरक्षित आवास गृह सेवा र पारिवारिक पुनर्मिलन सेवा प्रदान	क्षेत्रीय संयोजक-१ बोर्डर सहजकर्ता-४ परामर्शदार्ता-४	

१६	शान्ति पुर्नस्थापना गृह	■ मानव बेचविखनमा परेका वा पर्न सक्नेलाई परामर्श, उद्धार, प्रहरीको सहयोगद्धारा घटना व्यबस्थापन, पारिवारिक पुर्नमिलन, सुरक्षित आवास गृह सेवा प्रदान (भरतपुरमा सुर क्षित आवास गृह रहेको) भारत तथा अन्य मुलुकबाट स्वदेश फिर्ती, तथा सामुदायिक सचेतना कार्यक्रम (महिला समुह तथा सहकारी परिचालन,किशोरी समुह गठन तथा परिचालन,म एक जिम्मेवार पुरुष गठन तथा परिचालन)	क्षेत्रीय संयोजक-१ कार्यक्रम संयोजक-१ कार्यक्रम सुपरभाईजर-१ परामर्शदाता-१३	
१७	जिल्ला अपाङ्ग सञ्जाल/संघ	■ अपांग तथा अशक्तहरुको हक तथा अधिकारको लागि पैरवी तथा सहयोगको लागि समन्वय गर्ने		
१८	जेष्ठ नागरिक जिल्ला संजाल/संघ	■ जेष्ठ नागरिकहरुको हक तथा अधिकारको लागि पैरवी तथा सहयोगको लागि समन्वय गर्ने		
१९	इन्द्रेणी ग्रामिण विकास केन्द्र	■ मनोविमर्श सेवा प्रदान	मनोविमर्श कर्ता-२	
२०	गैरसरकारी जिल्ला महासंघ	■ जिल्ला स्थित गैरसरकारी संघ तथा संस्थाहरुसँग आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गरी संरक्षणका सवालहरुलाई संम्बोधन गर्ने		

६.५.२ विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्य योजना (विपद्को अवधिमा लागु हुने)

सहयोग गतिविधि	**जिम्मेवार निकाय**	**कहिलेसम्म**
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – तत्कालका लागि (०–४० दिनसम्म)		
जानकारीको सङ्कलन तथा परिस्थितिलाई अद्यावधिक गर्नका लागि सम्बन्धित क्षेत्रका सबै सदस्यहरूसँग समन्वय बैठक गर्ने । जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा प्रभावित क्षेत्रको अवस्थाको बारेमा जानकारी प्रदान गर्ने र सूचना लिने ।	स्थानीय तह महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा	पहिलो दिन
क. परिस्थितिसम्बन्धी आफ्नो क्षेत्रको पहिलो प्रतिवेदन तयारी गर्ने जसमा प्रभावित बालबालिका, बृद्ध बृद्धा, एकल महिला, गर्भवती तथा सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, किशोरीहरु तथा अन्य जोखिम्मा रहेका व्यक्तिहरुको संख्या तथा अवस्था उल्लेख गर्ने । ख. अद्यावधिक प्रतिवेदनहरूको अनुसरण गर्ने । ग. २४ घण्टाभित्र र पहिलो हप्तामा हरेक दिन सञ्चार माध्यमका लागि समाचार प्रकाशन गर्ने ।	१. महिला तथा वालवालिका कार्यालय	दोश्रो दिन
प्रारम्भिक प्रतिवेदन तथा अन्य संरक्षणसँग जोडिएका परिस्थितिको लेखाजोखा तथा समीक्षा गर्ने । क. प्रभावित परिवारको अनुमान गर्नका लागि प्रभावित स्थानीय तहसँग सम्बन्धित उपलब्ध तथ्याङ्क/जानकारीको समीक्षा गर्ने । ख. प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरूको समीक्षा गर्ने ।	क. विषयगत क्षेत्र सदस्यहरु ख. स्थानीय तह महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा	दोश्रो दिन देखि निरन्तर

प्रारम्भिक जानकारीहरूका आधारमा प्रारम्भिक मानवीय सहयोग क. तत्काल उपलब्ध गराईएका मानवीय सेवाहरुमा महिला, वालवालिका, गर्भवती तथा सुत्केरी महिला, अपांगता भएका व्यक्तिहरु, वृद्ध वृद्धाहरुको पहुँच भए नभएको सुनिश्चितता गर्ने । ख. सुत्केरी, गर्भवती तथा जोखिममा रहेका किशोरीहरु तथा महिलाहरुलाई मर्यादा सामग्री (Dignity Kit) वितरण गर्ने । ग. मानवीय सेवाको आवश्यकता देखिएका प्रभावित समुदायमा सेवा उपलव्धताको लागि पैरवी गर्ने	क.स्थानीय तह महिला बालबालिका तथा सामाजिक विकास शाखा, विषयगत क्षेत्रसदस्यहरु	प्रभावित क्षेत्रमा मानवीय सेवा उपलव्ध गराउन शुरु गरेपछि निरन्तर रुपमा ।
स्रोतहरूको परिचालन गर्नका लागि क्षेत्रगत आकस्मिक योजना (Cluster Contigency Plan) को समीक्षा गर्ने	स्थानीय तहमा संरक्षण विषयगत क्षेत्रको बैठक बसी समीक्षा गर्ने	७ दिन भित्र
पारिवारीक रुपमा बिछोडिएका बालबालिकाहरुको खोजी गर्ने र पुनर्मिलन कार्य गराउने	स्थानीय तहमा संरक्षण बिषयगत क्षेत्र	पहिलो हप्ता
संरक्षणका विभिन्न क्रियाकलापका लागि विभिन्न निकायहरुबाट प्राप्त सहयोगको लागि गरिएको प्रतिवद्धताको कार्यान्वयन गर्ने ।	स्थानीय तहमा संरक्षण विषयगत क्षेत्र समिति	७-१० दिन
मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्न र पृष्ठपोषणका लागि टोली खटाउने	स्थानीय तहमा संरक्षण विषयगत क्षेत्र समिति	दोश्रो हप्ता देखि निरन्तर
जोखिम्मा रहेका समुहहरूको पहिचान लगायत पहिलो ४० दिन भित्र तत्कालीन मानवीय सहयोग/सम्झौता गर्ने । क) ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरुको लागि आवश्यक पोषण युक्त खाना र लत्ता कपडा । ख) सुत्केरी र ६ महिनासम्मका वच्चाका आमाहरुको लागि आवश्यक पोषण युक्त खाना र लत्ता कपडाको व्यवस्था गर्ने । ग) परिवारबाट विछोडिएका बालबालिकाहरुलाई बाल पुनर्स्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने । घ) लैंगिकतामा आधारित हिंसामा परेका वालवालिका तथा महिलाहरुलाई पुनर्स्थापना गृहमा राख्ने । संरक्षणको आवश्यकता भएका वृद्ध वृद्धा र अपांगता भएका व्यक्तिहरुलाई पुनर्स्थापना गृहमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने । ङ) लैगिक हिंसा रोकथामको लागि प्रेषण प्रणाली स्थापना तथा सवलीकरण गर्ने च) महिला तथा किशोरीहरुका लागि मर्यादा कायम गर्ने मर्यादा तथा किशोरी किट वितरण गर्ने । छ) महिला तथा बालबालिकाहरुको लागि महिला तथा बालबालिकामैत्री स्थानहरुको पहिचान गरी तथा सुरक्षित स्थान निर्माण गर्ने ।	स्थानीय तहमा संरक्षण विषयगत क्षेत्र समिति	पहिलो दिन देखि नै निरन्तर रुपमा गर्ने
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – अन्तरिम अवधिका लागि (४०-९०) दिनको अवधीमा		
▪ बिषयगत क्षेत्रको समन्वय बैठक गर्ने । ▪ मनोसामाजिक असर देखिएका व्यक्तिहरुलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदान गर्ने । ▪ विपद्मा महिला तथा बालबालिकामा पर्नसक्ने थप जोखिमको बारेमा जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु गर्ने जस्तैः लैङ्गिक हिंसा, मानव बेचबिखन, बाल संरक्षण, मनोबिमर्श सेवा, यौन हिंसा तथा सहयोग बारे जानकारी आदि । ▪ लैङ्गिक हिंसा, यौन हिंसा तथा बाल हिंसाका घटनाहरुमा सिफारिस प्रणालीमा काम गर्ने । शिबिरभित्र संरक्षण आबश्यक भएमा महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकका लागि सुरक्षित स्थान पहिचान गर्ने । ▪ विपद्पछि हुनसक्ने मानविय बेचविखन रोक्नका लागि आवश्यक सचेतनाका गतिविधिहरु सँञ्चालन गर्ने ।	स्थानीय तह संरक्षण क्षेत्र तथा क्षेत्रगत सदस्यहरु	दुई हप्तामा एक पटक
मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्ने, सहायताको प्रतिवेदन तयार गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्ने ।	स्थानीय तहमा रहेको संरक्षण विषयगत क्षेत्रको सदस्यहरु	निरन्तर जारी

६.५.३ आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीः (आपत्कालीन परिस्थिति भन्दा पहिले)

पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
व्यवस्थापन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्थाः जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरूका बीचमा समन्वय, श्रोत पहिचान सम्झौता गर्ने तथा श्रोत पहिचान गर्ने तथा जिम्मेबारी बाँडफाडमा सहमति कायम गर्ने, पूर्वतयारी तथा सहयोगसम्बन्धी गतिविधिका लागि सम्पर्क व्यक्तिको नाम तथा सम्पर्क ठेगाना सहित विभिन्न निकायहरूको भूमिका तथा जिम्मेवारीहरु परिभाषित गर्ने ।	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति	बैशाख
सिकिएका पाठ : बिगत वर्षका विपद्का घटनाहरुले सिकाएका पाठहरूको समयमा पहिचान गरी आवश्यक पूर्व तयारी गर्ने ।	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति	जेठसम्म
आधाररेखा जानकारी/अन्य स्रोतबाट तथ्याक्त सक्तलन : क) बाढी वा विपदु आउन सक्ने गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरुसँग सम्बन्धित क्षेत्रगत जानकारी/तथ्याङ्क संकलन गर्ने । ख) सार्वजनिक खुला स्थानहरु पहिचान गरी आवश्यक पर्दा प्रयोग गर्नको लागि सुनिश्चितता गर्ने । ग) जिल्लाका विभिन्न निकाय/सरोकारवालाहरूसँग उपलब्ध स्रोतको नक्साङ्कन गर्ने, जोखिम स्थानहरुको आंकलन गरी, तथ्य र सुचनाको अद्यावधिक गर्ने ।	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति	आषाढ महिनाको अन्तसम्म
क्षमता विकास : संरक्षण विषयगत क्षेत्र सम्बन्धी तालिमको लागि आवश्यक समन्वय गर्ने । क. आबश्यकतानुसार मनोसामाजिक विमर्श तालिम प्रदान गर्ने । ख. शारीरिक रुपमा अशक्त, जेष्ठ नागरिक तथा अपांगता भएका बालबालिकाहरुलाई आपत्कालीन संरक्षण तालिमको व्यवस्था गर्ने ।	महिला बालबालिका तथा सामाजिक बिकास शाखा, स्थानीय तह संरक्षण विषयगत समिति सदस्यहरु	आषाढ महिनाको अन्तसम्म
आपत्कालीन संरक्षण सामग्री पहिले नै भण्डारण गरी राख्ने ▪ विभिन्न संघ संस्थाहरूसँग उपलब्ध मौजदातको तथ्यांक संकलन गर्ने ▪ अपुग सामग्री (Gaps) को पहिचान गर्ने आपूर्तीको लागि आवश्यक समन्वय गर्ने ।	महिला बालबालिका तथा सामाजिक बिकास शाखा, स्थानीय तह संरक्षण विषयगत समिति सदस्यहरु	आषाढ महिनाको अन्तसम्म
पूर्वतयारी योजनाको समीक्षा गर्नका लागि समन्वय बैठक र पूर्वतयारी गतिविधिहरूको अनुगमन गर्नका लागि कार्य योजना निमार्ण गर्ने ।	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति, स्थानीय तह संरक्षण विषयगत समिति	जेष्ठ महिनामा

६.५.४ प्रस्तावित कार्यक्रम (आ.व.२०७८/७९)

क्र.स.	प्रमुखकार्यहरु	ईकाई	परिमाण	जिम्मेवारी निकाय तथा भूमिका
१	जिल्ला संरक्षण विषयग क्षेत्र समन्वय सदस्य तथा सरोकारवालाहरुको बैठक	बैठक	४	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति, बैठक आयोजना गर्ने,
२	संरक्षण क्लष्टरका सदस्यहरुलाई अधिकारमा आधारित तालिम (GBV/CRC/ Emergency Response/ IRA) प्रदान गर्ने	ब्याच	१	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति, आवश्यकता अनुसार समन्वय तथा सहजिकरण गर्ने
४	पालिका स्तरीय संरक्षण समिति निमार्ण तथा अभिमुखिकरण ।	नपा र गापा	७	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति, समन्वय, सहजीकरण र अनुगमन गर्ने
४	पालिका स्तरीय मनोसामाजिक विमर्शकर्ताको सूचीकृत गरी आवश्यकता अनुसार परिचालन गराउने ।	जना	१५	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति, समन्वय, सहजिकरण र परिचालन गर्ने
५	हिंसा विरुद्ध आचार संहिता तयार गरी सरोकारवालालाई अभिमुखीकरण गर्ने	पटक	१	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति, समन्वय र सहजिकरण गर्ने
६	अपाङ्ग अशक्तहरुलाई सहयोगी सामग्री (व्हील चेयर, बैसाखी, सिठी, आदि) प्रदान गर्ने ।	पटक	३०	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति, समन्वय र सहजिकरण गर्ने

७	विस्थापित अवस्थामा हुने जोखिम प्रति जनचेतना जगाउन सुचना तथा सन्देशमुलक सामग्री वितरण तथा प्रचार प्रसारण	पटक	आवश्यक अनुसार	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति, समन्वय, सहजिकरण र अनुगमन गर्ने
८	Dignity Kit, Kishori kit, Hygiene Kit, Isolation kit, Recreational kit distribution	सेट	५००	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति, समन्वय, सहजिकरण र अनुगमन गर्ने
९	Rape Treatment kits आवश्यकतानुसार माग गर्ने	सेट	५०	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति, समन्वय, सहजिकरण र सदुपयोगको अनुगमन गर्ने ।
१०	अनुगमन, मूल्यांकन र समिक्षा बैठक	पटक	२	जिल्ला संरक्षण विषयगत क्षेत्रको समन्वय समिति, बैठक आयोजना गर्ने ।

६.६ खानेपानी,सरसफाई तथा स्वच्छता (WASH)

नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय : खानेपानी तथा सरसफाई सबडिभिजन कार्यालय

सह नेतृत्व गर्ने निकाय : युनिसेफ

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्का सम्भावित मानवीय असर

- बाढीको कारणबाट होचो स्थानमा रहेका क्षेत्रहरूमा सुरक्षित खानेपानीको मुहान अवरूद्ध हुने गरी इनारहरू दुषित हुनेछन् र सम्भवत : बाढीमा डुब्नेछन् ।
- वातावरण प्रदुषित हुने गरी शौचालयहरू भरिन सक्दछन् ।
- सुरक्षित पानीको अभाव तथा ढलबाट दुषित वातावरणले गर्दा झाडापखाला तथा हैजा फैलने जोखिम बढ्नेछ ।
- प्रभावितहरू समक्ष सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाईका सुविधाहरूको पहुँच नहुने ।

समष्टिगत उद्देश्य :

खानेपानी तथा सर-सफाइसँग सम्बन्धित रोगहरू फैलन नदिने र तिनको रोकथाम गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- विस्थापित समुदायका लागि, खास गरी शिविरमा बस्ने मानिसहरूका लागि सुरक्षित खानेपानी, स्वास्थ्य शिक्षा तथा अस्थायी रूपमा सरसफाइ एवं नुहाउने सुविधाहरूमा पहुँच उपलब्ध छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- विस्थापित मानिसहरूलाई आधारभूत स्वास्थ्य सम्बन्धी सामग्री उपलब्ध गराइएको छ र खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित व्यवहारिक प्रचलनहरूका बारेमा उचित रूपमा जानकारी उपलब्ध गराइएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।
- सम्पूर्ण उपकरण तथा सुविधा उपलब्ध गराइएका छन् र विस्थापित मानिसहरू बस्ने शिविरहरूमा (Cleanliness) कायम गर्न तिनको सशक्तीकरण गरिएको छ भन्ने कुरा सुनिश्चित गर्ने ।

मानवीय सहयोगका न्युनतम मापदण्ड : स्फेयर मापदण्ड

१. प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति न्यूनतम ५ लिटर पानी उपलब्ध गराउने र पहिलो ४ हप्ताभित्र प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन उपलब्ध गराइने पानीको परिमाणलाई १५ लिटर पुऱ्याउने ।

२. शिविरमा बस्ने विस्थापित मानिसहरू तथा घर तथा व्यक्तिगत सम्पत्ति नष्ट भएका व्यक्तिहरूका लागि पानी सङ्कलन गर्नका लागि बाल्टीन र पानी शुद्ध गर्नका लागि ४० दिनसम्म खानेपानी शुद्ध गर्ने चक्की (tablets) अथवा वाटर गार्ड (Water Guard) उपलब्ध गराउने ।

३. शिविरमा बसोबास गर्ने विस्थापित मानिसहरूका लागि उपयुक्त सरसफाइ एवं महिलाहरूका लागि नुहाउने सुविधाका निमित्त अस्थायी चर्पी (हरेक २० व्यक्तिका लागि एक चपी र पहिलो हप्ताभित्र हरेक १० व्यक्तिका लागि एक चर्पीका दरले सोलाई बढाउने गरी) को निर्माण गर्ने ।

४. शिविरमा बसोबास गर्ने प्रभावित मानिसहरूलाई जिल्ला स्वास्थ्य तथा खानेपानी कार्यालयका कर्मचारी, साझेदार गैर-सरकारी सँगठन, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेवक एवं रेडक्रसका स्वयंसेवकहरूसँग समन्वय गरी स्वास्थ्य तथा सरसफाई सम्बन्धी सामग्रीहरू (Hyegine Kits) वितरण गर्ने र स्वच्छता प्रर्वद्धन सम्बन्धी गतिविधिहरू (पानी शुद्ध पार्ने उचित तरिका र साबुनद्वारा हात धुने) संचालन गर्ने ।

६.६.१ विद्यमान श्रोत तथा क्षमताको विवरण

खानेपानी सरसफाई सबडिभिजन कार्यालय तथा रहेका सामग्रीहरुः

क्र.स.	सामग्रीको विवरण	इकाई	परिमाण	कैफियत
१	हेण्ड पम्प	सेट	२०	
२	सूचना, शिक्षा तथा संचार सामग्रीहरू (IEC Materials)	थान	२०००	
४	खानेपानी, स्वास्थ्य र सरसफाई सम्बन्धी मानवस्रोतहरू (WASH Motivators and Engineer, Sub Engineers, WSST)			
४	HDPE पाइप तथा फिटिङ्गहरु			
५	ब्लिचिङ्ग पाउडर			

६.६.२ **विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्ययोजना (विपद्को अवधिमा लागु हुने)**

समन्वयः

विवरण	**निकायहरु**	**समयावधि**	**कैफियत**
प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा	ने.रे.सो., नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी बल, नेपाली सेना	२४ घण्टाभित्र	प्रतिकार्य संचालन
मध्यवर्ति लेखाजोखा	ने.रे.सो., नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी बल, नेपाली सेना	७२ घण्टाभित्र	प्रतिकार्य संचालन
विस्तृत लेखाजोखा	ने.रे.सो., नेपाल प्रहरी, शसस्त्र प्रहरी बल, नेपाली सेना	७ दिनभित्र	प्रतिकार्य संचालन

विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्ययोजना (विपद्को अवधिमा लागु हुने)

सहयोग गतिविधि (के)	**जिम्मेवार निकाय**	**कहिलेसम्म**
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि–तत्कालका लागि (०–९० दिनसम्म)		
▪ क्षेत्रगत सदस्यहरुको आकस्मिक बैठक संचालन । ▪ विपद् अवस्थाको विश्लेषण । ▪ प्रतिकार्यको तयारी गर्ने । ▪ सूचना डेस्क स्थापना ।	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	पहिलो दिन
▪ स्थलगत वस्तुस्थितिको जानकारी लिनको लागि अन्य क्षेत्रसँग र सम्बन्धित क्षेत्रमा सम्पर्क गरी जानकारी लिने ।	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	दोस्रो दिन
▪ क्षेत्रगत सदस्यहरुबीच विपद् विश्लेषण गरी क्षतिको लेखाजोखागर्नको लागि एक टोली विपद् स्थलमा खटाउने ।	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	पहिलो हप्ता
▪ प्रविधिक टोलीद्वारा संकलित विवरणको आधारमा प्रदूषित खा.पा. तथा सरसफाई सम्बन्धी जनचेतना फैलाउनअर्को टोली परिचालन	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	दोस्रो हप्ता
▪ सुरक्षित, स्वच्छ खा.पा. तथा सरसफाई कार्यक्रम गर्नको लागि उपयुक्त, गुणस्तर परिमाणमा पानीमा प्रभावित परिवारमा पहुँच पुर्याउनको लागि पानीको वितरण तथा अस्थायी शौचालय निर्माण गर्न सचेतना कार्यक्रम संचालनगर्ने ।	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	पहिलो महिना
▪ सुरक्षित शौचालय निर्माण, प्रभावित क्षेत्रमा संचालित कार्यक्रमको अनुगमन, स्थायी खा.पा.योजना संचालनकालागि पाईप आदि सामग्री व्यवस्था गर्न सरोकारवाला निकाय र तालुक निकायमा समन्वय गर्ने ।	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	दोस्रो महिना
▪ सहयोगको अनुगमन तथा पृष्ठपोषणका लागि टोली खटाउने, समग्र प्रतिकार्यको विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने । ▪ सम्बन्धित सबै सरोकारवाला निकायलाई प्रगति प्रतिवेदन पठाउने । ▪ जनचेतनामूलक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिने ।	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	तेस्रो महिना

६.६.३ **आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारी सम्बन्धी गतिविधिः (विपद् भन्दा पहिले)**

क्र.स	**क्रियाकलापहरु**	**जिम्मेवार निकाय**	**कहिलेसम्म**
१	जिल्लातथा स्थानिय निकायका क्षेत्रगत साझेदारहरुका बीच क्लस्टर सदस्यको बैठक गर्ने, समन्वय स्थापितगर्ने संयन्त्रका बारेमा सहमति कायम गर्ने ।	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	मंसिर, फागुन र जेठ
२	प्रभाबित क्षेत्रमा उत्पन्न हुनसक्ने संकट आकलन तथा खानेपानी तथा सरसफाईका लागि योजना निर्माण	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	बैशाखसम्म
४	सुरक्षित खानेपानी सुचारु गर्न आवश्यक पर्ने सामग्री तथा जनशक्ति तयारी अवस्थामा राख्ने	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	बैशाख
४	जानकारीको विश्लेषणका लागि सम्पर्क व्यक्तितोक्ने ।	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	चैत्र
५	विपद् जानसक्ने सम्बन्धित क्षेत्रको तथ्यांकलिई त्यस क्षेत्रमा उत्पन्न हुनसक्ने खाने पानी समस्याको आकलनगर्ने	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	फागुन
६	आपत्कालीन परिस्थितिमा प्रभावित हुनसक्ने खानेपानी योजनाहरु र प्रभावित हुनसक्ने घर परिवार संख्याको आधारमा आवश्यक सामग्रीको न्यूनतम मौज्दात विभिन्न निकायहरुसँग उपलब्ध मौज्दात विवरण लिने	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	असार
७	▪ अपुग सामग्रीको पहिचानगर्ने ▪ पुस्तिका, पोस्टर, सूचनातथा संचार सम्बन्धी सामग्रीहरु पूर्वतयारी अवस्थामा राख्ने।	ख.पा.स.डि.का.तथा स्थानीय तह	असार

६.६.४ कार्यक्रम बजेट आवश्यकताको विवरण

क्र.स.	प्रमुख कार्यहरु	ईकाई	परिमाण
१	क्लष्टर बैठक TOR मा छलफल र अनुमोदन र नया साझेदारहरुको पहिचान र आवद्धता	बैठक	४
२	Hygiene Kits, ORS, पानी शुद्धीकरण गर्ने सामग्रीहरु भण्डारण ।	महिना	१२
४	पानी संकलनगर्ने १००० लि.को टंकी	वटा	१
४.	बहु क्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) तालीम	ब्याच	१
५	हातधुने, सरसफाई, शौचालयको प्रयोग, पानी शुद्धिकरण, हाईजिन किट प्रयोग सम्वन्धि FCHV लाई अभिमुखिकरण तालिम दिने ।		१४
६.	WASH Technician, स्थानीय स्वय सेवक, आमा समूह, युवा, वालक्लव, स्थानीय राजनैतिक दलहरुलाई अनुशिक्षण दिने ।	गा.पा., न.पा.	१४
७	हेण्ड पम्प २० वटा	वटा	२०
८	हाईजिन किट १००	सेट	१००
९	खाल्डे चर्पीको लागिप्यान, प्लासिटक बोरा आदि ।	सेट	५०
१०	शौचालय सरसफाई सामग्री	सेट	५०
११	विद्यमान खानेपानीका पम्प मर्मत संभार	सेट	५०
१२	ढल निकास व्यवस्थापन	सेट	१
१४	स्वयंसेवक परिचालन	जना	४०
१४	संचार माध्यम परिचालन	पटक	१
१५	फोहर व्यवस्थापन	जना	२०
१६	अनुगमन/मूल्यांकन	पटक	१

६.६.५ खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता सामग्री भण्डारण ।

संस्था	सामग्री	संख्याा	स्थान
युनिसेफ	हाइजिन किट(स्टाण्डर्ड)	५०० सेट	भैरहवा
	हाइजिन किट (व्यक्तिगत)	५०० सेट	भैरहवा
	साबुन	१००० बार	भैरहवा
	बाल्टिन	७०० वटा	भैरहवा
	मग	७०० वटा	भैरहवा
	ब्लिचिङ्ग पाउडर	२५ बोरा	भैरहवा
	एक्वाट्याब	२५०० प्याकेट	भैरहवा
	अस्थायी चर्पी	८५ सेट	भैरहवा
	सूचना, शिक्षा तथा संचार सामग्रीहरु	५०० थान	भैरहवा
ने.रे.सो.	दक्ष जनशक्ति (स्वयंसेवक)		तौलिहवा
गैसस महासंघ जिल्ला शाखा	दक्ष जनशक्ति (स्वयंसेवक)		तौलिहवा
कपिलवस्तु न.पा.		विपद् व्यवस्थापनमा रु १० लाख, कोभिड रोकथाम रु ५० लाख विनियोजन	
यशोधरा		ह्याण्ड पाइप जडान का लागि १० लाख, खानेपानी सरसफाइका लागि रु २ लाख विनियोजन	
बुद्धभुमि		ह्याण्ड पाइप जडान तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि बजेट विनियोजन	
महाराजगंज		ह्याण्ड पाइप जडान तथा विपद् व्यवस्थापनका लागि बजेट विनियोजन	

मायादेवी		विपद् व्यवस्थापन का लागि बजेट रु १५ लाख विनियोजन	
शुद्धोधन		विपद् व्यवस्थापन का लागि बजेट रु २०लाख विनियोजन तथा कोभिड रोकथाम रु ५० लाख विनियोजन	
दलित सामाजिक विकास केन्द्र		विपद् व्यवस्थापनका लागि बजेट रु ६ लाख विनियोजन	
इन्द्रेणी		दक्ष जनशक्ति ३ तथा रु ५० हजार बजेट विनियोजित	
कालिका		आपत्कालिन बजेट तथा ४१ जना दक्ष जनशक्ति	

खानेपानी तथा सरसफाइ र स्वच्छता (WASH) क्षेत्रगत सरोकारवालाहरु

क्रसं	संस्थाको नाम	भूमिका	संपर्क व्यक्ति	मोवाइल नम्बर
१.	खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालय	प्रमुख नेतृत्वगर्ने निकाय	इन्जिनियर	९८५७८२१०९४
२.	गैसस महासंघ जिल्लाशाखा	सह-नेतृत्वगर्ने निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८
३.	यूनिसेफ	सहयोगी निकाय	राकेश मल्लिक	९८५७०१७२५९
४.	कपिवलस्तु न.पा	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०२३१५५
५.	बुद्धभुमि न.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४३३५६७९६
६.	वाणगङ्गा न.पा	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०५४३३०
७.	महाराजगंज न.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८०५४५९६९९
८.	शिवराज न.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४७२७६७००
९.	यशोधरा गा.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४७०४०३५७
१०.	कृष्णनगर न.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०५५९१६
११.	मायादेवीगा.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखावा सम्पर्क व्यक्ति	९८४७२८५१८१
१२.	शुध्दोधनगा.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८४७३६४७६६
१३.	बिजयनगर गा.पा.	सहयोगी निकाय	खानेपानी सरसफाइ शाखा वा सम्पर्क व्यक्ति	९८५७०५१५५८
१४.	खानेपानी संस्थान	सहयोगी निकाय	प्रतिनिधि	९८४५१७०१०
१५.	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	सहयोगी निकाय	संजय कुमार कोरी	९८१७५८४६९७
१६.	सुआहारा दोश्रो कार्यक्रम	सहयोगी निकाय	विजेन्द्र बन्जाडे	९८४१०५३२१०
१७.	इन्द्रेणी	सहयोगी निकाय	मनोज पन्थी	९८५७०५४४७७
१८.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जिल्ला शाखा	सहयोगी निकाय	....	....
१९.	नेपाल पत्रकार महासंघ, जिल्ला शाखा	सहयोगी निकाय	....	....
२०.	कालिका स्वावलम्बन सामाजिक केन्द्र।	सहयोगी निकाय	रामेन्द्र सिंह रावल	९८५७०५१२८५

६.७ कृषि, खाद्य तथा जीविकोपार्जन (Agriculture, Food and livelihood)

यस क्षेत्रमा नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय **कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तह**

सह नेतृत्व गर्ने निकाय **युनाईटेड मिसन टु नेपाल, कपिलवस्तु**

विपद सम्बन्धी परिस्थितिः विपदको संभावित मानवीय असर

१) प्रभावित परिवारको खाद्य आपूर्तिमा कमी, खाद्यान्न प्रतिको घट्दो पहुंच, विस्थापन तथा विद्यालयमा खुवाउने कार्यक्रम जस्ता अन्य खाद्यान्न सम्बन्धी कार्यक्रममा अवरोध भएको कारणले गर्दा अस्थायी रुपमा गम्भीर भएको तिव्र खाद्य असुरक्षा हुने।

२) कृषि वालीमा व्यापक क्षति, जीविकोपार्जनमा क्षति, बालीनालीको नोक्सान, पशुधनको क्षति, सामना गर्ने रणनीति (Coping strategy) मा बाधाका कारणहरुले गर्दा मध्यम अवधिको खाद्य असुरक्षा ।

समष्टिगत उद्देश्यः

- प्रभावित व्यक्तिहरुका लागि समयमा नै खाद्यान्नको उपलब्धता तथा खाद्यान्नमा पहुंच सुनिश्चित गराएर जीवन बचाउने एवं जीवनलाई निरन्तरता प्रदान गर्ने ।

विशिष्टउद्देश्यः

१) जीवन रक्षा सम्बन्धी रणनीतिहरुका लागि आवश्यकताको पूर्ति गर्नका निमित्त तयारी खाना उपलब्ध गराउने र दीर्घकालीन रुपमा

पारिवारिक अस्तित्व, जीविकोपार्जनको सुरक्षा तथा दीर्घकालीन रणनीतिहरुको फलस्वरुप मानव मर्यादा,सकारात्मक प्रभाव निर्माण गर्ने ।

२) पारिवारिक श्रोतहरुलाई पुनर्लाभ तथा दीर्घकालीन विकासमा लगानी गर्न दिनका लागि सक्षम पार्न मानिसहरुलाई अल्पकालीन रुपमा आम्दानीको स्थानान्तरण अथवा प्रतिस्थापन गर्ने अवसर प्रदान गर्ने ।

मानवीय सहयोगको मापदण्ड

क) प्रभावित व्यक्तिहरुको पहुंच निम्न वस्तुमा हुनेछः

- प्रति व्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्नको रासन ।
- प्रभावित मानिसहरुका लागि हाल विद्यमान तथा उपलब्ध भएका र पहुंच योग्य खाद्य पदार्थमा परिपूरकको रुपमा एक अथवा दुई खाद्य पदार्थहरु पूरक रासनको रुपमा उपलब्ध गराउने ।
- निश्चित समुहका व्यक्तिहरुका (जस्तै साना केटाकेटी, गर्भवती महिला, एचआईभी भएका व्यक्ति, कुपोषित व्यक्तिहरु आदि) आवश्यकतालाई पुरा गर्नका लागि सामान्य रासनका अतिरिक्त परिपूरक खाद्यान्नको व्यवस्था ।

ख) मापदण्ड

- चामल-प्रतिदिन प्रति व्यक्ति ४४० ग्राम
- दाल-प्रतिदिन प्रति व्यक्ति ८० ग्राम
- वनस्पति तेल-प्रति व्यक्ति प्रतिदिन ४० ग्राम
- नुन प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम

ग) स्थानीय तहले प्रभावित क्षेत्र र परिस्थिति बमोजिम खाद्यान्न वितरणको आकार निर्धारित गरिनु पर्दछ तरपनि शुरुमा घरायसी स्तरमा गरिने वितरण र विस्तृत लेखाजोखाबाट प्राप्त तथ्यांकको आधारमा र व्यक्तिका आधारमा गरिनु पर्दछ ।

६.७.१ बिद्यान श्रोत तथा क्षमताको सूची

सि.नं.	साझेदारको नाम	खाद्य तथा जिविकोपार्जन सामग्री	जनशक्ति	सवारी साधन	कैफियत
१	कृषि ज्ञान केन्द्र	बीउ, मल, कृषि औजार	खाद्य तथा कृषि विज्ञ		
२	डिभिजन वन कार्यालय	काठ, दाउरा, सामुदायिक वनमा रहेको श्रोत (जिल्ला वन पैदावार आपूर्ति समिति)	जिविकोपार्जन विज्ञहरु		
३	भू. तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय (पाल्पा)	बृक्षारोपण, ससाना तटबन्धन, तारजाली आदि	जनशक्ति		
४	राष्ट्रपति चुरे तराई मधेश संरक्षण तथा विकास समिति (बुटवल)	बृक्षारोपण, ससाना तटबन्धन, तारजाली आदि	जनशक्ति		
५	कपिलवस्तु न.पा.	बजेट विनियोजन	जनशक्ति		
६	बुद्धभूमि न.पा.	बजेट विनियोजन	जनशक्ति		
७	बाणगंगा न.पा.	बजेट विनियोजन	जनशक्ति		
८	महाराजगंज न.पा.	बजेट विनियोजन	जनशक्ति		
९	शिवराज न.पा.	बजेट विनियोजन	जनशक्ति		
१०	यशोधरा गा.पा.	बजेट विनियोजन	जनशक्ति		
११	कृष्णनगर न.पा.	बजेट विनियोजन	जनशक्ति		
१२	मायादेवी गा.पा.	बजेट विनियोजन	जनशक्ति		
१३	सुद्धोधन गा.पा.	बजेट विनियोजन	जनशक्ति		
१४	बिजयनगर गा.पा.	बजेट विनियोजन	जनशक्ति		
१५	ने.रे.सो.	५० घर परिवारको लागि त्रिपाल, कम्बल, भाडाकुडा	स्वयम् सेवकहरु		
१६	उ.वा.सं.	आवश्यक खाद्य सामग्रीहरु	स्वयम् सेवकहरु		
१७	यु एम एन	बीउ, मल, आवश्यक खाद्य सामग्रीहरु	प्राविधिक जनशक्ति		
१८	गै.स.स.	आवश्यक खाद्य सामग्रीहरु	स्वयम् सेवकहरु		
१९	बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रम				
२०	किसान प्रोजेक्ट				
२१	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	३० घरपरिवारको लागि तत्काल राहतको व्यवस्था हुन सक्ने बीउ, मल तथा कृषि प्रविधि	जनशक्ति		

६.७.२ **कृषि तथा खाद्य क्षेत्रको प्रतिकार्य योजनाः**

आपतकालीन परिस्थितिको अवधिमा

सहयोगी गतिविधि	**जिम्मेवार निकाय**	**कहिले सम्म**
सहयोग सम्बन्धी गतिविध – तत्कालका लागि ०-४० दिन सम्म		
▪ तत्काल क्लष्टर सूचना संकलन तथा सहयोग डेस्क स्थापना ▪ सदस्यहरुका बीच समन्वय बैठक गर्ने ▪ क्षतिको सूचना संकलन गर्ने	▪ कृषि ज्ञान केन्द्र, स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	पहिलो दिन
▪ तथ्यांक संकलन तथा विश्लेषण गर्ने ▪ पशुधनको शुरक्षा तथा मृत पशुहरुको उचित व्यवस्थापन गर्न भेटेरीनरी अस्पतालले प्राविधिक टोली र जनशक्ति परिचालन गर्ने ▪ सहयोगको खाद्य सामग्री संकलन र वितरणको जिम्मेवारी बांडफांड गर्ने	▪ स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा ▪ स्थानीय उ.बा.संघहरु	दोस्रो दिन
▪ पिडितहरुको लेखाजोखा राख्ने (परिचयपत्र वितरण गर्ने) ▪ एकद्वार पद्दतिको विकास गर्ने ▪ खाद्य सामग्री वितरण ▪ खाद्य गोदामलाई शुरक्षित र पायक पर्ने इलाकामा राख्ने ▪ गोदाम सुरक्षाको प्रबन्ध गर्ने	▪ स्थानीय तह, डिडिएमसी, स्थानीय रेडक्रस सोसाइटीका उपशाखाहरु ▪ स्थानीय उ.बा.संघहरु	पहिलो हप्ता
▪ स्थलगत छलफल तथा अवस्थाको समीक्षा ▪ छिटो उत्पादन हुने खाद्यान्न बालीको लागि बीउ विजन र पशु या पंक्षी वितरण गर्ने	▪ स्थानीय तहको कृषि तथा पशु विकास शाखा	पहिलो महीना
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि तत्कालका लागि ४०-९० दिन सम्म		
▪ जिवीकोपार्जनमुखी कृयाकलाप संचालन ▪ राहतको बीउ वितरण, तालीम ▪ पुनः अघिल्लो महीनाका कृयाकलापको अनुगमनलाई निरन्तरता	स्थानीय तहको कृषि तथा पशु विकास शाखा	दोस्रो र तेस्रो महीना
▪ सम्बन्धित समुदाय सँग छलफल गरी कार्यक्रम तय गर्ने आपतकालीन कोष स्थापनाको लागि स्थानीय तहसँग अनुरोध गरी पहल गर्ने	स्थानीय तहको कृषि तथा पशु विकास शाखा	सो भन्दा बढी

६.७.३ **आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्ण तयारी गतिविधिः**

संकटकालीन परिस्थिति भन्दा पहिले

पूर्व तयारी सम्बन्धी गतिविधि	**जिम्मेवार निकाय**	**समय अवधि**
विपद्को अवस्थामा खाद्य सहयोगका लागि योजना तयारी अवस्थामा राख्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र/स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	असारको पहिलो हप्ता
आवश्यकता लेखाखाजोखा अध्ययनका खाका तयारी गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र/स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	असार सम्म
स्थानीय तह स्थित विपद् प्रभावित हुने क्षेत्रलाई लक्षित गरी खाद्यान्न सहयोग तयारी अवस्थामा राख्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र/स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	असार सम्म
प्रभावितको माग संकलनका लागि छलफल	कृषि ज्ञान केन्द्र/स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	कार्तिक
खाद्यान्न सहायताको लेखाजोखा तथा प्रतिवेदनको खाका प्रस्तुत गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र/स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	बैशाख
विभिन्न तरकारी तथा खाद्यान्न बालीका कीटहरु वितरण गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र/स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	असोज कार्तिक
साना सिंचाई योजना सहयोग गर्ने	कृषि ज्ञान केन्द्र/स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	जेष्ठ असार
क्षमता अभिवृद्धि तथा भण्डारण तालीम	कृषि ज्ञान केन्द्र/स्थानीय तहको कृषि विकास शाखा	जेष्ठ

६.७.४ खाद्य सामग्रीको बिबरण

सि.नं.	नाम	परिमाण
१	सर्वोत्तम पीठो	१ जनाको लागि २५० ग्राम प्रतिदिन
२	धुलो दूध	प्रति व्यक्ति प्रतिदिन १०० ग्राम
३	चिउरा, भुजा, चाउचाउ, विस्कुट	आवश्यकता अनुसार
४	खुर्सानी मसला	आवश्यकता अनुसार
५	आलु, प्याज, सोयावीन	आवश्यकता अनुसार

कार्यक्रम बजेट

सि.नं.	नाम	विवरण	इकाई	परिमाण
१	समन्वय बैठक	क्लष्टर सदस्यहरु	बैठक	४
२	तथ्यांक संकलन	क्लष्टर सदस्यहरु	पटक	१
३	सर्वोत्तम पीठो	१ जनाको लागि २५० ग्राम प्रतिदिन	केजी	१९५०
४	धुलो दूध	प्रति व्यक्ति प्रतिदिन १०० ग्राम	केजी	१३५०
५	विस्कुट	६०० जना (२ प्याकेट ४ दिन)	प्याकेट	३०००
६	चिउरा	१६६० जना (दैनिक २०० ग्राम १० दिन)	केजी	३३२०
७	चाउचाउ	प्रति दुई व्यक्ति १ प्याकेट ४ दिन	प्याकेट	३०००
८	चामल	प्रति व्यक्ति ४२० ग्राम	केजी	२०१००
९	दाल	४४० परिवार (दैनिक २०० ग्राम)	केजी	२८००
१०	तेल	४४० परिवार (दैनिक २०० ग्राम)	लीटर	१८००
११	नुन, खुर्सानी, मसला	४४० परिवार (दैनिक रु २५)	रु	९९००
१२	तरकारी (आलु, प्याज, सोयाविन गेडागुडी)	४४० परिवार (दैनिक रु ६०)	रु	९९००
१३	तरकारी फलफूल तथा पशुपालन सम्बन्धी तालीम संचालन	प्रकोप प्रभावित परिवार ५० जनालाई जिवीकोपार्जन प्रवर्धनका लागि तालीम प्रदान	पटक	१
१४	बीउ विरुवा तथा चल्ला पाठापाठी तथा आवश्यक औषधि तथा भ्याक्सिन वितरण	जिवीकोपार्जनको लागि तालीम प्राप्त व्यक्तिलाई लगानी सहयोग	पटक	५०
१५	खेतीयोग्य जमीन विकास तथा बचावटका लागि बांध निर्माण	जोखिमपुर्ण स्थानहरुमा स्पर निर्माण	संख्या	२
१६	बृक्षारोपण	नदीकिनार तथा खाली ठाउंमा बृक्षारोपण	स्थान	३
१७	नियमित अनुगमन	कृषि ज्ञान केन्द्र तथा क्लष्टर सदस्यहरुबाट अनुगमन	पटक	३

कृषि, खाद्य तथा जीविकोपार्जन (Agriculture, Food and livelihood) **क्षेत्रगत सरोकारवालहरु**

सि.नं.	संस्थाको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नं.
१	कृषि ज्ञान केन्द्र	अगुवा संस्था	कार्यालय प्रमुख	९८५७०५३०६४
२	भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र	सहयोगी संस्था	कार्यालय प्रमुख	९८५७०५२०२१
३	कपिलवस्तु नगरपालिका	सहयोगी संस्था	नगर प्रमुख	९८४७०८३८५५
४	बुद्धभूमि नगरपालिका	सहयोगी संस्था	नगर प्रमुख	९८५७०५०२९०
५	बाणगंगा नगरपालिका	सहयोगी संस्था	नगर प्रमुख	९८५७०५४०२०
६	महराजगंज नगरपालिका	सहयोगी संस्था	नगर प्रमुख	९८५७०५६८८६
७	शिवराज नगरपालिका	सहयोगी संस्था	नगर प्रमुख	९८५७०३४०३३
८	यशोधरा गाउँपालिका	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८४७५११६९९
९	कृष्णनगर नगरपालिका	सहयोगी संस्था	नगर प्रमुख	९८४७५४८५५५

१०	मायादेवी गाउँपालिका	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८५७०५३९९९
११	शुद्धोधन गाउँपालिका	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८१६४८६७८७
१२	विजयनगर गाउँपालिका	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८५७०१४१०३
१३	डिभिजन वन कार्यालय	सहयोगी संस्था	कार्यालय प्रमुख	९८५७०५१०१४
१४	सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय	सहयोगी संस्था	कार्यालय प्रमुख	
१५	ने.रे.सो.	सहयोगी संस्था	सभापति	९८५७०५०८०६
१६	उ.वा.संघ	सहयोगी संस्था	गयादीन कुमी	९८५७०२२२०३
१७	गै.स.स. महासंघ	सहयोगी संस्था	प्रवीण श्रीवास्तव	९८५७०५०४०८
१८	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	सहयोगी संस्था	सुमन न्यौपाने	९८४५४२२२००
१९	युनिसेफ	सहयोगी संस्था	शंकर पौडेल	९८५७०१२२५६
२१	यु एम एन कपिलवस्तु	सहयोगी संस्था	मेल्सन श्रेष्ठ	९८४५१५४१९९
२२	कालिका स्वा। सा।के।	सहयोगी संस्था	अर्जुन थापा	९८५१२५८३३६
२३	सनसाईन सा.वि.सं.	सहयोगी संस्था	रामसेवक यादव	९८०४४८१६७३
२४	सिद्धार्थ सा.वि.के.	सहयोगी संस्था	तेज प्रसाद आचार्य	९८५७०५०७०७
२५	LIDO	सहयोगी संस्था	सुनिता बेल्वासे	९८५७०५०८४८
२६	KIDS	सहयोगी संस्था	कृष्ण कु. दिवेदी	९८५७०५१२५१
२७	कपिलवस्तु संस्थागत विकास संस्था	सहयोगी संस्था	विश्वराज रेग्मी	९८४७०५२५७४
२८	माहुरी होम	सहयोगी संस्था	रीखिराम हरिजन	९८१७४५६५६७
२९	इन्द्रेणी	सहयोगी संस्था	मनोज पन्थी	९८५७०५४४७७
३०	किसान परियोजना	सहयोगी संस्था		

६.८ राहत तथा पुन निर्माण (Relief/Reconstruction/Rehabilitation)

यस क्षेत्रमा नेतृत्व प्रदान गर्ने निकाय (Cluster Leads): **जिल्ला समन्वय समिति र स्थानीय तह सबै**

मुख्य सहयोगी निकाय : गैर सरकारी संस्था महासंघ ।

विपद् सम्बन्धी परिस्थिति : विपद्को सम्भावित मानवीय असर

- प्रभावित परिवारको गास,वाँस र कपास प्रतिको घट्दो पहुँच, विस्थापन तथा विद्यालयमा खुवाउने कार्यक्रमजस्ता अन्य नियमित गतिविधिहरूमा अवरोध भएको कारणले गर्दा अस्थायी रूपमा गम्भीर भएको तीव्र खाद्य असुरक्षा हुने ।
- कृषि जीविकोपार्जनमा क्षति, आवास व्यवस्थापन सामना गर्ने रणनीति (Coping Strategy) मा बाधाका कारणहरूले गर्दा उच्च असुरक्षा ।

समष्टिगत उद्देश्य :

- प्रभावित व्यक्तिहरूका लागि तत्काल राहत उपलब्ध गराउने र अझ राम्रो, अझ वलियो अबधारण अनुसार पूननिर्माण तथा पुनर्स्थापना गरी प्रभावितहरूको जीवनलाई सामान्य तर्फ उन्मुख गर्ने ।

विशिष्ट उद्देश्य :

- जीवन रक्षासम्बन्धी रणनीतिहरू (Survival Strategies) का लागि आवश्यकताको पुर्ति गर्नका निमित्त तयारी खाना, गैह्रखाद सामग्री लगायत अन्य सहयोग सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने र दिर्घकालीन रूपमा पारिवारिक अस्तित्व, जीविकोपार्जनको सुरक्षा तथा दिर्घकालीन रणनीतिहरूको फलस्वरूप मानव मर्यादा, सकारात्मक प्रभाव निर्माण गर्ने ।
- पुनर्लाभ (Recovery) तथा दिर्घकालीन विकासमा लगानी गर्न दिनका लागि सक्षम पार्न मानिसहरूलाई अल्पकालीन रूपमा अम्दानीको स्थानान्तरण अथवा प्रतिस्थापन गने अवसर प्रदान गरी पुर्ननिर्माण तथा पुनस्थापनाका कार्यहरूलाई योजनाबद्ध तरीकाले कार्यानवयन गर्ने ।

मानवीय सहयोगको मापदण्ड : (स्फेयर मापदण्ड)

- प्रभावितहरूलाई सबै तह र निकायहरूसँग समन्वय गरी तोकीएको मापदण्ड अनुसारका गतिविधिहरू कार्यान्वयन गर्ने ।

६.८.१ आपत्कालीन परिस्थितिको पूर्वतयारीसम्बन्धी गतिविधि : (विपद् भन्दा पहिले)

क्र.स.	क्रियाकलापहरु	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
१	जिल्लाका क्षेत्रगत साझेदारहरुका बीच बिषयगत सदस्यको बैठक गर्ने, समन्वय स्थापित गर्ने संयन्त्रका बारेमा सहमती कायमगर्ने ।	जि.स.स. तथा सदस्यहरु	मंसिर, फागुन र असार
२	प्रभावित क्षेत्रमा उत्पन्न हुनसक्ने संकट आँकलन गरी क्षेत्रगत जिम्मबारी बाडफाँड गर्ने ।	जि.स.स.तथा सदस्यहरु	चैत्र सम्म
३	सवै स्थानियतहरुले आफ्नो पालिकाको जोखिम पहिचान, विश्लेषण गरी सोको जानकारी जिल्ला समन्वय समितिमा पठाउने/जि.स.स.ले मागगर्ने ।	जि.स.स.	मंसिर सम्म
४	स्थानीय तहमा उद्धार तथा राहतमा प्रयोग हुनसक्ने औजार उपकरणको तयारी र क्षेत्रगत भण्डारण गर्न समन्वय गर्ने ।	जि.स.स.तथा सदस्यहरु	फागुन सम्म
५	स्थानीय तहमा जोखिमको आंकलन, स्रोतको लेखाजोखाकालागि आवश्यक समन्वय, सहजिकरण तथा अनुगमन गर्ने	स्थानीय तह, जि.स.स.	आवश्यकता अनुसार
६	स्थानीय तहमा विपद्तथा राहत व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्न लगाउने ।	स्थानीय तह, जि.स.स.	जेठ

६.८.२ विपद् प्रकृतिमा आधारित प्रतिकार्ययोजना

सहयोग गतिविधि	जिम्मेवार निकाय	कहिलेसम्म
सहयोग सम्बन्धी गतिविधि – तत्कालकालागि (०–३० देखी ९० दिनसम्म निरन्तर)		
▪ जिल्ला आपत्कालीन सञ्चालन केन्द्र (DEOC) माअवस्थाको बारेमा जानकारी प्रदानगर्ने तथा सूचनालिने । ▪ लत्ता कपडा, पाल, कम्बल, भाँडा, खाद्यान्न तथा राहत वितरण र प्राथमिक उपचार कार्यमा समन्वय तथा सहजिकरण ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय,	
सेना, प्रहरी, जिसंस, स्वास्थ्य कार्यालय, नेपाल रेडक्रास सोसाईटी	पहिलो दिन	
विपद् व्यवस्थापनको अनुगमन गरी नपुग सामग्रीहरुको उचित व्यवस्थापन गर्ने/गर्न लगाउने ।	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला संमन्वय समिति	दोस्रो दिन
सरुवा रोगहरु फैलिन नदिन चेतनामूलक कार्यक्रम संचालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय	
सुआहारा दोश्रो, अन्य गै.स.स.हरु, संचार जगत	पहिलो हप्ता	
अस्थायी बासस्थानका लागि आवश्यककार्य सुरु गर्ने/समन्वयगर्ने	जि.स.स., शहरी बिकास तथाभवन, नेरेसो, नपा, गा.पा, विद्यालय भवन	पहिलो महिना
मानवीय सहयोगको लागि समन्वय तथा सहजिकरण गर्ने	जि.स.स. न.पा.गा.पा.अन्य सहयोगी निकायहरु	दोस्रो महिना
क्षतिग्रस्त भवन तथा संस्थाहरुको पुनर्निर्माणकालागि समन्वय तथा सहजिकरण गर्ने(अस्थायी)	जि.स.स. न.पा.गा.पा.अन्य सहयोगी निकायहरु	तेस्रो महिना
क्षतिग्रस्त भवन तथा संस्थाहरुको पुनर्निर्माण (स्थायी)	स्थानीयतह	निरन्तर

कैफियत

क) स्थानियतहले विपदपुर्व, विपदको समयमा र विपद पश्चात भएका क्रियाकलापहरु अध्यावधिक गरि नियमित रुपमा जि.स.स.मा पठाउने ।

ख) क्लस्टरको वैठक चौमासिक रुपमा जि.स.स.मा वस्ने ।

६.८.३ पुन निर्माण तथा पुर्नस्थापना र राहत (Reconstruction/ Rehabilitation and relief)

क्रसं	संस्थाको नाम	भूमिका	संपर्क व्यक्ति	मोवाइल नम्बर	इमेल
१.	जि.स.स.	प्रमुख नेतृत्व गर्नेनिकाय	जि.स.अ.	९८५७०७८२२२	dcckpl7@gmail.ocm
२.	सबै स्थानियतहहरु	सहयोगी निकाय	अनुसुचीमा राखिएको छ ।		
३.	डिभिजन वन कार्यालय	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८५७०५१०१४	
४.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	सहयोगी निकाय	सभापति	९८५७०५०८०६	
५.	पत्रकार महासंघ,	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०६८१	
६.	गैसस महासंघ	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८	ngofed.kapilvastu@gmail.com

७.	यू.एम.एन. कपिलवस्तु	सहयोगी निकाय	विपद्‌व्यवस्थापन फोकल व्यक्ति	९८४५१५४१९९	
८.	दलित सा.वि.केन्द्र	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५११५८	
९.	माहुरी होम	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०२२०३८	
१०.	आई एनएफ	सहयोगी निकाय	कार्यालय प्रमुख	९८६७४७८८६८	
११.	कालिका स्वा.सा.केन्द्र	सहयोगी निकाय	कार्यकारी निर्देशक	९८५१२५८३३६	ksscnepal2050@gmai.com
१२.	किड्स	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५१२५१	krishna77.kids@gmail.com
१३.	सनसाईन सा.वि.सं.	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८४७०५२७७९	
१४.	सिदार्थ सा.वि.केन्द्र	सहयोगी निकाय	अध्यक्ष	९८५७०५०७०७	
१५.	लिडो	सहयोगी निकाय	फोकलव्यक्ति	९८७५०५०८४८	lidonepal@yahoo.com

७. भूकम्पीय जोखिम न्यूनीकरणका लागि पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

७.१ भूमिका

भूगर्भ विद्हरूको भनाई अनुसार भारतीय भुखण्ड र तिब्वेती भूखण्डका विशाल पाटाहरू नेपालको क्षेत्रमाजोडिएको हुँदा यि दुई भूखण्डहरूको हलचलले नेपालमा भूकम्प जान सक्ने वैज्ञानिकहरूको ठहर रहेको छ । प्रत्येक दिन धेरै संख्यामा स(साना भूकम्पहरू गई रहेको हुन्छ । नेपालको इतिहास हेर्दा यहाँ वर्षौनी साना ठूला भूकम्प गएको उदाहरणहरू छन । वि.स १९९० सालको भूकम्पबाट ८५१९ व्यक्तिहरूको मृत्यु भएको थियो भने २०४५ सालको भूकम्पबाट ७२१ व्यक्तिहरूले ज्यान गुमाएका थिए । २०७२ को वैशाख १२ र २९ मा गएको त्रासदिपूर्ण भूकम्प र त्यस पश्चात गएका पराकम्पनबाट ८८९६ जना मृत्यु, २२३०२ जना मानिसहरू घाइते भएका र १९८ वेपत्ता, ८८६४५६ परि वारहरू प्रभावित भएकाथिए । यस्ता किसिमका भूकम्पीय घटनाहरू कुन बेला कुन समयमा क्षति गर्छ भन्ने पुर्वानुमान गर्न सकिदैन । यो सम्भावित भूकम्पबाट कसरी बच्ने यसको सामना कसरी गर्ने भन्ने विषयमा सोच्नु र छलफल गर्नु आवश्यक छ । यसको सामना पूर्ण रूपमा गर्न नसकिएता पनि यसबाट हुनसक्ने सम्भावितक्षतिलाई भने कम गर्न सकिन्छ । भूकम्पआएको बेला नआत्तिने र शान्त रहने, ढोकामा उभिने वा टेबुल, डेस्क खाटमुनि छिर्ने, भत्कन सक्ने झयाल, खस्न सक्ने बस्तुको नजिकनबस्ने, यदि भईतल्लामा भए नआत्तिकन तुरून्त बाहिर निस्कने र सुरक्षित स्थानमा बस्ने, भूकम्पको बेला भऱ्याङ्गबाट नहिंड्ने, झ्यालबाट हाम नफाल्ने, बिजुलीको लाईन, खोलाको किनारा, अग्लाअग्ला रूख तथा भवन नजिक नजाने, सवारी साधनचलाईरहको भए सडकबाट हटेर सुरक्षित स्थानतर्फलाग्ने र रोक्ने, बच्चा, बद्ध, गर्भवती र अशक्तहरूलाई प्राथमिकताका साथ मद्दत गर्ने गर्नु पर्छ । भूकम्पीय जोखिमन्यूनीकरणको लागि प्रत्येक गाउँ, शहर, तथा धेरै मानिसहरू बस्ने विद्यालय, कलेज, उद्योग आदि स्थानहरूमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यको योजना बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउने, भवन निर्माण आचारसंहिता पालना गर्ने गरेमा भूकम्पीय विपद्‌बाट हुने जनधनको क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ । कपिलवस्तु जिल्लामा विगतमा भूकम्पको कारणबाट धेरै ठूलो जनधनको क्षति नभएतापनि बढ्दो शहरी तथा औद्योगिकीकरणको कारण ठूला ठूला घर संरचनाहरूको निर्माण भईरहेका छन । धेरै बालबालिका तथा युवाहरू पढ्ने स्कूल तथा कलेजहरू निर्माण भइरहेका छन । यसरी बनि रहेका भवनतथा संरचनाहरू भूकम्पीय जोखिमबाट सुरक्षितहुने गरी तोकिएको मापदण्ड अनुसार नबनाइएका र पहिले बनिसकेका पुराना घर संरचनाहरू गैरइन्जिनियरिंग तरिकाले बिना मापदण्ड बनेका हुँदा कपिलवस्तु जिल्ला पनि भूकम्पीय जोखिममा छ भन्न सकिन्छ । तर्सथ भूकम्पको जोखिमबाट हुने जनधनको क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्न र संभावितविपद्‌लाई सम्वोधन गर्न, पूर्वतयारी गरी सबैलाई सचेत र सजग बनाउन भूकम्प सम्बन्धी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना प्रस्तुत गरिएको छ ।

क) भूकम्प पछिको अनुमानित परिदृश्य

- घर भवनभत्किएर मानिसहरूको मृत्यु भएको, च्यापिएको, पुरिएको, चोटपटक लागि घाइते भएको, आवास,खाद्यान्न, लत्ता कपडा आदिको अभावभई मानिसहरू अलपत्र भएको अवस्था ।
- पशुपंक्षी पुरिएको मृत्यु तथा घाइते भएको अवस्था ।
- वातावरणीय समस्या तथा अस्तव्यस्त जनजीवन ।
- विषेश प्रकारको स्याहार आवश्यकता पर्ने गर्भवती, सुत्केरी, वालबच्चाहरू, बृद्ध बृद्धा एवं अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई तत्काल सेवा सुविधाको आवश्यकता ।

ख) उद्देश्य

- भूकम्पबाट प्रभावित व्यक्तिहरूको लागि सुरक्षित तथा आरामदायी आवास, खाद्यान्न, औषधोपचारको साथै उनीहरूका वस्तु भाउको उचित व्यवस्थापन गर्नु ।
- भूकम्प सम्बन्धी सचेतना तथा पूर्वतयारी गर्नु ।

ग) मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड

- औसतमा एक व्यक्तिका लागि ४.५-४.५ वर्ग मिटरको छाना भएको आवास क्षेत्र उपलब्ध हुनु पर्छ, औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४x५ मिटरको डोरीसहितको प्लास्टिक सिट र सहायता सामग्री आवश्यक हुन्छ ।

- दुई वर्षम्मका बालबालिकाहरूका लागि कम्तीमा एक सेट कपडा ।
- महिला, केटी, पुरूष तथा किशोरहरूको लागि कम्तीमा पनि एकसेट कपडा । यसका अतिरिक्त, महिला तथा किशोरीहरूका लागि नियमित सरसफाई सम्बन्धी सामग्रीहरूको आपुर्ति ।
- प्रत्येक परिवारसँग एक सेट भाँडा ।
- प्रति व्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्न-चामल-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम, दाल-प्रतिदिन प्रति व्यक्ति ६० ग्राम, वनस्पति तेल-प्रतिदिन प्रति व्यक्ति ४० मि.लि., नुन-प्रतिदिन प्रति व्यक्ति ५ ग्राम०
- विरामी तथा घाइतेको लागि उपचारको व्यवस्था ।

घ) प्रमूख कृयाकलापहरू:

१. आपत्कालीन आश्रयस्थलको उपयुक्त स्थानहरूको पहिचान तथा व्यवस्था गर्ने ।
२. भूकम्प संभावित स्थानहरूमा सचेतनाका कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने ।
३. आपतकालीन अवस्थाको लागि आवश्यक टेन्ट, डोरी, बोरा, कपडा आदि तयारी अवस्थामा राख्ने ।
४. नयाँभवन तथा संरचना निर्माण गर्दा नेपाल सरकारबाट निर्धारित (Building Code) तथा अन्य प्रावधानहरू अनिवार्य पूरा गर्न लगाउने र जोखिम अवस्थामा रहेका पुराना संरचनाहरूलाई मर्मतसंभार (Retrofit) गरी सुरक्षित बनाउने ।

७.२ भूकम्पीय जोखिम न्यूनीकरण कार्यमा संलग्न संघसंस्थाहरू

क्रसं	संस्थाको नाम	भूमिका	संपर्क व्यक्ति	मोवाइल नम्वर
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	समग्र नेतृत्व, समन्वय	प्र.जि.अ	९८५७०३७७७७
२	जि.स.स.	स्थानीय तहसँग समन्वय	जि.स.अ.	९८५७०७८२२२ ०७६-५६००२७
४	नेपाली सेना	खोज तथा उद्धार	प्र.से.	९८५१२४२०४५
४	नेपालप्रहरी	खोज तथा उद्धार	प्रहरी उपरिक्षक	९८५७०८५५५५/१००
५	सशस्त्रप्रहरी	खोज तथा उद्धार	स.प्र.उ.	९८५१२७२११६
६	नेपाल रेडक्रस	प्राथमिक उपचार तथा गैह्खाद्य सामग्री सहयोग	सभापति	०७६ ५६००१५
७	कपिलवस्तु न.पा	राहत, पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	९८५७०८४१११
८	बुद्धभूमि न.पा.	राहत, पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	९८४७०३२३६५
९	वाणगङ्गा न.पा.	राहत, पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	९८५७०८७१११
१०	महाराजगंज न.पा.	राहत, पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	९८४७६५२९००
१२	शिवराज न.पा.	राहत, पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	९८५७०८६१११/ ९८५७०१४५८०
१३	बिजयनगर गा.पा.	राहत, पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	९८५७०१४८६९
१४	यशोधरा गा.पा.	राहत, पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	९८५७०५१८४३
१५	कृष्णनगर न.पा.	राहत, पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	
१६	मायादेवी गा.पा.	राहत, पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	९८४७०६१३६१
१७	सुद्धोधन गा.पा.	राहत, पुननिर्माण, पुनस्थापनाका सबै कार्य	प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत	९८५७०५२१०१
१८	पत्रकार महासंघ जिल्ला शाखा	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८४७०६११९७
१९	गैससमहासंघ जिल्ला शाखा	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८५७०५०४०८
२०	कालिका स्वावलम्बन सामाजिक केन्द्र	सहयोगी संस्था	कार्यकारी निर्देशक	९८५७०५१२८२
२१	दलित सा.वि.केन्द्र	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८५७०५११५८
२२	यू.एम.एन. कपिलवस्तु	सहयोगी संस्था	सम्पर्क व्यक्ती (मेल्सन श्रेष्ठ)	९८४५१५४१९९
२३	इन्द्रेणी	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८५७०२१२४४

७.३ विद्यमान श्रोत तथा क्षमता

क्रसं	कार्यालय/ संस्था	मानवीयश्रोत	मौज्दात उद्दार सामग्री
१	जिविब्य समिति	१५	समन्वय, संचार तथा परिचालन
२	नेपाली सेना	४० जना	गैंची, वेल्चा, डोरी
३	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	२० जना	गैंची, वेल्चा, डोरी
४	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, २८ नं. गण	४० जना	डोरी १०० मिटर, गैची, वेल्चा, डोरी
५	कपिलवस्तु न.पा.	चालक, कर्मचारी	दमकल
६	रेडक्रस	५ जना	गैर खाद्य सामग्री
७.	दलित सा.वि.केन्द्र	कर्मचारी	स्ट्रेचर ७ ओटा, ६ ओटा, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिक उपचार बक्स आदि

विस्तृत विवरण अनुसूची ७ मा राखिएको छ।

७.४ विपद् पश्चात गरिने प्रतिकार्य योजना (Response Plan)

क्रस	प्रमुखकार्यहरू	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा
१	समन्वय बैठक	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	यथासिध्र अथवा आवश्यकताअनुसार
२	परिस्थितीको लेखाजोखा, कार्यदल गठन, कार्य योजना निर्माण	जिविब्य समिति तथा क्लस्टर सदस्यहरू	आवश्यकताअनुसार
४	भूकम्प प्रभावितहरू पहिचान एकीन भए पछि परिचयपत्र वितरण	जिविब्य समिति	आवश्यकताअनुसार
४.	सुरक्षित स्थलको पहिचान र बसोबास व्यवस्थापन	जिविब्य समिति तथा क्लस्टर सदस्यहरू	आवश्यकताअनुसार
५	स्थास्थ्य तथा सुरक्षाको व्यवस्था	जिविब्य समिति तथा क्लस्टर सदस्यहरू	आवश्यकताअनुसार
६	खानेपानी सरसफाईको व्यवस्था	जिविब्य समिति तथा क्लस्टर सदस्यहरू	यथासिध्र
७	किट, चटाई, भाडाकुडा, कपडा, चुल्हो दाउरा जस्ता गैह्र खाद्य सामग्रीको व्यवस्था	जिविब्य समिति तथा क्लस्टर सदस्यहरू	यथासिध्र
८	खाद्य सामग्रीको व्यवस्था तथा वितरण	जिविब्य समिति तथा क्लस्टर सदस्यहरू	यथासिध्र
९	पुनर्स्थापनाको लागि कार्य	जिविब्य समिति तथा क्लस्टर सदस्यहरू	यथासिध्र
१०	स्थास्थ्य, सुरक्षा, सरसफाई जस्ता विषयमा विभिन्न निकाय सँग समन्वय गरी चेतनामूलक क्रियाकलाप	जिविब्य समिति तथा क्लस्टर सदस्यहरू	यथासिध्र
११	समिक्षा, मूल्यांकन र प्रतिवेदनदिने	जिविब्य समिति	नियमित/साप्ताहिक

७.५ भूकम्पीय जोखिम न्यूनीकरणका लागि पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	प्रमुखकार्यहरू	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा
१	संभावित जोखिमहुने क्षेत्र पत्तालगाउन बैठक	जिविब्य समिति	बैशाख १५ भित्र
२	संभावित जोखिम हुने क्षेत्रमा स्थानीय संस्था सरकारी निकाय, समाजसेवी, बुद्धिजीवी राखी पूर्वतयारी सम्बन्धी अन्तरक्रिया गोष्ठी गर्ने।	जिविब्य समिति तथा क्लस्टर सदस्यहरू	बैशाख २५ भित्र
३	नयाँभवन तथा संरचना निर्माण गर्दा नेपाल सरकारबाट निर्धारित Building Code तथा अन्य प्रावधानहरू अनिवार्य पूरा गर्न लगाउने र जोखिम अवस्थामा रहेका पुराना संरचनाहरूलाई प्रवलीकरण (Retrofit) गरी सुरक्षित बनाउने	नपा तथा गापाहरू	सधैं, नियमित
४.	घना बस्ती भएका शहरी इलाका, स्कूल, कलेज आदि स्थानहरूमा Drop, Cover and Hold को कृतिम घटना अभ्यास गरी सचेतना बढाउने।	नेपाल प्रहरी, नेपाली सेना, गैसस, विद्यालय	फागुनको दोस्रो हप्ता
५	उद्धार सामग्रीहरूको सूची तयार र खरिद	जिविब्य समिति तथा क्लस्टर सदस्यहरू	जेठ १५ भित्र

६	उद्धार सामग्री प्राप्ति, खरिद तथा भण्डारण	जिविब्य समिति तथा क्लस्टर सदस्यहरू	जेठ २० भित्र
७	आवश्यक सामग्रीहरूको विवरण : ■ डोरी : १०० मि. ■ स्ट्रेचर : २५ वटा ■ हेल्मेट : १०० वटा ■ कोदालो : ५० वटा ■ बेल्चा : ५०	■ दमकल ■ एम्बुलेन्स, ■ सवारी साधन ■ ईन्धन ■ प्राथमिकउपचार बाकस : १५ वटा	

७.६ आवश्यक बजेट

क्र.सं.	**आवश्यक सामग्री**	**ईकाई**	**परिमाण**
१.	समन्वय बैठक	पटक	४
२.	सुरक्षित स्थलको पहिचान र बसोबास व्यवस्थापन	पटक	१
३.	खानेपानी सरसफाई व्यवस्था (१० हे.पाइप र २० शौचालय)	धारा/शौचालय	३०
४.	चटाई, भाडाकुडा, कपडा, चुल्हो दाउरा	परिवार	३०००
५.	खाद्य सामग्री व्यवस्था र वितरण	परिवार	१००
६.	स्ट्रेचर	थान	२०
७.	बेल्चा,	थान	५०
८.	कोदालो	थान	५०
९.	बन्चरो	थान	१०
१०.	हेलमेट	थान	५०
११.	खुकुरी	थान	१०
१२.	प्राथमिक उपचार बक्स	थान	२५
१३.	सचेतना तालीम	जना	१
१४.	अनुगमन	पटक	२

७.७ प्रमुख क्रियाकलाप

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरू	जिम्मेवारी	कैफियत
० देखी १ दिन	भूकम्पीय विपद्को जानकारी दिने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरू	
	विपद्बाट भएको प्रभावको प्रारम्भिक सूचना लिने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ■ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परि चालन गर्ने ■ खोज तथा उद्धार कार्यमा हेबि ईक्यूपमेन्टस परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल, सडक डिभिजन कार्यालय,स्थानीय तह, निर्माण व्यवबसयी ,	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको आकस्मिक बैठक बस्ने ■ विपद् सूचना अधिकारी सुनिश्चित गर्ने ■ जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई कार्यविधि अनुसार सक्रिय बनाउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ■ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	प्राथमिक उपचारक र एम्बुलेन्स सेवा परिचालन गर्ने गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय/नेरेसो, स्थानीय तह, एम्बुलेन्स सञ्चालक समिति	
	घाईतेहरूलाई तत्काल उपचारको व्यवस्था मिलाउने	कपिलवस्तु अस्पताल, शिवराव अस्तपाल ताथा स्वास्थ्य संस्थाहरु र निजी अस्पताल	
	स्थल मार्गबाट उद्धार गर्न नसकिने प्रभावितहरूलाई हेलिकप्टर परिचालनका लागि प्रदेश र केन्द्रमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	थप खोज उद्धार टोलीको लागि गृह मन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	विषयगत क्षेत्रगत निकायहरूलाई सक्रिय बनाउने, समन्वय गर्ने विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति विषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	स्थानीय तहको समन्वयमा बिस्थापितहरू रहेको स्थान बारे जानकारी लिने	स्थानीय तह, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखाका लागि टोली परिचालन	स्थानीय तहका प्रमुख, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	प्रभावित क्षेत्रसम्मको पहुँचको बारेमा जानकारी लिने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रभावित समुदायहरूलाई विपद् प्रतिकार्यका लागि भए गरेका प्रयासहरू तथा सावर्जनिक आह्वान विषयक सूचनाहरू प्रवाह गर्ने।	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र पत्रकार महासंघ/सञ्चार माध्यमहरू	
	विस्थापितहरूलाई तयारी खाना, पानीको व्यवस्था गरी बितरण गर्ने	स्थानीय तह, उधोग बाणिज्य संघ	

	बिस्थापितहरूलाई त्रिपाल उपलब्ध गराई आश्रय स्थलको व्यवस्था मिलाउने	स्थानीय तह/नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
दोश्रो दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पनबाट आउनसक्ने जोखिम सम्वन्धी सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरू	
	प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्न थप टोली परिचालनलाई निरन्तर्ता गर्ने खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक थप टोली परि चालन गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	राहत बितरण कार्यलाई समन्वय गरी एकद्धार प्रणाली मार्फत बितरणको प्रबन्ध मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थान समिति	
	विस्तपितहरूलाई तयारी खाना, खानेपानीको थप व्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह/जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/उद्योग बाणिज्य संघ	
	विस्थापितहरूलाई गैह्खाद्य सामग्री र तयारी खाना पानी थप बितरण गर्ने	उद्योग बाणिज्य संघ, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी,	
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा तथ्यांक समायोजन गरी अनुमोदन गर्ने र लेखाजोखा समन्वय टोली (ACT) परिचालनका लागि राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC) सँग अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा प्रतिबेदन तयार गर्ने र जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	बिस्थापित भएकाहरूलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आगो जना/नेरेसो	
	प्रभावितहरूको खोज तथा उद्धारगरी तिनीहरूलाई तत्काल आवश्यक पर्ने खाद्यान र न्यूनतम मानवो चित साम्राग्री र स्वीकृत मापदण्ड वमोजिम राहत उपलब्ध गराउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	घाईते तथा बिरामीहरूको उपचारको निःशुल्क उपचारको व्यवस्था मिलाउने	कपिलवस्तु अस्पताल, शिवराव अस्तपाल ताथा स्वास्थ्य संस्थाहरु र निजी अस्पताल	
	सामुदायीक र जिल्ला द्रुत प्रतिकार्य टोली (CRRT/RRT) समुहको बैठक बसी टोलि परिचालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय	
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	

	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्यु भएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	शिविरहरूमा विद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
तेश्रो दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पनबाट आउनसक्ने जोखिम सम्वन्धी सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरू	
	▪ बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन निरन्तर्ता गर्ने ▪ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	▪ बढि प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ▪ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ▪ पारिवारिक सम्पर्क नभएका व्यक्तिहरूको खोजि कार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नावशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	विस्थापित भएकाहरूलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आगो जना/नेरेसो	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्यु भएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	राहत बितरण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाई निरन्तर्ता दिने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,स्थानीय तह	
	जिल्ला विपद् प्रतिकार्य टोली (DDRT) लाई परिचालन गर्ने	नेरेसो	
	अति संकटासन्न अबस्थामा रहेका समुहहरूलाई बिशेष निगरानी तथा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय स्थानीय तह स्थानीय स्वास्थ्य संस्था	
	प्रभावित क्षेत्रमा हुन सक्ने महिला हिंसाका गतिविधिका सम्वन्धमा विशेष निगरानी राख्ने तथा बालबालिका, जेष्ठ नागरीक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई विशेष सरंक्षणको प्रवन्ध मिलाउने	स्थानीय तहका महिला बालवालीका तथा सामाजिक विकास शाखा, जेष्ठ नागरीक तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरूका लागि कार्य गर्ने निकायहरू	
	खाद्य तथा गैह्र खाद्य सामग्रीहरू, सुक्ष्म पोषण तथा बाल भिटा लगायत पोषणयुक्त खाना बितरण गर्ने	स्थानीय तह, नेरेसो, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय,अन्य सहयोगी निकायहरू	

	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	भग्नाबशेषलाई पन्छाउने कार्य गर्ने	सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	शिबिरहरूमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र	
चौथो दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्वन्धि सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरू	
	■ बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन निरन्तर्ता गर्ने ■ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण ब्यवसायी संघ	
	■ बढि प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ■ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ■ पारिवारिक सम्पर्क नभएका व्यक्तिहरूको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	राहत बितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने	जिल्ला विपद् ब्यवस्थान समिति, स्थानीय तह	
	खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताका गतिविधिहरू संचालन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डि. कार्यालय, स्थानीय तह	
	विपद्बाट अबरूद्ध सडक सञ्जाल मर्मत गरि तत्कालका लागि संचालनमा ल्याउने	सडक निर्माण डिभिजन कार्यालय, स्थानीय तह	
	बिस्थापित भएकाहरूलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आगो जना/नेरेसो	
	प्रभावित समुदायलाई नेपाल सरकारको स्विकृत मापदण्ड बमोजिम नगद तथा अन्य आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	
	मरेका पशुका शवहरू संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय तह, पशु सेवा त्रान केन्द्र	
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	

	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्यु भएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	शिबिरहरूमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
पाँचौं दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्वन्धि सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरू	
	■ बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ■ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	बढि प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ■ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ■ पारिवारिक सम्पर्क नभएका व्यक्तिहरूको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	विस्थापित भएकाहरूलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आगो जना/नेरेसो	
	प्रभावितहरूको पहूँचसम्म राहत सहायता नपुगेको स्थानहरूमा थप राहत बितरणको व्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,	
	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रूपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालयजस्ता आधारभुत क्षेत्रमा विद्यतीय सेवा र सञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने	नेपाल बिधुत प्राधिकरण कार्यालय, नेपाल टेलिकमको कार्यालय	
	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी माग गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	शिबिरहरूमा बिद्युत तथा सञ्चारको प्रबन्ध मिलाउने	नेपाल बिद्युत प्राधिकरण, नेपाल टेलिकम	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	

छैटौं दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्वन्धि सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, विद्युतीय सञ्चार माध्यमहरू	
	■ बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ■ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	■ बढि प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ■ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ■ पारिवारिक सम्पर्क नभएका व्यक्तिहरूको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	विस्थापित भएकाहरूलाई त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आगोजना/नेरेसो	
	स्वीकृत मापदण्ड बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी माग गर्ने र बितरणको व्यवस्था मिलाउन	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह	
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्यु भएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
सातौं दिन	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्वन्धि सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, बिद्युतिय सञ्चार माध्यमहरू	
	■ बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ■ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	■ बढि प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ■ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ■ पारिवारिक सम्पर्क नभएका व्यक्तिहरूको खोजिकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	

	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	बिस्थापित भएकाहरूलाई थप त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आगो जना/नेरेसो	
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	स्विकृत मापदण्ड बमोजिम राहत उपलब्ध गराउने र थप आबश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	प्रभाावित क्षेत्रमा खासगरी सङ्कटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सरुक्षित वातावरणको प्रत्याभूति दिने विशेष गरी लङ्ैगिक हिसां नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालवालीका तथा सामाजिक विकास शाखा	
	विस्थापितहरूलाई गैह्खाद्य र खाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह खाद्य सुरक्षा नेतृत्व गने ि निकाय, बिश्वखाद्य कार्यक्रम	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	आबश्यकताको आधारमा विपद् **लेखाजोखा मार्गदर्शन** २०७२ अनुसार थप लेखाजोखाका औजारहरूलाई सक्रिय बनाउने (MIRA/CSDA)	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति विषय क्षत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू र सहयोगी निकायहरू	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने, प्रभावितको लागि परिचयपत्र उपलब्ध गराउने ।	स्थानीय तह/जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/जिल आपत्कालन कार्यसंचालन केन्द्र	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
दोश्रो हप्ता	विपद् प्रतिकार्य र पराकम्पीय जोखिम सम्वन्धी सूचना प्रकाशन प्रशारण गर्ने	भूकम्प मापन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र, पिद्युतीय सञ्चार माध्यमहरू	
	■ बढि प्रभावित क्षेत्रमा केन्द्रित गरी खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ■ खोज तथा उद्धारका लागि तत्काल निर्देशन दिने र खोज उद्धारका लागि सुरक्षा निकाय परिचालन गर्ने	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	
	■ बढि प्रभावित क्षेत्रहरूमा स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ■ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचारका लागि स्वयंसेवक टोली परिचालन गर्ने ■ पारिवारिक सम्पर्क नभएका व्यक्तिहरूको खोजीकार्य गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	
	DDRT/NDRT/RDRT टिमहरू र विषयगत टोली परिचालन गर्ने ।	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	

	हेबि ईक्युपमेन्ट सहित भूकम्पबाट क्षति भएका भग्नाबशेसलाई हटाउने कार्य गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह, सडक डिभिजन कार्यालय, निर्माण व्यवसायी संघ	
	बिस्थापित भएकाहरूलाई थप त्रिपाल बितरण र अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आगो जना/नेरेसो	
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू	
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	
	थप आवश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी स्विकृत मापदण्ड बमोजिम बितरणको ब्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह	
	प्रभाावित क्षेत्रमा खासगरी सङ्कटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सुरक्षित वातावरणको प्रत्याभुति दिने विशेषगरी लङ्गैगिक हिसां नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालवालीका तथा सामाजिक विकास शाखा	
	थप गैह्खाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह	
	थप अस्थायी शिबिर व्यवस्थापन गर्ने	आवाश विषयगत क्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, अन्य सहयोगी निकायहरू	
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	मरेका पशु चौपायाको व्यवस्थापन गर्ने	पशु अनुसन्धान केन्द्र	
	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) को तथ्यांक संकलन तथा अभिलेखिकरण गर्ने र विषय क्षेत्रगत बिस्तृत लेखाजोखा (CSDA) लाई सक्रिय बनाउन गृहमन्त्रालयमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति विषय क्षत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू र सहयोगी निकायहरू, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	
	बिस्थापित तथा प्रभावितहरूका लागि खाद्यान्न बितरण गर्ने राहतका थप कार्यलाई निरन्तर्ता दिने	स्थानीय तह/खाद्यान्न नेतृत्व गर्ने विषय क्षेत्रगत निकाय र सहयोगी निकाय, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	स्विकृत मापदण्ड अनुसार प्रभावितहरूलाई नगद तथा अन्य अत्याबश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	

८. आगलागी रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना

भूमिका

कपिलवस्तु जिल्लामा बर्षेनी हुने विनासकारी प्रकोप मध्ये आगलागी पनि एक रहेको छ। प्रत्येक वर्ष यहाँ साना ठूला गरी लगभग ४०/५० वटा आगलागीका घटनाहरू घट्ने र ५०० भन्दा बढी घर गोठ नष्ट हुने गरेका छन्। आ.व. २०७७/२०७८ को वर्षभरि १३१ वटा आगल(ागीका घटनाहरू भएको छ। ग्रामीण इलाकाका अधिकांश घरहरू खर पराल, स्याउला, काठ जस्ता बस्तुहरूबाट बनेका हुँदा यी बस्तुहरूमा सजिलै र तुरून्तै आगो लाग्न सक्छ र आगलागीका घटनाहरू घट्ने गर्दछन। प्राय गरेर गमीयाममा विशेष गरी फागुन देखि जेठ महिना सम्म आगलागीका घटनाहरू हुने गरेको पाइन्छ। प्राय गरेर जथाभावी आगो बाल्नु, आगो बालेको बेला बेजोडले हुरी बतास चल्नु, चट्याङ्ग पर्नु, स्टोभ वा ग्याँस सिलिन्डर पड्कनु, बिजुलीको भोल्टेज अचानक बढनु वा करेन्ट सट् हुनु, मैनबत्ती, तेलबत्ती बालेर ननिभाई छोड्नु, केटाकेटीले भेट्टाउने ठाँउमा सलाई लाइटर जस्ता वस्तु राख्नु आदि कुराहरूमा सावधानी पुराउन नसक्दा आगलागीका घटनाहरू हुने गर्छन्। जुनसुकै कारणबाट आगलागी भएपनि त्यसबाट हुने क्षतिबाट बच्न नआत्तिई र होसियार रहेर आगलागीको खबर तुरून्तै छरछिमेकलाई दिनु पर्छ, आगलागी हुनासाथ तुरून्तै बाहिर निस्कनु पर्छ, सकेसम्म बहुमुल्य सामानहरू लिएर बाहिर निस्कने, दमकल तथा एम्बुलेन्सलाई तत्काल खबर गर्ने, दमकल आउने बाटो खुल्ला गरी दिने, नजिकैको स्वास्थ्यकमी वा प्राथमिक उपचार टोलीलाई खबर गर्ने, आगलागीबाट चोटपटक लागेको भए तुरून्त उपचारको व्यवस्था गर्ने, आफना कुनै व्यक्तिहरू घर भित्र रहेको आशंका भएमा तुरून्त उद्धारकर्मीलाई खबर गर्ने, ग्याँसको सिलिण्डरमा आगो लागेमा तत्काल कम्बललाई पानीमा भिजाई छोपी दिने, आगलागी भएको घर वा क्षेत्र भित्र जानु परे तालिम प्राप्त व्यक्ति मात्र जाने जस्ता कुराहरू यथाशिघ्र अवलम्बन गर्नु पर्छ।

आगलागीबाट बच्नको लागि सदैब सावधानी अपनाउने, र्सतक भएर बस्ने, जथाभावी आगो नबाल्ने, आगो प्रयोग गरिसकेपछि राम्ररी निभाउने, आगोजन्य बस्तु केटाकेटीको पहुँचबाट टाढा राख्ने, बिजुलीको वायरिङ्ग व्यवस्थित राख्ने, सकेसम्म घरको छाना खर र छ्वालीले नछाउने, खर तथा फूसले छाएका घरहरूमा टुकी र आगो बाल्दा सचेत रहने, आगो फैलन सक्ने सुख्खा बस्तुहरू सुरक्षित राख्ने, समुदायहरूमा जनचेतनाको विकास गर्ने, ग्याँस, स्टोभ, हिटरको प्रयोग गर्ने विधि जानी राख्ने र उपयुक्त व्यवस्थापन गर्ने गर्नु पर्छ।

तर्सथ आगलागीबाट हुने जनधनको क्षतिलाई संबोधन गर्न र आगलागीका घटना घट्न नदिन पूर्वतयारी गरी सबैलाई सचेत र सजग गराउन आगलागी सम्बन्धी पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना प्रस्तुत गरिएको छ।

क) आगलागी पछिको अनुमानित परिदृश्य

- घर आवास नष्ट भएको, खाद्यान्न, लत्ता कपडा, कागजपत्रहरू जलेर नष्ट भई धन सम्पत्ति नष्ट भएको, मानिसहरूलाई आगोले पोलेको, चोटपटक लागेको अवस्था।
- तत्कालको लागि आवास, खाद्यान्न तथा कपडाहरूको अभाव।
- पशुपंक्षीलाई आवास तथा दानाको अभाव।
- वातावरणीय समस्या तथा अस्तव्यस्त जनजीवन।
- बिषेश प्रकारको स्याहार आवश्यकता पर्ने गर्भवती, सुत्केरी, वाल बच्चाहरू, बृद्ध बृद्धा एवं अपांगता भएका व्यक्तिहरूलाई तत्काल सेवा सुविधाको आवश्यकता।

ख) उद्देश्य

- आगलागीबाट प्रभावित व्यक्तिहरूको लागि सुरक्षित तथा आरामदायी आवास, खाद्यान्न, औषधोपचारको साथै उनीहरूका बस्तुभाउको उचित व्यवस्थापन गर्नु।
- आगलागीका घटनाहरू दोहरिन नदिन सचेतना तथा पूर्वतयारी गर्नु।

ग) मानवीय सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड

१. औसतमा एक व्यक्तिका लागि ३.५/४.५ वर्ग मिटरको छाना भएको आवास क्षेत्र उपलब्ध हुनु पर्छ, औसतमा ५ सदस्यहरूको एक परिवारका लागि कम्तीमा पनि ४/५ मिटरको डोरीसहितको प्लास्टिक सिट र सहायता सामग्री आवश्यक हुन्छ।
२. दुई वर्ष सम्मका केटाकेटीहरूका लागि कम्तीमा एक सेट कपडा ।
३. महिला, केटी, पुरूष तथा केटाहरूको लागि कम्तीमा पनि एकसेट कपडा। यसका अतिरिक्त, महिला तथा केटीहरूका लागि नियमित सरसफाइ सम्बन्धी सामग्रीहरूको आपूर्ति।
४. प्रत्येक परिवारसँग एक सेट भाँडा।
५. प्रतिव्यक्ति प्रतिदिन न्यूनतम २१०० क्यालोरी प्राप्त हुने गरी सामान्य खाद्यान्न -चामल-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ४२० ग्राम, दाल-प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ६० ग्राम, वनस्पति तेल(प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ३० मि.लि. नुन/प्रतिदिन प्रतिव्यक्ति ५ ग्राम०
६. विरामी तथा घाइतेको लागि उपचारको व्यवस्था।

घ) प्रमुख क्रियाकलापहरू

१. उपलब्ध र्सार्वजनिक स्थलहरूमा अस्थायी आबाशको ब्यबस्था गर्ने।
२. आगलागी सम्भावित ठाउँहरूमा पानीका स्रोतहरू कुवा, इनार, पोखरीहरूको मर्मत संभार गर्ने।
३. डोरी, बोरा, कपडा आदि तयारी अवस्थामा राख्ने।
४. कुटो, कोदालो, साबेल आदि सजिलै भेट्ने ठाँउमा राख्ने।
५. दमकलको व्यवस्था गर्ने, सम्पर्क फोन नं. राख्ने।

आगलागी रोकथाम तथा न्यूनीकरण कार्यमा संलग्न संघ संस्थाहरू

क्र. स.	संस्थाको नाम	भूमिका	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१	जि.वि. व्य.समिति	अगुवा संस्था	प्र.जि.अ	०७६ ५६०११५
२	जिसस	सहयोगी संस्था	प्रमुख	०७६५६०००५
३	नेपाली सेना	सहयोगी संस्था	गुल्म पति	०७६५६००१६
४	नेपाल प्रहरी	सहयोगी संस्था	प्रहरी उपरिक्षक	०७६५६०४६५/१००
५	नेपाल रेडक्रस	सहयोगी संस्था	सभापती	०७६ ५६००१५
६	सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल	सहयोगी संस्था	स.प्र.उ.	०७६५६१०५९
७	पत्रकार महासंघ	सहयोगी संस्था	अध्यक्ष	९८४७०६११९७

विद्यमान श्रोत तथा क्षमता

क्र. स.	कार्यालय/संस्थामानवीय	मानवीय श्रोत	मौज्दात उद्धार सामग्री
१	जि.वि. व्य.समिति	१५ जना	समन्वय, सञ्चार तथा परिचालन
२	जिल्ला प्रहरी कार्यालय	२० जना	गैंची, वेल्चा, डोर
३	सशस्त्रप्रहरी कार्यालय	४० जना	डोरी १०० मिटर, गैची, वेल्चा, डोर
४	नेपाली सेना.	३० जना	गैंची, वेल्चा ,डोरी
५	कपिलवस्तु न.पा.	चालक, कर्मचारी	दमकल
६	शिवराज न.पा.	चालक, कर्मचारी	दमकल
७	बाणगंगा न.पा.	चालक, कर्मचारी	दमकल
८	कृष्णनगर नगरपालिका	चालक, कर्मचारी	दमकल
९	नेपाल रेडक्रस	५ जना	गैर खाद्य सामग्री
१०	इन्द्रेणी	२ जना	गैंची, वेल्चा, डोरी

विपद् पश्चात गरिने प्रतिकार्य योजना

क्र. स.	प्रमुख कार्यहरू	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा
१	समन्वय बैठक	जि.वि.व्या.स.	सूचना पछि तुरून्त
२	परिस्थितीको लेखाजोखा, कार्यदल गठन, कार्य योजना निर्माण	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरू	सूचना पछि तुरून्त (३ घण्टा भित्र)
३	आगलागी प्रभाबित पहिचान एकिन भए पछि परिचय पत्र वितरण	जि.वि.व्या.स.	२ दिन भित्र
४	सुरक्षित स्थलको पहिचान र बसोबास व्यवस्थापन	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरू	२ दिन भित्र
५	स्वास्थ्य तथा सुरक्षाको व्यवस्था	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरू	पहिलो दिन देखि
६	खानेपानी सरसफाईको व्यवस्था	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरू	२४ घण्टा भित्र
७	किट, चटाई, भाडाकुडा, कपडा, चुल्हो दाउरा जस्ता गैह्र खाद्य सामग्रीको व्यवस्था	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरू	पहिलो दिन देखि
८	खाद्य सामग्रीको व्यवस्था तथा वितरण	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरू	पहिलो दिन देखि
९	पुनर्स्थापनाको लागि कार्य	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरू	१ महिना भित्र
१०	स्थास्थ्य, सुरक्षा, सरसफाई जस्ता विषयमा विभिन्न निकाय सँग समन्वय गरीचेतनामूलक क्रियाकलाप	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरू	पहिलो हप्ता
११	समिक्षा, मूल्यांकन र प्रतिवेदन दिने	जि.वि.व्या.स.	नियमित र साप्ताहिक

आगलागी रोकथाम तथा न्यूनीकरणका लागि पूर्व तयारी योजना

क्र. स.	प्रमुख कार्यहरू	जिम्मेवार निकाय	समय सिमा
१	सम्भावित जोखिम हुने क्षेत्र पत्ता लगाउन बैठक	जि.वि.व्या.स.	बैशाख १५ भित्र
२	सम्भावित जोखिम हुने क्षेत्रमा स्थानीय संस्था सरकारी निकाय, समाजसेवी, बुद्धिजीवी राखी पूर्वतयारी सम्वन्धी अन्तरक्रिया गोष्ठी गर्ने ।	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरू	बैशाख २५ भित्र
३	जोखिमक्षेत्रको उद्धारका लागि प्रशिक्षण दिने ।	जि.वि.व्य.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरूरू	जेठको पहिलो हप्ता
४	दमकल व्यवस्थापनको लागि कपिलवस्तु न.पा., कृष्णनगर न.पा., वाणगंगा न.पा., शिवराज न.पा. क्षमता तथा कोष अभिबृद्धि गर्ने र अन्य नगरपालिकाहरूसँग दमकल सञ्चालनको लागि योजना बनाउने ॥	स्थानीय तहहरू	फागुनको दोस्रो हप्ता
५	उद्दार सामग्रीहरूको सूची तयार र खरिद	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरू	जेठ १५ भित्र
६	उद्दार सामग्री प्राप्ती,खरिद तथा भण्डारण	जि.वि.व्या.स.तथा क्लस्टरका सदस्यहरू	जेठ २० भित्र
७	आवश्यक सामग्रीहरूको विवरण : ▪ डोरी : १००मि. ▪ स्ट्रेचरः २५ वटा ▪ हेल्मेटः १०० वटा ▪ कोदालो : ५० वटा ▪ बेल्चा ५० वटा ▪ ब्याकप्याग फोर्स ▪ फायर इस्टिंग्यूसर ▪ अग्नि प्रतिरोधक सुट	▪ दमकल ▪ एम्बुलेन्स ▪ सवारी साधन ▪ इन्धन ▪ प्राथमिक उपचार बाकस : १५ वटा	

९. महामारी

पृष्ठभूमि

सन् २०१९ को डिसेम्वर महिनामा चीनको हुवेई प्रान्तको वुहान (Wuhan) शहरमा सर्वप्रथम पहिचान भई विश्वव्यापी महामारीको रुपमा फैलिएको संक्रामक रोग कोभिड-१९ बाट हाल सम्म (२०७८ साल श्रावण मसान्त सम्म) विश्वमा ४४ लाख भन्दा बढी व्यक्तिले यस संक्रमणबाट ज्यान गुमाईसकेका छन् । यसै गरी जम्मा संक्रमितको संख्या २० करोड भन्दा बढी रहेको छ । नेपालमा ७ लाख भन्दा बढी व्यक्ति संक्रमित भैसकेका छन् भने १० हजार भन्दा बढीले कोभिड-१९ बाट ज्यान गुमाईसकेका छन् ।

यस अन्तरालमा विश्वका विभिन्न मुलुकमा कोभिड-१९ को कारकको रुपमा रहेको नोवल कोरोना भाईरस उत्परिवर्तन (mutation) भई नयाँ नयाँ Variant हरु देखिएको र नेपालमा पनि त्यस्ता केही Variant हरु देखा परेका छन् । पछिल्लो समयमा विभिन्न अन्य भेरियन्ट देखापरे तापनि डेल्टा भेरियन्ट सबैको चासोको रुपमा रहेको छ र विश्व स्वास्थ्य सँगठन (WHO) ले पनि यस भेरियन्टलाई चासोरुपमा हेरेको छ । संक्रमणदर अन्य भेरियन्ट भन्दा बढी संक्रामक हुने भएको विभिन्न अध्ययनहरुले देखाएकोले यस भेरियन्टलाई चासोको रुपमा हेरिएको छ । कोभिड-१९ को औषधि अनुसन्धान कै क्रममा रहेको, संक्रमण नियन्त्रणमा हाल प्रयोगमा ल्याइएका खोपहरु आपतकालीन प्रयोजनको लागि मात्र भएकाले खोपले काम गर्ने अवधि, देखा पर्ने नयाँ Variant मा यसको प्रभावकारिता र यसबाट हुनसक्ने Side effect आदिको विश्वस्त अनुसन्धान कार्य जारी रहेको र नेपाल सरकारको अथक प्रयत्नको बावजुद पनि नेपालमा खोपको उपलब्धता हालसम्म सहज नभएको अवस्था छ । कोभिड-१९ को संक्रमण फैलावट र यसबाट पर्नसक्ने असर अझैपनि सामान्य नियन्त्रणको सीमा भन्दा बाहिर र अनिश्चित छ ।

संक्रमितबाट नजिकको संसर्गमा रहेकालाई मात्र नभई निजले छोएको वस्तुबाट समेत संक्रमण फैलिने तथा लक्षण नदेखिएका संक्रमितहरुबाट समेत संक्रमण सर्ने भएकोले तोकिएका स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्डको पालना नै संक्रमण फैलावटको रोकथाम र नियन्त्रण गर्ने हालसम्मको उत्तम उपाय हो । यसै गरी समुदायमा कुनै पनि संक्रमित व्यक्ति भेटिएमा सो को नियन्त्रण गर्ने र संक्रमितको उपचार गर्ने दायित्व पनि तीनै तहका सरकारको हो ।

कपिवस्तु जिल्ला पनि हाल सम्म ५ हजार आठ सय भन्दा बढी व्यक्तिहरुमा कोभिड १९ संक्रमण भैसकेको छ भने करीब २०० जनाले यस संक्रमणबाट ज्यान गुमाउनु परेको छ । हाल (२०७८ श्रावण मसान्त) जिल्लामा कोभिड १९ का १६० भन्दा बढी सक्रिय संक्रमितहरु रहेका छन् र समुदायमा यो भाईरस अझै पनि फैलिरहेको र कुनैपनि बेला यस भाईरसले भयावह स्थिति नल्याउला भन्न सक्ने अवस्था रहे को छैन । अठार वर्ष भन्दा माथिको कुल जनसंख्या मध्ये करीब ३० प्रतिशत जनसंख्याले मात्र खोप प्राप्त गरेको अवस्थामा ठूलो जनसंख्याको तप्का अझै पनि जोखिममा रहेको छ । खोप लगाएका व्यक्तिहरुमा पनि संक्रमण देखिएको साथै लक्षण तथा चिन्हहरु सामान्य किसिमका हुने हुनाले संक्रमण सर्न पनि सक्ने जोखिम उच्च देखिएको अवस्थामा, साथै बालबालिकाहरुमा डेल्टा भेरियन्टले धेरै क्षति गर्न सक्ने आंकलन गरिएको अवस्थामा जिल्लाका सबै सरोकारवालाहरु सक्रिय रुपमा यसको रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचारमा संलग्न हुनुपर्ने आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै यो पूर्वतयारी कार्यायोजना निमार्ण गरिएको छ ।

योजनाको उद्देश्यहरु

१. कपिलवस्तु जिल्लामा कोभिड १९ को संक्रमणदरलाई शुन्यमा झारी कोभिड-१९ बाट थप मृत्यु हुन नदिने ।
२. कोभिड १९ बाट प्रभावित सामाजिक र आर्थिक क्रियाकलापहरुलाई पुनः निर्वाधरुपमा संचालनमा ल्याउने।

योजनाका रणनितीहरु

१. सार्वजनिक स्थानहरुमा जनस्वास्थ्यका मापदण्डहरु मास्क, भौतिक दुरी तथा हात धुने व्यवस्था (स्यानिटाइजर) को अनिवार्य कार्यान्वयन गर्ने ।
२. जनस्वास्थ्यका मापदण्डको कार्यान्वयनमा शिक्षक, कर्मचारी, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, विभिन्न क्लवहरु, नागरिक समाज, धर्मगुरुहरु, जनप्रतिनिधिहरु परिचालन गर्ने ।
३. आम संचार माध्यमबाट कोभिड १९ विरुद्द प्रचार प्रसार अभियान संचालन गर्न र आम जनतालाई यो संक्रमणबारे सुसुचित गर्ने ।
४. हरेक सार्वजनिक तथा वित्तीय कार्यालयहरुमा अनिवार्य ज्वरो स्क्रिनिङ् तथा शंकास्पदहरुको एन्टिजेन टेस्टिङ्गो व्यवस्था मिलाउने र लक्षण देखिएमा टेस्टिङ् गर्नुपर्ने बारेमा जनचेतना अभिवृद्दि गर्ने।
५. प्रत्येक नयाँ संक्रमितहरु पत्ता लागेको अवस्थामा उक्त संक्रमितको सम्पर्कमा आएका सबै व्यक्तिहरुको contact tracing गर्ने ।
६. संक्रमितहरुलाई प्रभावकारी आईसोलेसनमा राख्ने व्यवस्था मिलाउने र आवश्यक परेको खण्डमा तुरुन्त अस्पतालमा उपचार गर्ने व्यवस्था मिलाउने र आवश्यकता अनुसार भेन्टिलेटर सम्मको व्यवस्था मिलाउने ।
७. जिल्ला अस्पतालमा रहेको PCR ल्यावलाई पुनः संचालनमा ल्याई टेस्टिङ्लाई थप प्रभावकारी बनाउने ।
८. कोभिड विरुद्दको खोप अभियानलाई प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्ने ।
९. कोभिड नियन्त्रणका क्रियाकलापहरुलाई सरोकारवालाहरु बीच समन्वयात्मक ढंगले कार्यान्वयन गर्ने ।

संभावित कोभिड-१९ को प्रकोप रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचारको कार्ययोजना

बुँदा नं.	कार्यक्रमहरु	क्रियाकलापहरु	मुख्य जिम्मेवार निकाय	समन्यवकारी र सहयोगी निकाय	समय सीमा	अनुमानित रकम रमुख्य श्रोत	कैफियत
१	रोकथामका लागि प्रस्तावित गरिएका क्रियाकलापहरू :						
१.१	जनस्वास्थ्यका मापदण्डहरु स्यानिटाईजर, मास्क र भौतिक दुरी (SMS) पालना गराउन पैरबी तथा अनुगमन	■ हरेक वडाहरुमामास्क बैंक, सेल्फी कर्नर, तपाईंको मास्क खै लगायतका प्रचारप्रससार सहित पैरवी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने ■ वडा अध्यक्षको संयोजकत्वमा निगरानी समूह परिचालन गरी अनुगमन गर्ने ■ SMS पालना गराउन पैरबी तथा अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाई निरन्तरता दिने ■ पसल तथा सार्वजनिक स्थलमा मास्क वितरण सहित चेतनामूलक अभियान संचालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु, वडा कार्यालयहरु, स्वास्थ्य चौकीहरु	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु नेपाल प्रहरी, वडा स्तरीय स्वास्थ्य संस्थाहरु SSBH, उद्योग वाणिज्य संघ, स्वयंसेवक युवा समूहहरु, सुआहारा कार्यक्रम	नियमित	प्रदेश सरकार स्थानीय तह	भिडभाड हुनेस्थानहरु बसपार्क, बजार तथा चोकहरुमा नियमित अनुगमन
१.२	Infection Prevention and Control (IPC) सामग्री वितरण (need based) तथा क्षएत्रृ तालिम सँगै स्वास्थ्य कमी तथा ल्याव कमीहरुलाई टेस्टिङ् तथा IMU तालिम संचालन	■ स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्य कमी तथा सरसफाईकमीहरुलाई संक्रमण रोकथाम तथा नियन्त्रण तालिम ■ स्वास्थ्यकमीहरुको आवश्यक व्यवस्थापन सहित समयानुकूल क्षमता विकासमा जोड दिने (updated IMU बारे पुनः अभिमुखीकरण गर्नेतथा आवश्यकता अनुसार टेस्टबारे पुन अभिमुखीकरण गर्ने)	स्थानीय तहहरु स्वास्थ्य कार्यालय	SSBH	असोज मसान्त भित्र	१० लाख SSBH	बजेट व्यवस्था प्रक्रियामा रहेको
१.३	विभिन्न संचार माध्यम (एफ.एम., टेलिभिजन र छापा माध्यम, होर्डिङ् बोर्ड, फ्लेक्स, माईकिंग) बाट कोरोना भाइरस (कोभिड -१९) सम्बन्धी जानकारी तथा यसबाट बच्ने उपायहरुको व्यापक प्रचार प्रसार गर्ने	■ कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) सम्बन्धी जानकारी तथा यसबाट बच्ने उपायहरूको व्यापक प्रचार प्रसार गर्ने कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउने ■ माइकिंग गर्ने, लोक कल्याणकारी विज्ञापनहरू प्रशारण गर्ने ■ पसल पसलमा चेतनामूलक स्टिकर, पोस्टर टाँस गर्ने तथा मुख्य चोकहरुमा चेतनामूलक होर्डिङ्बोर्ड तथा फ्लेक्सहरु टाँस गर्ने।	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु,	नेपाल प्रहरी नेपाल पत्रकार महासंघ एफएम रेडियोहरू स्थानीय पत्रपत्रिकाहरू, साझेदार संघसंस्थाहरु	नियमित	प्रदेश सरकार स्थानीय तहहरु	बजेट व्यवस्था हुन बाँकी

१.४	भारतबाट भित्रिने नाकाहरुमा हेल्थ डेस्कको संचालन	■ कृष्णनगर नाकाको हेल्थ डेस्कमा एन्टीजेन टेष्ट गर्ने ■ कृष्णनगर नाकामा होल्डिंग सेन्टरको निर्माण सम्पन्न गरी संचालन मा ल्याउने ■ नाकामा पोजिटिभ देखिएको खण्डमा सुरक्षित तवरले घर सम्म पुग्न सहजीकरण गर्ने	कृष्णनगर नगरपालिका, नेपाल प्र ईपिडेमियोलोजि तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा,	स्वास्थ्य कार्यालय, सुरक्षा निकायहरु, युनिसेफ, SSBH, तथा सुआहारा	नियमित	संघीय सरकार (सम्पूर्ण व्यवस्थापन)	स्थानीय तहले आफ्नै पहलमा नाकामा हेल्थ डेक्स स्थापना गर्न सक्ने
१.५	हरेक स्वास्थ्य संस्थामा सेवा ग्राहीको ज्वरो स्क्रीनङ्ग गरेर मात्र सेवा प्रदान गर्ने र संकास्पदलाई परीक्षणको दायाराल्याउने	■ हरेक स्वास्थ्य संस्थामा ज्वरो क्लिनिक संचालन गरी संकास्पद व्यक्ति समयमै पहिचान गरी कोरोना परीक्षणको दायरामा ल्याउने । ■ एन्टिजेन टेष्ट सम्वन्धित स्वास्थ्य संस्थामै गर्ने ■ स्वास्थ्यकमीहरुलाई आवश्यक सुरक्षाका साधनहरुसँगै टेस्ट किट उपलब्ध गराउने।	स्थानीय तहका वडा कार्यालयहरु तथा स्थानीय तहहरु तथा कपिलवस्तु अस्पताल	स्वास्थ्य निर्देशनालाय स्वास्थ्य कार्यालय सम्बन्धित वडाहरु	नियमित	नियमित supply मा उपलब्ध हुने	
१.६	सरकारी तथा सार्वजनिक सेवा कार्यालयहरुमा मास्क अनिवार्य गर्ने	■ सरकारी तथा सार्वजनिक सेवा कार्यालयहरुमा सम्पूर्ण सेवाग्राहीहरुले मास्क लगाएको सुनिश्चित गर्ने ■ कार्यालय परिसरमा हात धुने व्यवस्था वा स्यानिटाईज गर्ने व्यवस्था गर्ने ■ मास्क किन्न नसक्ने सेवाग्राहीहरुलाई मास्क बैंक मार्फत निशुल्क मास्क दिने ।	सरकारी तथा सार्वजनिक कार्या(लयका कार्यालय प्रमुख	स्वास्थ्य कार्यालय, सहयोगी संघसंस्थाहरु,	भाद्र १५ गते भित्र	सम्बन्धित कार्यालयले व्यवस्थापन गर्ने	
१.७	Rapid Response Team (RRT) गठन, क्षमता अभिवृद्दि तथा परिचालन गर्ने	■ RRT लाई आवश्यकता अनुसार पुनर्गठन गर्ने र चुस्त दुरुस्त राख्ने तथा नियमित समीक्षा गर्ने ■ Outbreak भएको स्थानमा तत्काल प्रतिकार्य गर्ने र अन्य निकायहरु सँग समन्वय गर्ने ■ आवश्यक औषधि, सामग्री तथा अक्सीजनको बफर स्टक गर्ने	स्थानीय तहहरु	स्वास्थ्य तथा जनसन्ख्या मन्त्रालय, स्वास्थ्य निर्देशनालय स्वास्थ्य कार्यालय	नियमित	स्थानीय तह, प्रदेश सरकार	स्थानीय तहमा केही बजेट व्यवस्था भएको
१.८	आयुर्वेद तथा बैकलि्पक चिकित्साबाट उपचार तथा रोकथाम	■ कोभिड संक्रमित हरुलाई नियमित योगाभ्यास तथा प्रणायाम गर्न उत्प्रेरित गर्ने, वैकल्पिक चिकित्सा विधिवाट रोग प्रतिरोधात्मक औषधी उपचार गर्ने ■ रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता अभिवृद्दि गर्ने औषधी वितरण (दश वटै नगर र गाउँपालिकाहरु)	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	स्थानीय तह, वडा, आयुर्वेद औषधालय, आरोग्य केन्द्र	नियमित	आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र	

१.९	कोभिड विरूद्धको खोप अभियान संचालन	■ जिल्लामा श्रावण महिना भित्रमा ३० प्रतिशत जनसंख्याले पूर्ण रुपमा कोभिड १९ विरुद्धको खोप पाईसकेको अवस्थामा थप जनसंख्यालाई खोप सेवा संचालनलाई निरन्तरता दिने।	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु	जिल्ला कोभिड १९ खोप समन्वय समिति, स्वास्थ्य निर्देशनालय, SSBH, सुआहारा	नियमित	१ करोड स्वास्थ्य कार्यालय स्थानीय तहमा समेत रहेको	बजेट व्यवस्था भैसकेको
१.१०	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीहरुको नियमित उपलब्धता, स्वयमसेवकहरुको परिचालन (FCHVs, Teachers, Religious / Social leaders)	■ शिक्षक तथा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका लगायत अन्य स्वयम्सेवकहरुको क्षमता विकास गरी परिचालन गर्ने ■ दक्ष स्वास्थ्यकर्मीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने ■ करार सेवाको निरन्तरता दिई जनशक्तिको अभाव हुन नदिने ■ मुस्लिम धर्मगुरूहरुसँग अन्तर्क्रिया तथा समन्वय गरी SMS र टेस्टको महत्वबारे छलफल गर्ने र नियमित प्राथनामा मस्जिदबाट सोको जानकारी समुदायलाई पनि गराउन आग्रह गर्ने ।	सम्बन्धित स्थानीय तहहरु स्वास्थ्य कार्यालय	प्रदेश सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसख्या मन्त्रालय र जिल्ला कोभिड व्यवस्थापन समिति, सहयोगी संघसंस्थाहरु	असोज मसान्त सम्म	प्रदेश सरकार स्थानीय सरकार	बजेट व्यवस्था हुन बाँकी
१.११	एम्बुलेन्स व्यवस्थापन तथा परिचालन साथै चालकहरुलाई आवश्यक तालिम प्रदान गर्ने	■ एम्बुलेन्स चालकहरुलाई व्यक्तिगत सुरक्षा तथा बिरामीलाई बोक्दा अपनाउनुपर्ने सावधानीहरुबारे क्षमता विकास गर्ने ।	स्थानीय तहहरु, एम्बुलेन्स संचालक संघ संस्थाहरु,	स्वास्थ्य कार्यालय, SSBH लगायत संघ संस्थाहरु	असोज मसान्त भित्र	४ लाख SSBH	बजेट व्यवस्था हुने प्रक्रियामा रहेको ।
२.	**नियन्त्रणका लागि गरिएका तथा गर्नु पर्ने प्रयासहरु**						
२.१	शंकास्पद बिरामीको निदान तथा आईसोलेसन	■ शंकास्पद बिरामीहरुलाई जाँच (टेस्टिङ) को दायरामा ल्याई पोजिटिभ केशहरुलाई होम तथा संस्थागत आईसोलेसनमा राख्ने र सो को समय समयमा अनुगमन गर्ने । ■ अनुगमनको लागि वडाहरुले होम आईसोलेसन सहयोगी समूहको गठन गर्ने र निरन्तर रुपमा होम आईसोलेसनमा बस्ने हरुलाई भौतिक रुपमा तथा मानसिक रुपमा सहयोग तथा परामर्श सेवा दिने ■ स्वास्थ्यकर्मीहरुले नियमित रुपमा टेलिफोन मार्फथ परामर्श सेवा प्रदान गर्ने।	वडा कार्यालयहरु, स्वास्थ्य चौकीहरु, स्थानीय तहहरु,	स्वास्थ्य कार्यालय, SSBH लगायत अन्य सहयोगी संस्थाहरु	नियमित	स्थानीय तहहरु	

२.२	Contact tracing and testing	■ संक्रमित भई होम वा संस्थागत आईसोलेसनमा बसेको व्यक्तिका परिवार वा कुनै जमघटमा संलग्न व्यक्तिहरुलाई अनिवार्य रुपमा एन्टिजेन टेस्ट गर्ने	स्थानीय तहको CICT team तथा स्वास्थ्य चौकीहरु	स्थानीय तहहरु, स्वास्थ्य कार्यालय, सहयोगी संस्थाहरु	नियमित	स्थानीय सरकार	संघीय सरकार सँग शोधभर्ना लिने
२.३	होटलहरुलाई आईसोलेसन केन्द्रको रुपमा प्रयोग गर्ने	■ नाकामा पोजिटिभ पत्तालागेका संक्रमितहरुलाई र होम आईसोलेसनमा बस्न नसक्ने संक्रमितहरुलाई स्थानीय तहले होटलहरु सञ्चालकहरु सँग समन्वय गरी होटलहरुमा आईसोलेसनमा राख्ने	स्थानीय तहहरु, होटल संचालकहरू	होटल व्यवसायी संघ स्वास्थ्य कार्यालय	नियमित	स्थानीय सरकार	संघीय सरकार सँग शोधभर्ना लिने
२.४	Case investigation and contact tracing (CICT) टिमको पुनः अभिमुखीकरण	■ स्थानीय तहमा रहेका CICT तभक हरुलाई पुन अभिमुखीकरण गरी अद्यावधिक IMU software र यसको प्रयोग, अद्यावधिक standard operating procedure (SOP) को बारेमा पुन अभिमुखीकरण गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय	वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्थाहरु, स्वास्थ्य कार्यालय, सहयोगी संघ संस्थाहरु	आवश्यकता अनुसार	३ लाख प्रदेश सरकार	बजेट ब्यबस्था हुन बाँकी
२.५	शव व्यवस्थापन	■ Dead body management bag को व्यवस्थापन ■ शव व्यवस्थापन सम्बन्धमा स्थानीय तहका स्वयंसेवकहरुलाई आवश्यक तालिम	स्थानीय तहहरु, स्वास्थ्य निर्देशनालय	जिल्ला प्रशासन कार्यालय, स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु	नियमित असोज मसान्त भित्र	स्थानीय तहहरु, स्वास्थ्य निर्देशनालय	आवश्यकता अनुसार
२.६	Essential Critical Care Training (ECCT) तालिम	■ संस्थागत आइसोलेसन सेन्टर प्रभावकारी रुपमा संचालनका लागि त्यहाँ कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई Essential Critical Care Training (ECCT) तालिम मार्फत क्षमता विकास गर्ने	प्रदेश स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	स्वास्थ्य निर्देशनालय, स्वास्थ्य कार्यालय, SSBH स्थानीय तहहरु, अस्पतालहरु, कपिलवस्तु अस्पताल	असोज मसान्त भित्र	स्वास्थ्य तालिम केन्द्र SSBH	आवश्यकता अनुसार
२.७	जनस्वास्थ्यका मापदण्ड पालना भए नभएको बजार अनुगमन (जिल्ला तहमा)	■ जिल्लामा सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी नेतृत्वको अनुगमन समितिले नियमित अनुगमन गर्ने ■ स्थानीय तहहरुमा उपप्रमुख/उपाध्यक्षको नेतृत्वको अनुगमन समितिबाट अनुगमनलाई तिव्रता दिने	जिल्ला प्रशासन कार्यालय सम्बन्धित स्थानीय तह	नेपाल प्रहरी	नियमित		

३	**उपचार**						
३.१	संस्थागत आइसोलेसन सेन्टर संचालन (१०० वटा)	■ सबै स्थानीय तहहरुमा पर्याप्त अक्सिजन तथा औषधी सहितको Isolation centres व्यवस्थापन गरी मेडिकल सपोर्ट चाहिने संक्रमितहरुलाई अक्सिजन सहितको उपचार को व्यवस्था मिलाउने ।	अस्पताल, सम्बन्धित स्थानीय तहहरु,	स्वास्थ्य कार्यालय, साझेदार संघ संस्थाहरु	नियमित	स्थानीय तहहरु	स्थानीय शोध भर्ना माग गर्नेे।
३.२	होम आइसोलेशनमा बसेका व्यक्तिहरुलाई स्वास्थकर्मीबाट उपचार तथा परामर्स सेवा संचालन	■ वडाहरुको सहयोगी समिति मा स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई समावेस गरी होम आईसोलेसनमा रहेका संक्रमितहरुलाई आवश्यक उपचार तथा परामर्श सेवा प्रदान गर्ने ।	वडा कार्यालयहरु तथा स्वास्थ्य चौकीहरु	स्थानीय तहहरु, स्वास्थ्य कार्यालय	नियमित	स्थानीय तहहरु	आवश्यकता अनुसार
३.३	होम आईसोलेसनमा रहेका कोरोना संक्रमितलाई स्थानीय तहहरुबाट मनोवैज्ञानिक परामर्श सेवा प्रदान	■ कोरोना संक्रमित तथा प्रभावितहरुलाई टेलिफोन मार्फत मनोसामाजिक परामर्श सेवा प्रदानलाई निरन्तरता दिने	स्थानीय तह, स्वास्थ्य कार्यालय, FPAN, UNFPA, SSDC Mahuri Home	नियमित	FPAN / UNFPA द्वारा तालिम प्राप्त स्वयंसेवकहरु		
३.४	Paediatric critical care team मार्फत टेलिमेडिसिन सेवा	■ कपिलवस्तु अस्पतालमा Dedicated Pediatric Critical care team गठन गरी उक्त टिम मार्फत isolation centres को टिमलाई टेलिफोन मार्फत परामर्श	कपिलवस्तु अस्पताल स्वास्थ्य निर्देशनालय तथा स्वास्थ्य तालिम केन्द्र	प्रदेश सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय स्वास्थ्य निर्देशनालय तथा जिल्ला कोभिड व्यवस्थापन समिति, साझेदार संघ संस्थाहरु	१ महिना भित्र	कपिलवस्तु अस्प(ताल	
३.५	कपिलवस्तु अस्पतालमा NICU, PICU सहितको सेवा विस्तार	■ HDU, ICU and Ventilator with child specific accessories + medicines (Ambu Bag, ET tube, Face masks of various size)	कपिलवस्तु अस्पताल प्रदेश सरकार,		नियमित	कपिलवस्तु अस्पताल सेवा संचालनमै रहेको	
३.६	Oxygen supply and management	■ कपिलवस्तु अस्पतालले अस्पताल भित्र oxygen plant मार्फत oxygen supply को व्यवस्थापन गर्ने ■ Dedicated विधुत जडान गर्ने ■ सो संचालनलाई दक्ष जनशक्ति व्यवस्थापन गर्ने	प्रदेश सरकार, कपिलवस्तु अस्पताल नेपाल विधुत प्राधिकरण	स्वास्थ्य तथा जनसन्ख्या मन्त्रालय, स्वास्थ्य निर्देशनालय विभिन्न दातृ निकायहरु	नियमित	कार्य सम्पन्न भैसकेको	

४.	**विविध क्रियाकलापहरु**						
४.१	स्थानीय तहहरुमा कोभिड प्रतिकार्य योजनाको कार्यान्वयन गर्न पैरवी तथा अभिमुखीकरण	■ स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरु, कार्यालय प्रमुख र स्वास्थ्य शाखाका कर्मचारीहरुलाई कोभिड १९ प्रतिकार्य योजनाबारे अभिमुखीकरण गर्ने	स्थानीय तहहरु, स्वास्थ्य कार्यालय	साझेदार सघंसंस्थाहरु	१ महिना भित्र	SSBH लाई व्यवस्थापनको लागि अनुरोध गर्ने	
४.२	एम्बुलेन्सको व्यवस्थापन	■ मर्मत सम्भार र प्रयोग	नगरपालिका, कपिलवस्तु अस्पताल, सम्वन्धित संस्था, रेडक्रस	प्रदेश सरकार, स्थानीय सरकार, विभिन्न संघसंस्थाहरु, दाता	नियमित	एम्बुलेन्स संचालकहरु	
४.३	प्रविधियुक्त सामग्री संकलन	■ स्वास्थ्य संस्थामा अक्सजिन सिलिण्डर, अक्सिजन कन्सन्टेटर अक्सिमिटर को आपूर्ति	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु	प्रदेश सरकार, विभिन्न संघसंस्थाहरु, दाताहरु	नियमित	साझेदार संघ संस्थाहरु	
४.४	अक्सिजन कन्सन्ट्रेटर बैंक स्थापना	■ अक्सिजन कन्सन्ट्रेटरहरु लाई व्यवस्थापन गर्ने र आवश्यक्ता पर्दा सम्वन्धित अस्पताल, कोभिड अस्पतालहरुलाई उपलब्ध गराउने	प्रदेश स्वास्थ्य आपुर्ति व्यवस्थापन केन्द्र, स्वास्थ्य कार्यालय	साझेदार संघ संस्थाहरु	१ मिहना भित्र	स्वास्थ्य कर्यालय	
४.५	अक्सिजन सिलिन्डर व्यवस्थापन तथा भण्डारण	■ अक्सिन सिलिण्डर व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय तहहरु	अक्सिजन उद्योगीहरु उद्योग वाणिज्य संघ, जिल्ला प्रशासन कार्यालय	नियमित	स्थानीय तहहरु	
सम्भावित झाडापखाला हैजा, किटजन्य रोग (औलो, डेंगु आदि) लगायतका प्रकोप नियन्त्रणको कार्ययोजना							
बुँदा नं.	**कार्यक्रमहरु**	**क्रियाकलापहरु**	**मुख्य जिम्मेवार निकाय**	**समन्यवकारी र सहयोगी निकाय**	**समय सीमा**	**अनुमानित रकम रमुख्य श्रोत**	**कैफियत**
१	**रोकथामका लागि प्रस्तावित गरिएका क्रियाकलापहरू :**						
१.१	WASH कार्यक्रमहरु मार्फत व्यवहार परिवर्तन	■ हरेक वडा तथा टोलहरुमा सडक नाटक, स्वास्थ्य शिक्षाका कार्यक्रमहरु, घरभेट आदि कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने र प्रचारप्रससार सहित पैरवी कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु, वडा कार्यालयहरु, स्वास्थ्य चौकीहरु	साझेदार संघसंस्थाहरु	नियमित	स्थानीय तह, साझेदार संघसंस्थाहरु	
१.२	घोषणा भैसकेको खुल्ला दिसामुक्त क्षेत्रलाई पूर्ण कार्यान्वयनमा ल्याउने	■ स्थानीय तहहरुले अझै पनि व्याप्त खुल्ला दिसा पिसाबलाई निरुत्साहित गरी सबै घरघरमा चपीको व्यवस्था तथा प्रयोगमा ल्याउन प्रभावकारी ढंगले कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने	स्थानीय तहहरु	जिल्ला समन्वय समिति, साझेदार संघसंस्थाहरु	१ वर्ष भित्र		

१.३	आमसंचार माध्यम बाट प्रचार प्रसार	■ विभिन्न संचार माध्यम (एफ.एम., टेलिभिजन र छापा माध्यम, होर्डिङ् बोर्ड, फ्लेक्स, माईकिङ्) बाट झाडापखाला जन्य रोगहरु, र कीट जन्य रोगहरुको जानकारी तथा यसबाट बच्ने उपायहरुको व्यापक प्रचार प्रसार गर्ने	स्वास्थ्य कार्यालय, स्थानीय तहहरु	नेपाल पत्रकार महासंघ, एफएम रेडियोहरू, स्थानीय पत्रपत्रिकाहरू, साझेदार संघसंस्थाहरु	नियमित	स्थानीय तहहरु स्वास्थ्य कार्यालय	
१.४	भारतबाट भित्रिने नाकाहरुमा हेल्थ डेस्कको संचालन	■ कृष्णनगर नाकाको हेल्थ डेस्कमा ज्वरोका विरामीहरुको पहिचान गरि मलेरिया जाँच गर्ने व्यवस्था मिलाउने	कृष्णनगर नगरपालिका, नेपाल प्र ईपिडेमियोलोजि तथा रोग नियन्त्रण महाशाखा,	स्वास्थ्य कार्यालय, सुरक्षा निकायहरु, तथा साझेदार संघसंस्थाहरु	नियमित		
१.५	Rapid Response Team (RRT) गठन, क्षमता अभिवृद्धि तथा परिचालन गर्ने	■ RRT लाई आवश्यकता अनुसार पुनर्गठन गर्ने र चुस्त दुरुष्त राख्ने तथा नियमित समीक्षा गर्ने ■ Outbreak भएको स्थानमा तत्काल प्रतिकार्य गर्ने र अन्य निकायहरु सँग समन्वय गर्ने ■ आवश्यक औषधि, सामग्रीहरुको बफर स्टक राख्ने	स्थानीय तहहरु	स्वास्थ्य तथा जनसन्ख्या मन्त्रालय, स्वास्थ्य निर्देशनालय स्वास्थ्य कार्यालय	नियमित	स्थानीय तह, प्रदेश सरकार	स्थानीय तहमा केही बजेट व्यवस्था भएको
१.६	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीहरुको नियमित उपलब्धता, स्वयमसेवकहरुको परिचालन (FCHVs, Teachers, Religious / Social leaders)	■ शिक्षक तथा महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका लगायत अन्य स्वयमसेवकहरुको क्षमता विकास गरी परिचालन गर्ने ■ दक्ष स्वास्थ्यकमीहरु तयारी अवस्थामा राख्ने ■ करार सेवाको निरन्तरता दिई जनशक्तिको अभाव हुन नदिने	सम्बन्धित स्थानीय तहहरु, स्वास्थ्य कार्या(लय	प्रदेश सरकार, स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रा(लय	नियमित	प्रदेश सरकार स्थानीय सरकार	
२.	**नियन्त्रणका लागि गरिएका तथा गर्नु पर्ने प्रयासहरु**						
२.१	Contact tracing and testing	■ संक्रमित भई होम वा संस्थागत आईसोलेसनमा बसेको व्यक्तिका परिवार वा कुनै जमघटमा संलग्न व्यक्तिहरुलाई अनिवार्य रुपमा एन्टिजेन टेस्ट गर्ने	स्थानीय तहको CICT team तथा स्वास्थ्य चौकीहरु	स्थानीय तहहरु, स्वास्थ्य कार्यालय, सहयोगी संस्थाहरु	नियमित	स्थानीय सरकार	संघीय सरकार सँग शोधभर्ना लिने

३	**उपचार**						
३.१	सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई तयारी अवस्थामा राख्ने	■ सबै स्थानीय तहका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा झाडापखालाका बिरामीहरु उपचारको लागि पर्याप्त मात्रमा औषधी उपकरणको व्यवस्थापन गर्ने।	अस्पताल, सम्बन्धित स्थानीय तहहरु,	स्वास्थ्य कार्यालय, साझेदार संघ संस्थाहरु	नियमित	स्थानीय तहहरु	
३.२	कपिलवस्तु अस्पताललाई रेफरल सेन्टरको रुपमा तयार गरी रेफर केशहरुलाई उपचारको व्यवस्था मिलाउने	■ कपिलवस्तु अस्पताल मा झाडापखाला तथा अन्य किटजन्य रोगको उपचारको लागि ब्याकअपको लागि तयार गर्ने ।	कपिलवस्तु अस्पताल प्रदेश सरकार,		नियमित	कपिलवस्तु अस्पताल सेवा संचालनमै रहेको	
४.	**विविध क्रियाकलापहरु**						
४.१	स्थानीय तहहरुमा विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी योजनाको पैरवी तथा अभिमुखीकरण	■ स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिहरु, कार्यालय प्रमुख र स्वास्थ्य शाखाका कर्मचारीहरुलाई विपद् व्यवस्थापन पूर्वतयारी योजनाको पैरवी अभिमुखीकरण गर्ने	स्थानीय तहहरु, स्वास्थ्य कार्यालय	साझेदार सघंसंस्थाहरु			

१०. शितलहर योजना

१०.१ पृष्टभुमीः

कपिलवस्तु जिल्ला समुद्री सतहवाट ९३ देखि १४९१ मिटरको उचाइमा रहेको छ। शितलहरको समयमा जमिनसतहवाट २०० देखि ४०० मिटरसम्म हुसी तथा तुवालोले ढाक्दछ। जसको कारणले बिहानमादृष्यता (Poor Visibility) रहन्छ र तापक्रम न्यून हुदै जान्छ। तापक्रम १५ देखि १० डिग्री सेलि्सयस सम्म कम हुदै जादाँ कतिपय मानिसहरु हाइपोथर्मीयाका कारण मृत्यु वरण गर्न पुग्दछन।

(Source: Meteorological Forecasting Division)

कपिलवस्तु जिल्लामा विगत वर्षा जस्तै मौसमको प्रतिकुलता र वातावरणमा आउने परिवर्तनबाट शितलहर हुन सक्ने सम्भावना छ। यसबाट विशेष गरी बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, सुत्केरी, गर्भवती, सीमान्तकृत वर्ग, जनजाति, पिछडिएको क्षेत्रका बासिन्दा लगाएतलाई प्रभाव पर्न सक्ने देखिन्छ। उक्त वर्गलाई पर्न सक्ने जोखिमलाई न्यूनिकरण गर्न, आवश्यक श्रोत साधनको पूर्व प्रवन्ध गर्न,सचेतना अभिवृद्धि गर्न, शितलहर प्रभावित परिवारलाई उपलब्ध गराइनु पर्ने उद्धार तथा राहतको कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउनका लागि यो आकस्मिक कार्ययोजना समेत समावेश गरिएको हो।

१०.२ उद्देश्यहरुः

- शितलहरबाट हुन सक्ने क्षतिलाई न्यूनिकरण गर्दै सिमित श्रोत र साधनको अधिकतम उपयोग गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिबाट गरिने प्रतिकार्य शीघ्र, उपयुक्त, प्रभावकारी बनाउन,
- विपद्को समयमा प्रभावकारी ढङ्गले प्रतिकार्यमा सहभागी हुनका लागि उपयुक्त पद्धति र संरचनाहरुतयारी गर्न,
- जिल्ला विपद व्यवस्थापन समिति, स्थानिय विपद व्यवस्थापन समिति र पालिका सवैको हातेमालेमा, श्रोत र साधनको कमी तथा संरचनाहरुको क्षति हुँदा पनि विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यहरु प्रभावकारी तवरले सुचारु बनाउन।

१०.३ जिल्लामा शितलहरका घटनाहरु

तराईका जिल्लाहरूमा हिउँदको समयमा मंसिर महिना देखि माघ र फागुन सम्म बाक्लो हुस्सु लाग्ने र अत्यधिक चिसो हुने गर्दछ। कपिलवस्तु जिल्लामा विगत लामो समयदेखि जाडो याममा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय सरकार, डिभिजन वन कार्यालय, सामुदायिक वन उपभोक्ता समिति, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी तथा अन्यगैर सरकारी संघसस्थाहरुले वढि प्रभावित वस्ती तथा चोकचोकमा आगो बाल्नका लागि दाउरा सहयोग गर्दै आएको छन्।

१०.४ शितलहरको आकस्मिक योजनाको औचित्यः

जिल्लामा विपद्को सामना गर्ने क्षमता अभिवृद्धिका विभिन्न कार्यक्रमर योजना मध्ये आपतकालीन समयमा मानव जीवनको रक्षा र महत्वपुर्ण सम्पत्तिको संरक्षण गर्ने उद्देश्यका लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति कपिलवस्तुले शितलहर संम्बन्धी आकस्मिक योजना (Cold Wave Contingency Plan) तयार गरी यसलाई महत्वपूर्ण दस्तावेजको रुपमा ग्रहण गरेको छ। जिल्लामा उपलब्ध साधन र स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त तरिकाले मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई संस्थागत रूपमा प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक छ।

१०.५ न्यूनतम तापक्रमको इतिहास

कपिलवस्तु लगायत तराईका जिल्लाहरुमा जाडोयाममा मौसममा पन केन्द्रका अनुसार हालसम्म न्यूनतम तापक्रम भएका वर्षरूको विवरण

क्र.स.	**बर्ष**	**तापक्रम** Degree
१	१९७६	२.०⁰C
२	१९७८	६.८⁰C
३	१९७८	१४.६६⁰C
४	१९७८	१६.६६⁰C
५	१९८०	२.६⁰C
६	१९८०	३.९⁰C
७	२००४	१०.६⁰C
८	२०११	३.५⁰C
९	२०११	९.२⁰C
१०	२०१२	११.६⁰C
११	२०१२	१५.५⁰C

(Source: Meteorological Forecasting Division)

१०.६ शितलहर आकस्मिक योजना कार्यान्वयन निकायको भूमिका तथा जिम्मेवारी

क्र.स.	निकायको नाम	जिम्मेवार व्यक्ति	भूमिका तथा जिम्मेवारी
१	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	■ समन्वयात्मक र नेतृत्वदायी भमिका निर्वाह गर्ने, ■ आवश्यकता अनुसार प्रादेशिक तथा संघिय स्तरमा सहयोगकालागि समन्वय गर्ने (आर्थिक, भौतिक, मानवीय स्रोत परिचालन गर्न) ।
२	जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय	जिल्ला समन्वय अधिकारी	■ समन्वयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने-आर्थिक, भौतिक, मानवीय स्रोत परिचालन गर्न) ।
३	स्थानीय तहहरु	अध्यक्ष तथा कार्यकारी प्रमुख	■ नेतृत्यदायी भुमिका गर्ने, ■ विषयगत क्षेत्रसँग समन्वय गरी राहत कार्यमा सहयोग गर्ने, ■ आवश्यकता अनुसार प्रादेशिक तथा संघिय स्तरमा सहयोगको लागि समन्वय गर्न-आर्थिक, मानवीय, भौतिक सहयोगको लागि) ■ तथ्यांक संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने, ■ स्थानीयतह अन्तरगतका स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई सक्रिय एवं तयार हालतमा राख्ने ।
४	सुरक्षा निकायहरु	प्रमुख	■ सुरक्षा व्यवस्थाको सुनिश्चितता कायम गर्नुपर्ने, ■ विषयगत समितिमा रही आवश्यक सहयोग गर्ने, ■ राहत वितरणमा सहजीकरण गर्ने ■ आपतकालिन अवस्थामा उद्धारकार्यमा द्रुतका साथ परिचालन हुने ।
५	राजनैतिक दलहरु	दलका प्रमुखहरु तथा प्रतिनिधिहरु	■ समन्वय गर्ने ■ स्रोत संकलनमा सहयोग गर्ने, ■ कार्यकर्ता तथा जनपरिचालन गर्ने, ■ समाजमा आपसी सदभाव,भाईचारा र सहयोग कायम गर्ने ।
६	जिल्ला आपतकालिन कार्य संचालन केन्द्र -सक्रिय गर्नुँपर्ने)	संयोजक	■ सुचना संकलन, समन्वय तथा सम्प्रेषण गर्ने, ■ तथ्यांक व्यवस्थापन गर्ने, ■ राहत वितरणको समन्वय गर्ने, ■ आवश्यकता र उपलब्धताको खाडल (GAP) पहिचान गरी सम्बन्धि निकायमा जानकारी गराउने ।
७	नेपाल रेडक्रस सोसाईटी	सभापति	■ राहत, खाद्य सामग्री तथा अस्थाई आवासको व्यवस्थापन गर्ने, ■ आपतकालिन आवास तथा वन्दोवस्ती व्यवस्थापनमा सहयोग गर्ने ।
८	विषयगत सरकारी कार्यलय	कार्यालय प्रमुखहरु	■ विषयगत समितिमा रही क्षेत्रगत अगुवा भूमिका निर्वाहगर्ने, ■ सम्बन्धित कार्यालयको आपतकालिन योजना निर्माण गर्ने, ■ राहत वितरण कार्यको सहजी करणगर्ने, ■ समाग्री जुटाउने कार्यलाई समन्वय गर्ने ।
९	उद्योग वाणिज्य संघ	अध्यक्ष	■ न्यानो कपडा तथा कम्मल जस्ता सामग्री संकलन, वितरण र व्यवस्थापनमा सघाउने, ■ आवश्यक सहयोग प्रदान गर्ने ।
१०	यातायात व्यवसायी संघ तथा प्रा.लि.	अध्यक्षरप्रमुख	■ राहत तथा उद्धारकार्यका लागि यातायातका साधनहरु र आवश्यकता अनुसार जनशक्ति उपलब्ध गराउने ।
११	सञ्चार माध्यमहरु	नेपाल पत्रकार महासंघ, सञ्चारकर्मीहरु	■ सहि सुचना संकलन, समन्वय, सम्प्रेषण गर्ने, ■ सचेतना मुलक सुचना तथा समाचार सम्प्रेषण गरी जनचेतना अभिबृद्धि गर्ने ।
१२	नागरिक समाज	संयोजक	■ राहत कार्यमा सहयोग तथा समन्वय गर्ने । ■ मानव अधिकारको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्न सहयोग पुर्याउने ।
१३	पेशागत व्यवसायीहरु	अध्यक्ष	■ राहत संकलन वितरण र उद्धार तथा संरक्षण कार्यमा सहयोग गर्ने ।
१४	गै.स.स. महासंघ, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गै.स.स.	प्रमुख तथा प्रतिनिधि	■ मानव स्रोत परिचालन गर्ने, ■ गैससहरु बिचस्रोत साधन संकलन तथा सहयोग गर्न आवश्यक समन्वय गर्ने, ■ क्षमता विकास तथा सहजीकरण कार्य गर्ने ■ जनचेतना अभिबृद्धि गर्ने।

१५	कपिलवस्तु अस्पताल	प्रमुख	■ शितलहर एवं जाडोसमयमा हुनेरोग व्याधि उपचारकालागि प्रयाप्त तयारी अवस्थामा रहने, ■ लक्षण सहितका कोभिड १९का संक्रमितको जाँच, परिक्षण र उपचारकोलागि उपलब्ध स्रोतसाधनको अभिकतम् व्यवस्था मिलाई तयारी अवस्थामा रहने, ■ आवश्यकानुसार समन्वय गरी स्रोत जुटाउने तथा परिचालन गर्ने ।
१६	स्वास्थ्य कार्यालय	प्रमुख	■ कोभिड १९ समेतलाई मध्ये नजर राखी विषयगत क्षेत्रको अगुवा भूमिका निर्वाह गर्ने, ■ जिल्ला स्थित स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउदै सक्रिय राख्ने । ■ स्रोत साधन जुटाउन समन्वय गर्ने ।

१०.७ प्रतिकार्य सम्बन्धी क्रियाकलापको विवरण:

सि.नं	क्रियाकलाप	कसले	कहाा
१	न्यानो कपडा संकलन	नगरपालिका र गाउँपालिकाहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी जिल्ला शाखा तथा उपशाखाहरु साथै सरोकारवाला निकायहरु मार्फ न्यानो कपडा व्यवस्थापन, कम्मल लगायतका सामग्री बस्त्र संकलन तथा वितरण	आवश्यकता अनुसार जिल्लाको सबै स्थानीय तहहरुमा
२	दाउरा संकलन	नगरपालिका तथा गाँउपालिकाहरु, जिल्ला डिभिजन वन कार्यालय सामुदायिक वन तथा सहयोगी संस्थाहरु	आवश्यकता अनुसार जिल्लाको विभिन्न स्थानहरुमा
३	राहत वितरण	स्थानीय विपद व्यवस्थापन, सम्वन्धित पालिकाहरु, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, सुरक्षाकर्मीहरु, नेपाल रेडक्रस सोसाईटी जिल्ला शाखा,उपशाखाहरु र उद्योग वाणिज्य संघ साथै अन्य सहयोगी संस्थाहरु	प्रभावित स्थान तथा समुदाय
४	एम्वुलेन्स सेवा	एम्वुलेन्स संचालक संघसंस्थाहरु तथा समितिहरु	जिल्लाभरी
५	स्वास्थ्य शिविर	कपिलवस्तु अस्पताल, स्वास्थ्य कार्यालय सम्वन्धित पालिकाहरु अर्न्तगतका स्वास्थ्य इकाई र स्वास्थ्य सेवा प्रदायक संघ संस्थाहरु	प्रभावित क्षेत्रमा
६	विपद् सम्बन्धी सूचना तथा जनचेतना	जिल्ला अपत्कालीन कार्य संञ्चालन केन्द्र, स्वास्थ्य कार्यालय, पत्रकार महासंघ, स्थानीय सञ्चार माध्यम	जिल्लाभर
७	सुँचना व्यवस्थापन	जिल्ला अपतकालीन कार्य संञ्चालन केन्द सम्वन्धित पालिकाहरु	जिल्लाभर

१०.८ पूर्वतयारीका सहयोगी क्रियाकलापहरु:

- विपद्सँग सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरुसँग समन्वय बैठक गर्ने ।
- जिल्ला भित्रका सबै स्थानीय तहका विपद् व्यवस्थापन समितिहरुलाई जनचेतना मुलक कार्य गर्न लगाउने ।
- जिल्ला भित्रका सबै स्थानीय तहका विपद् व्यवस्थापन समितिहरुमा शितलहर पूर्व तयारी कार्यशाला संचालन गर्नेरगर्न लगाउने ।
- विपद् पूर्व तयारी सम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्नेरगराउने ।
- स्थानीय तहका संकटासन्न क्षेत्रको नक्साकन गर्ने ।
- विषयगत समितिहरुको नियमित बैठक गर्नेरगराउने ।
- सवै स्थानीय तह तथा सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गरि आवश्यक पर्ने दाउरा पहिले नै जोहो गरी राख्नेरराख्न लगाउने ।
- स्थानिय एफ.एमहरुवाट जनचेतनामुलक सामग्रीहरु प्रसारण गर्नेरगराउने ।
- जल तथा मौसम विज्ञान विभागले जारि गर्ने नियमित बुलेटिन बमोजिमको जानकारी सम्बन्धित निकायहरुलाई उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाई सोहि अनुरुपको पूर्वतयारी गर्न परिचालित गर्नेरगराउने ।

११. कार्यान्वयन तथा पुनरावलोकन रणनीति कार्यान्वयन समय तालिका

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनामा उल्लेखित प्राथमिकता प्राप्त पूर्वतयारी कार्यको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने छ। यसका निम्ति सबै निकायहरूले पुर्वनिर्धारित पूर्वतयारी प्राथमिकता प्राप्त कार्य सम्पादनका लागि फोकल पर्सनको रूपमा जिम्मेवार कर्मचारी तोक्नु पर्दछ। यो एक गतिशील जीवन्त योजना भएकोले यसलाई समय सापेक्ष आवश्यकताअनुसार परिमार्जन गरिने छ। प्रत्येक वर्षकम्तिमा १ पटक यस योजना पुनरावलोकन गरिने छ। विषयगत क्षेत्रहरूले आफ्नो क्षेत्रमा नियमित समिक्षा गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा प्रस्तुत गर्नु पर्ने छ। साथै सबै स्थानीय तहहरूले पनि यसै योजनाको आधारमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी कार्यान्वयनमा ल्याउन पर्नेछ।

११.१ विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना पुनरावलोकन गर्ने समयतालिका

योजना पुनरावलोकन गरीने अवधि	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्यकार्य (बैठक गर्ने बजेट व्यवस्था आदि)	अर्को योजना पुनरावलोकन वा अद्यावधिक गर्नेबैठकको प्रस्तावित मिति
हरेक वर्ष	जिल्ला विपद्व्यवस्थापन समिति	▪ योजना समिक्षाको लागि बैठक गर्ने । ▪ आवश्यकतानुसार योजनामा परिमार्जन गर्ने। ▪ बजेट तथा सामग्रीको व्यवस्था गर्ने ।	२०७७असार

यो विपद् पूर्वतयारी तथाप्रतिकार्य योजना २०७८ जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समितिको निर्णयद्वारा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।

१२. प्रतिवेदन तथा अभिलेखन र सूचनाप्रवाह

- जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७६ लाई अद्यावधिक गरी २०७८ बनाउने क्रममा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको जिल्लास्तरीय कार्यशाला, बैठकले गरेका निर्णय प्रतिकार्य योजनालाई अद्यावधिक गर्नेक्रममा भएका क्षेत्रगत रूपमा बसेको बैठक, स्थानीय तहसँग भएको छलफल लगायतका सम्पूर्ण प्रकृयाहरूलाई प्रतिवेदनमा समेटिएको छ ।
- यस विपद् पुर्व तयारी तथा प्रतिकार्य अद्यावधिक गर्ने सन्दर्भमा स्थानीय तहको सकृयता बढेको छ र सबै विषयगत कार्यालयहरू स्थानीय तहमा गाभिएको हुँदा राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य ढाँचा २०७५ अनुसार क्षेत्रगत अवधारण स्थानीय तहले पनि अबलम्वन गर्नुपर्ने छ र सबै स्थानीय तहले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमा अनुमोदनका लागि पेश पर्नुपर्ने छ भने योजनालाई नियमित अद्यावधिक गर्दै जानु पर्छ भन्ने भावनाको विकास पनि भएको छ । साथै यसले जिल्लाको विपद्हरूको जोखिमको विश्लेषण गर्नुपर्ने तर त्यसका लागि पूर्वतयारी गर्नुपर्ने, श्रोतसाधनको मापन गर्नुपर्ने, अपुग श्रोतको खाडल पहिचान हुने विपद् व्यवस्थापनमा क्षेत्रगत हिसाबले ठूलो समूह परिचालित हुने अवस्थालाई सुनिश्चितता पनि बढाएको छ ।
- विपद् तथा आपतकालीन सूचना प्रवाह गर्ने जिम्मेवारी जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिले अन्य साझेदारसँग समेत छलफल गरी निश्चित निकाय वा व्यक्तिलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्दछ । जिल्लाविपद् व्यवस्थापन समितिवातोकिएको व्यक्तिले तयार गर्ने घटना विवरण (Situation Report) को लागि निश्चित साझा खाका तोकिए अनुसार हुनेछ ।
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति वा जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रको तोकिएको व्यक्तिले तयार पारेको घटना विवरण प्रतिवेदनलाई आवश्यकतानुसार सरकारी निकायहरू, मानवीय सहायतामा संलग्न निकायहरू, दातृ निकायहरू तथा अन्तर्राष्ट्रिय निकायहरू वीच प्रवाह गर्नुपर्दछ ।

१३. अनुसूचीहरु

अनुसूची १. मानवीय क्षेत्रमा कार्यरत संस्थाहरू

सि.नं.	निकाय	विषयगत क्षेत्र	कार्यरत क्षेत्र	सम्पर्क व्यक्तिको नाम र पद	सम्पर्क विवरण (फोन, इमेल)
१.	जिल्ला प्रशासन कार्यालय	खोज उद्धार, समन्वय	जिल्ला भित्र	प्र.जि.अ.	९८५७०३७७७७ daokapilvastu@gmail.com
२.	जिसस	राहत वितरण तथा समन्वय	जिल्ला भित्र	प्रमुख जि.स.स	०६७५६००२७, ५६००७२, ५६०००५ dcckpl7@gmail.com
३.	नेपाली सेना	खोज तथा उद्धार	जिल्ला भित्र	प्रमुख सेनानी	९८५१२४२०४५
४.	नेपाल प्रहरी	खोज तथा उद्धार	जिल्ला भित्र	प्रहरी उपरीक्षक .	९८५७०८५५५५
५.	सशस्त्र प्रहरी बल हे क्वा. २८ नं गण	खोज तथा उद्धार	जिल्ला भित्र	स.प्र.उ.	०७६५६१०५९
६.	कपिलवस्तु न.पा	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	कपिवलस्तु न.पा	किरण सिंह, नगर प्रमुख	९८४७०८३८५५
७.	बुद्धभुमि न.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	बुद्धभुमि न.पा.	केशव कुमार श्रेष्ठ, नगर प्रमुख	९८५७०५०२९०
८.	वाणगङ्गा न.पा	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	वाणगङ्गा न.पा	मंगल प्रसाद थारू, नगर प्रमुख	९८५७०५४०२०
९.	महाराजगंज न.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	महाराजगंज न.पा.	अब्दुल कलाम, नगर प्रमुख	९८५७०५६८८६
१०.	शिवराज न.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	शिवराज न.पा.	नेत्रराज अधिकारी, , नगर प्रमुख	९८५७०२४०४

११.	बिजयनगर गा.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	बिजयनगर गा.पा.	गोपाल बहादुर थापा मगर	९८५७०५५१०४
१२.	याशोधरा गा.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	याशोधरा गा.पा.	गिरजेश कुमार पाण्डेय, अध्यक्ष	९८५७०५२६९९ chairperson@yaso-dharamun.gov.np
१३.	कृष्णनगर न.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	कृष्णनगर न.पा.	रजत प्रताप शाह, नगर प्रमुख	९८४७५४८५५५
१४.	मायादेवी गा.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	मायादेवी गा.पा.	बजरंगी प्रशाद कुमी, अध्यक्ष	९८५७०५३९९९, ९८०६९४३८३४
१५.	सुध्दोधन गा.पा.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका सबै कार्य	सुध्दोधन गा.पा.	निसार अहमदखाँ, नगर प्रमुख	९८१६४८६७८७
१६.	डिभिजन वन कार्यालय	आपत्कालीन आश्रयस्थलका लागि काठको ब्यवस्थापन	संपूर्ण जिल्ला	इश्वरी पौडेल	९८५७०५१०१४
१७.	शिक्षा विकास तथा समन्वय ईकाइ	शिक्षा	जिल्ला भित्र	थानेश्र घिमिरे	९८५७०५१६२५
१८.	कृषि ज्ञान केन्द्र	कृषि तथा जिविकोपार्जन	जिल्ला भित्र	रामगोबिन्द	९८६७१४८९११
१९.	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय	स्वास्थ्य तथा पोषण	जिल्ला भित्र	हेमराज पाण्डे	९८५७०५३७०६
२०.	भेटनरी अस्पताल तथा पशु सेवा बिज्ञ केन्द्र	पशु विकास	जिल्ला भित्र	श्रवण कुमार चौधरी	९८४८०३२७१२
२१.	सिंचाई विकास डिभिजन कार्यालय	सिंचाई	जिल्ला भित्र	डि.ई.	
२२.	शहरी विकास तथा भवन डिभिजन कार्यालय	पुनर्स्थापना तथा पुनर्निर्माण	जिल्ला भित्र	डि.ई.	९८५७०१७८०९
२३.	खानेपानी संस्थान	खानेपानी तथा सरसफाइ	जिल्ला भित्र	सन्तोष शाह	९८४१०५१७०१
२४.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	गैह्खाद्य सामग्री सहयोग, अस्थायी आश्रय स्थल निर्माण	जिल्ला भित्र	सभापति	०७६ ५६००१५
२५.	यू.एम.एन.	जिविकोपार्जन, शिक्षा, स्वास्थ्य, प्रकोप जोखिम न्यूनिकरण, शुशासन	यशोधरा तथा मयांदेवी गा.पा.	रूप कुमार बि.क., क्लष्टर टिम लिडर	९८५११४०६२६
२६.	यूनिसेफ	महिला तथा बालबालिका	जिल्ला भित्र	प्रकाश कैनी	९८५१०१४८०८
२७.	यूएनएपपिए	महिला तथा बालबालिका संरक्षण क्षेत्र	जिल्ला भित्र	चित्र महतो	९८०१०५६१४८ ९८५७०५०३१३
२८.	पत्रकार महासंघ	सूचना तथा सञ्चार	जिल्ला भित्र	किरणमान बज्रचार्य	९८४७०६११९७
२९.	गै.स.स. महासंघ	समन्वय, सहकार्य र सुचना प्रवाह	जिल्ला भित्र	प्रवीन श्रीवास्तव	९८५७०५०४०८
३०.	इन्द्रेणी ग्रामिण बिकास केन्द्र	प्रकोप जोखिम न्यूनिकरण	,,	प्रदीप शाह	९८५७०२१२३३
३१.	कालिका स्वा. सा.केन्द्र	सामाजिक विकास	,,	अर्जुन थापा मगर	९८५१२५८३३६
३२.	सिद्धार्थ सा.वि.के.	सामाजिक विकास	,,	तेज प्रसाद आचार्य	९८५७०५०७०७
३३.	माहुरी होम	मनव अधिकार	,,	रविन्द्र नाथ ठाकुर	९८५७०२२०३८
३४.	सहज नेपाल	सामाजिक विकास	,,	सी बी गहतराज	९८५७०५०७८४
३५.	माउण्ट एभरेष्ट	सामाजिक विकास	,,	सरोज खनाल	९८४७०४८८१५
३६.	आइ एन एफ	सामाजिक विकास	,,	कृष्ण खडका	९८४५७२१३१४
३७.	सनशाइन सा.वि.के	संचार तथा बालबालिका	,,	तुलसी राम यादव	९८४७०५२७७९
३८.	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	राम शहन रैदाश	९८५७०५११५८
३९.	कपिलवस्तु संस्थागत विकास संस्था	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	बिश्वराज रेग्मी	९८४७०५२५८४
४०.	कपिलवस्तु एकीकृत बिकास सेवा	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	कृष्ण कुमार द्विवेदी	९८५७०५१२५१
४१.	लुम्बिनी एकीकृत विकास संस्था	सामाजिक विकास	जिल्ला भित्र	सुनीता बेल्वासे	९८५७०५०८४८

अनुसूची २. स्थानीय तहमा उपलब्ध एम्बुलेन्स सेवाहरू

क्र.सं.	स्थानीय तह	संख्या	चालकको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	कपिलवस्तु नगरपालिका				
२	बाणगंगा नगरपालिका	१	मधु बेल्वासे	९८५७०३७७७२	
३	बुद्धभूमि नगरपालिका	२	कमल अर्याल जंमसेश अली मुसलमान	९८५७०५२१७० ९८०५४४८७८०	नगरपालिका राजपुर स्वा.चौ.
४	महाराजगंज नगरपालिका	४	राज नारायण कुर्मि राम चन्द्र चौधरी मो. असरफ मलिक महबुब आलम सिद्दिकी	९८४२९९०२३० ९८६७१७०९९२ ९८०६९११६११ ९८१९४४८५२१	
५	शिवराज नगरपालिका	२	धनवीर थारु हुसेन मोहम्मद	९८५७०१४३५९ ९८५७०१४३६०	
६	कृष्णनगर नगरपालिका	१	श्याम मनोहर कहाँर	९८६७३९९०९०	
७	शुद्धोधन गाउँपालिका	६	पिंगल कुर्मि चौधरी मल्लाह हरिकृष्ण लोध महबुब अलि मुसलमान योगेन्द्र कुमार यादव पवन कुमार यादव	९८११४०३०३६ ९८१७५४०७१४ ९८०७५९६२०० ९८०७४३५६६६ ९८११४८४९७७ ९८०७४४८४०८	
८	मायादेवी गाउँपालिका	४	सराजद्दीन मुसलमान अनुप कुमार ओझा लवकुश मल्लाह महेन्द्र चौधरी	९८११५०८९४८ ९८१९४३४३६१ ९८२१४२८०९१ ९८६७५०९७००	
९	यशोधरा गाउँपालिका	१	दिपेन्द्र कुमार तिवारी	९८५७०६१८४३	
१०	विजयनगर गाउँपालिका	१	मुक्तार अली दर्जि	९८४४७०३१००	

अनुसुचि ३ दमकल सेवाहरु

क्र.सं.	स्थानीय तह	संख्या	चालकको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१.	कपिलवस्तु नगरपालिका	२	घनश्याम कुमी मयसद खान	९८४७२८६३२१ ९८११९९४२८६	
२.	बाणगंगा नगरपालिका	१	राजेन्द्र भण्डारी	९८४७०६३५६३	
३.	बुद्धभूमि नगरपालिका	-	-	-	-
४.	महाराजगंज नगरपालिका	-	-	-	-
५.	शिवराज नगरपालिका	१	राजेन्द्र प्रसाद चौधरी	९८५७०१४३६१	
६.	कृष्णनगर नगरपालिका	१	पतिराम हरिजन	९८१५४१३०४०	
७.	शुद्धोधन गाउँपालिका	-	-	-	-
८.	मायादेवी गाउँपालिका	-	-	-	-
९.	यशोधरा गाउँपालिका	-	-	-	-
१०.	विजयनगर गाउँपालिका	-	-	-	-

अनुसूची ४: खाद्य तथा गैरखाद्य सामग्रीको लागि सर्म्पर्क संस्थाहरू

क्रसं	नाम	सम्पर्क नं.
१	उद्योग वाणिज्य संघ तौलिहवा	०७६५६०४४०
२	उद्योग वाणिज्य संघ कृष्णनगर	०७६५२०४७९
३	उद्योग वाणिज्य संघ चन्द्रैटा	०७६५४०१९६
४	उद्योग वाणिज्य संघ ४ नं. जीतपुर	०७६५५००८०

अनुसूची ५: हेलिप्याडहरू भएका स्थान

क्रसं	संस्थाको नाम	स्थान	सम्पर्क
१	नेपाली सेना	नाइट ल्याण्डिंग हेलिप्याड गोरूसिँगे	०७६-५४५०६२
		हेलिप्याड - गणेशपुर, गुठनिया, तौलिहवा	०७६-५४५०६२

अनुसूची ६: आपतकालीन आश्रय स्थलहरू

क्रसं	ठेगाना	संपर्क
१	जनता उ. मा. वि.पिपरा बाणगंगा	९८५७०१२०९६
२	गौतमबुद्ध उ.मा.वि.गोरूसिँगे	९८५७०५०७४६
३	उ.मा.वि.शिवपुर	९८४७०१७०१५
४	जानकी उ.मा.वि.महाराजगंज	९८६७१५९९५५
५	बुद्ध पद्य उ.मा.वि.तौलिहवा	९८४७०४०५९८
६	तीर्थादेवी छत्रपाली उ.मा.वि. पकडी	९८४७०२१८०१
७	दुधधारी मा.वि.गुगौली	

अनुसूची ७: सुरक्षा निकाय तथा अन्य निकायहरुमा रहेका विपद् उद्धार सामग्रीहरुको विवरण।

श्री नारायणदल गणमा भएका विपद् व्यवस्थापनका सामग्रीहरुको विवरण							
सि.नं.	युनिट	विपद व्यवस्थापन सामग्रीको विवरण	ईकाई	युनिटमा भएको संख्या	अवस्था		कै.
					साबुत	बेसाबुत	
१	नारायण दल गण	पिक	गोटा	२०	२०		
२		साबेल	गोटा	२०	२०		
३		फलामे बालि्टन मेघाफोन	गोटा	२०	२०		
४		मेघाफोन	गोटा	१	१		
५		स्विमिङ्ग ज्याकेट	गोटा	४	४		
६		फोलि्डङ्ग रेस्क्यु व्याग	मि.	३	३		
७		फोलि्डङ्ग रेस्क्यु डोरी	मि.	३००	३००		
८		नाईलनको डोरी	रोल	२	२		
९		बन्चरो	गोटा	४	४		
१०		वायर कटर	गोटा	१	१		
११		ग्यास माक्स	गोटा	३		३	
१२		Elbo knee self protaction	गोटा	११		११	
१३		Batton stick	गोटा	२२		२२	
१४		Helmet with visor	गोटा	११		११	
१५		Self guard	गोटा	११		११	
१६		प्लाष्टिक हेल्मेट	गोटा	५८	५८		
१७		पिकेट	गोटा	१९	१९		
१८		स्विमिङ्ग ज्याकेट	गोटा	७	७		
१९		फायरफायटिङ्ग सुट	गोटा	२४	२४		
२०		स्ट्रेचर	गोटा	८	८		
२१		गल	गोटा	२	२		

२२		पंजा	जोर	४	४		
२३		माउन्टेन रोप	रोल	३	३		
२४		क्यारोबिना	गोटा	११	११		
		जम्मा संख्या		५६९	५११	५८	
सि.नं.	**युनिट**	**विपद व्यवस्थापन सामग्रीको विवरण**	**ईकाई**	**युनिटमा भएको संख्या**	**अवस्था**		**कैं.**
					साबुत	**बेसाबुत**	
२५	नारायण दल गण	जुमर	गोटा	१	१		
२६		फिगर एट	गोटा	२	२		
२७		पुल्ली	गोटा	२	२		
२८		फुलवडी हार्नेश	गोटा	१	१		
२९		सिट हार्नेश	गोटा	१	१		
३०		कालो प्लाष्टिक	रोल	१	१		
३१		फायर एक्स्टिङ्ग गुईसर	गोटा	१६	१६		
३२		मेटल डिटेक्टर	गोटा	३	३		
३३		ट्राफिक लाईट	गोटा	२	२		
३४		डेमोलेशन ब्रेकर	गोटा	१	१		
३५		चेन सोअर	सेट	१	१		
३६		लाईफ बोरीङ्ग	पिस	६	६		
३७		पाकिस्तानी बुलेट प्रुभ भेष्ट	गोटा	४	४		
३८		बुलेट प्रुभ भेष्ट	गोटा	६६	६६		
३९		सर्च लाईट	गोटा	४	४		
४०		ह्याण्ड टर्च लाईट	गोटा	७	७		
		जम्मा संख्या		११८	११८	०	०
(ख) युनिटको आन्तरिक श्रोतबाट खरिद गरीएका विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी सामग्रीहरु							
सि.नं.	**युनिट**	**विपद व्यवस्थापन सामग्रीको विवरण**	**ईकाई**	**युनिटमा भएको संख्या**	**अवस्था**		**कैं.**
					साबुत	**बेसाबुत**	
१	नारायण दल गण	ईम्प्रोभाईज बोड	गोटा	१	१		
२		बासको भऱ्याङ्ग	गोटा	१	१		
३		रवर ट्युव	गोटा	७	७		
		जम्मा संख्या		९	९	०	
(ग) जिल्ला स्थित अन्य निकायबाट समन्वय गरी प्राप्त विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी सामग्रीहरु							
सि.नं.	**युनिट**	**विपद व्यवस्थापन सामग्रीको विवरण**	**ईकाई**	**युनिटमा भएको संख्या**	**अवस्था**		**कैं.**
					साबुत	**बेसाबुत**	
१	नारायण दल गण	रबर बोट	गोटा	१	१		
२		ओ.बि.एम	गोटा	१	१		
३		पम्प	गोटा	१	१		
४		व्याटन	गोटा	४	४		
५		फ्लोरबोर्ड	गोटा	४	४		
६		प्याडल	गोटा	६	६		

७		हेलमेट	गोटा	१०	१०		
८		बोर्डको फष्ट एड किट बक्स	गोटा	१	१		
९		लाईफ ज्याकेट	गोटा	८	८		
१०		थ्रो ब्याग	गोटा	७	७		
११		क्यारी ह्याण्डल	गोटा	५	५		
१२		टर्च लाईट मेघा	गोटा	१	१		
१३		फ्युल ट्याङ्की	गोटा	१	१		
१४		Demolation Breker	गोटा	१	१		
१५		Chain Saw	सेट	१	१		
१६		Fire Extichuisher	गोटा	२	२		
१७		Wire Cutter (Bold Cutter)	गोटा	४	४		
१८		Strecher	गोटा	४	४		
१९		Safety Helmet	सेट	२०	२०		
२०		Hand Torch Light	गोटा	७	७		
२१		Life Boury Ring	गोटा	६	६		
		जम्मा संख्या		९५	९५	०	

नेपाल प्रहरीः

विपद उद्धार सामग्री					
सि.न.	समानको विवरण	अवस्था		कुल जम्मा	कैफियत
		साबुत	बेसाबुत		
१	Firi extinguisher	६	०	६	
२	लाईफज्याकेट (पानीमा प्रयोग हुने)	७७	२	७९	
३	बाल्टिन	१५	०	१५	
४	wood cutrter	२	३	५	
५	गैटी (पिक)	१८	०	१८	
६	सावेल	३४	०	३४	
७	सेफ्टिबेल्ट	२	०	२	
८	लाईन डोरी	६	०	६	डोरी रोलमा
९	Water Bag	०	०	०	
१०	ट्युब	७	२	९	
११	बिपदमा प्रयोग गरिने फोलोरोसेन ज्याकेट	३०	७	३७	
१२	ड्रिलमेसिन (Demolation breker)	१	०	१	
१३	बिपदहेलमेट	२६	०	२६	
१४	स्टेचर	३४	०	२४	
१५	मेघा फोन	६	१०	१६	
१६	फोर मेनटेन्ट	१	१	२	
१७	पानि बुट र छालाको बुट	३६	०	३६	
१८	बाईना कुरल	०	१	१	
१९	ग्यासमाक्स	१३	४	१७	
२०	First aid Box	५	१	६	

२१	टर्च लाईट	९	१	१०	
२२	रेन्कोट	२०	१०	३०	
२३	ग्लोब्स (लेदरर रबर)	०	०	०	
२४	आरा मेसिन (हाते)	४	०	४	
२५	धुल माक्स	०	०	०	
२६	पलास्टिककोस्विमिङ रिङ	६	०	६	
२७	wire cutter	४	०	४	
	जम्मा सख्या	३६२	४२	३९४	

सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल

सि.न.	समानको विवरण	अवस्था		कुल जम्मा	कैफियत
		साबुत	बेसाबुत		
१	लाईफल ज्याकेट	१३०	१३०	-	
२	सेफि्ट हेल्मेट	८८	८८	-	
३	रिभर क्रसिङ्ग रोपर प्लास्ट्रिक	६२३	६२३	-	
४	थ्रो ब्याग	८	८	-	
५	सिठ्ठी	१६	१६	-	
६	रबर बोट	३	२	१	
७	मोटर बोट	१	१	-	
८	टुल बक्स	१	१	-	
९	फ्युल टंकी	१	१	-	
१०	ट्यूब	३५	३५	-	
११	पंजा	४४	२४	२०	
१२	साब्बल	६६	६०	६	
१३	पिक	७७	७२	५	
१४	बन्चरो	५	५	-	
१५	बोड प्याडल	२६	२६	-	
१६	पम्प	३	३	-	
१७	बाल्टिन	८१	७६	५	
१८	आरा	६	६	-	
१९	फरुवा	७१	७१	-	
२०	बेल्चा	४६	४६	-	
२१	त्रिपाल	२४	१४	१०	
२२	हेण्ड अप्रेटिङ्ग साईरन	१	१	-	
२३	पानि बुट	७९१	७७७	२५	
२४	रिचार्जेवल सर्चलाईट	६८	६४	४	
२५	रेस्क्यू रोप	886m	886m	-	
२६	क्याराविना	२४	२४	-	
२७	फुलवार्ड सर्भिस	३	३	-	
२८	नाईलन रोप	८०० मी.	८०० मी.	-	
२९	लाईफ क्यारिङ्ग (लाईफ वाई)	१४	१४	-	
३०	रफ हुक	२	२	-	

३१	स्टेचर	१२	१२	-	
३२	डि रिग	२	२	-	
३३	मेघाफोन	३	३	-	
३४	सेफि्ट बेल्ट	४	४	-	
३५	Mat	३	३	-	
३६	Sefety shoes	८ जोर	८ जोर	-	
३७	Camping Tent ;fgf]	१ सेट	१ सेट		
३८	Black Board Long	१	१	-	
३९	Patrol Chain Saw 20/24 Inch	२	१	१	
४०	Fire Blanket	४	४	-	
४१	Light Portable Pump	१	१	-	
४२	Alminium Ladder	२	२	-	
४३	Fire Suit Set 33 cm	२	२	-	
४४	Demolation Breker	१	१	-	
४५	Fire Extinguisher	२	२	-	
४६	Wire Cutter	४	४	-	
४७	Hand Tourch light	५	५	-	

समुदाय तथा कार्यालयहरू रहेका उद्धार सामग्रीहरू

क्रसं	समुदायको नाम	उपलब्ध सामग्रीहरू	सम्पर्क व्यक्ति
१	यशोधरा ८, खोरिया	लाइफज्याकेट, स्टचर, बेल्चा, गैंटी, रसी, हेल्मेट आदि	
२	कपिलवस्तु ९, अकबरपुर	काठको डुंगा १, लाइफज्याकेट, स्टचर, बेल्चा, गैंटी, रसी, हेल्मेट आदि	
३	महाराजगंज ८, कजरहवा, सिँग्राह	लाइफज्याकेट, रसी, आदि	
४	बुद्धभूमी १०, धनकौली, मोतिनगर	लाइफज्याकेट, बेल्चा, गैंटी, रसी, हेल्मेट आदि	
५	कपिलवस्तु १०, निग्लिहवा	लाइफज्याकेट, बेल्चा, गैंटी, रसी, हेल्मेट आदि	
६	बाणगंगा ९, भलवाड	लाइफज्याकेट, बेल्चा, गैंटी, रसी, हेल्मेट आदि	
७	प्रहरी कार्यालय महाराजगंग	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिक उपचार कीट आदि ।	
८	प्रहरी कार्यालय कोपवा	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिक उपचार कीट आदि ।	
९	प्रहरी कार्यालय पिपरा बाणगंगा	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिक उपचार कीट आदि ।	
१०	प्रहरी कार्यालय गोरूसिँगे	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिक उपचार कीट आदि ।	
११	प्रहरी कार्यालय हर्दौना	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिक उपचार कीट आदि ।	
१२	सशस्त्रप्रहरी वल चन्द्रौटा	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिक उपचार कीट आदि ।	
१३	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	रबर बोट, लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिकउपचार कीट आदि	
१४	ने रे सो	वेयर हाउस, संचार सेट	
१५	इन्द्रेणी गोरूसिँगे कार्यालय	लाइफज्याकेट, ट्यूब, रसी, बेल्चा, गैटी, हेण्डमाइक, प्राथमिक उपचार कीट आदि ।	
१६	कालिका तौलिहवा	बाल्टी, बेल्चा, कोदालो, रसी (भृकुटी नपा, चनई)	

१७	यशोधरा १, वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	स्ट्रेचर, लाईफ ज्याकेट, फाइएर इक्सिङग्ईउटर, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिकउपचार बक्स आदि	शिभपुजन पासी ९८०७४७०१५०
१८	यशोधरा २, वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	स्ट्रेचर , लाईफ ज्याकेट, फाइएर इक्सिङग्ईउटर, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिकउपचार बक्स आदि	अब्दुल रसिद मुसलमान ९८२७४७७४१५
१९	यशोधरा ४, वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति	स्ट्रेचर , लाईफ ज्याकेट, फाइएर इक्सिङग्ईउटर, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिकउपचार बक्स आदि	सरिता त्रिपाठि ९८०८३२७२७४
२०	रघुबेन्द्र आभारभूत बिद्यालय विपद् व्यवस्थापन समिति, यशोधरा गा.पा. २, भडेहर	स्ट्रेचर , लाईफ ज्याकेट, फाइएर इक्सिङग्ईउटर, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिकउपचार बक्स आदि	हरि शंकर पाण्डे ९८०५४०४९२२
२१	श्री नेपाल राष्ट्रिय आभारभूत बिद्यालय विपद् व्यवस्थापन समिति, यशोधरा गा.पा. १, तिर्तिखा	स्ट्रेचर , लाईफ ज्याकेट, फाइएर इक्सिङग्ईउटर, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिकउपचार बक्स आदि	रामकिशोर रबिदास ९८१७४४७५७२
२२	श्री कृष्ण धार्मिक मा.बि.बिद्यालय विपद् व्यवस्थापन समिति, यशोधरा गा.पा. ४, बशन्तपुर	स्ट्रेचर , लाईफ ज्याकेट, फाइएर इक्सिङग्ईउटर, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिक उपचार बक्स आदि	राम जियावन यादव ९८१६४४०५२१
२३	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	५ जना	गैर खाद्य सामग्री
२४	दलित सामाजिक विकास केन्द्र	४ वटा बिद्यालय र ४ ओटा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	स्ट्रेचर, ७ ओटा, लाईफ ज्याकेट ४ ओटा, आगो निभाउने उपकरण ६ ओटा, बेल्चा, गैंची, कोदालो, प्राथमिक उपचार बक्स आदि

अनुसूची ८. सर्पदंश उपचार केन्द्र

क्रसं	नाम	सम्पर्क नं.
१	कपिलवस्तु सर्पदंश उपचार केन्द्र, गोरूसिँगे	नबीन भण्डारी ९८५७०५०९७४

अनुसुची ९ : विपद् सम्पर्क व्यक्तिहरू

क्र.स.	जिल्ला	निकाय,स्थानियतह	नाम	पद	सम्पर्क नं.
१	कपिलबस्तु	जिल्ला प्रशासन कार्यालय			९८५७०५०१९८
२	कपिलबस्तु	कपिलबस्तु नगरपालिका	विजय राज वाग्ले	ना.सु.	९८४७०२३३७६
३	कपिलबस्तु	शिवराजन गरपालिका	विष्णु अधिकारी	खरिदार	९८४६६३८८७७
४	कपिलबस्तु	बुद्धभुमी नगरपालीका	डोलविक्रम बेल्वासे	स्वास्थ्य संयोजक	९८५७०३०४५०
५	कपिलबस्तु	वाणगंगा नगरपालिका	केशव भट्टराई	शाखा अधिकृत	९८५७०५४३३०
६	कपिलबस्तु	कृष्णनगर नगरपालिका	प्रदिप चौधरी	ईन्जिनियर	९८५७०५५९१६
७	कपिलबस्तु	महाराजगञ्ज नगरपालिका	राधेश्याम कलवार	सि.अहेव	९८०६९६३२९७
८	कपिलबस्तु	शुद्धोधन नगरपालिका	सन्तेष कुमार श्रीवास्तव	सुचना अधिकृत	९८५७०५१०९६
९	कपिलबस्तु	मायादेवी गाउँपालिका	महेन्द्र प्रसाद यादव	सि।अहेव	९८४७२०४७२५
१०	कपिलबस्तु	यशोधरा गाउँपालिका	रेशमराज शर्मा	अधिकृत छैटौ	९८५७०५४६९९
११	कपिलबस्तु	विजयनगर गाउँपालिका	वासुदेव जमर कट्टेल	सामाजिक विकास अधिकृत	९८५७०५००९६

अनुसुची १० रक्तसंचार केन्द्र

क्र.स.	निकाय	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ती	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	कपिलवस्तु नपा वडा नं. २	राहुल कुमार चौधरी	९८०७४५८३९५	

अनुसूची ११ : स्थानीय तहमा रहेको स्वास्थ्य चौकीहरू

कपिलवस्तु नगरपालिका

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	कपिलवस्तु नगरपालिका	उमेश प्रसा गुप्ता	९८५७०५२५४५	
२	तिलौराकोट स्वास्थ्य चौकी	सुभाष चन्द्र यादव	९८४७३८४८४८	
३	जहदी स्वास्थ्य चौकी	सिद्धार्थ काजी बज्राचार्य	९८४७०४०००७	
४	गोटीहवा स्वास्थ्य चौकी	रमेश कुमार शर्मा	९८०४४८०३७०	
५	दोहनी स्वास्थ्य चौकी	हरिशरण गौतम	९८४७०६१७४०	
६	धरमपनिया स्वास्थ्य चौकी	राम प्रसाद भण्डारी	९८४४७१६४९६	
७	निग्लिहवा स्वास्थ्य चौकी	हरीराम चौधरी	९८४७३८४७७२	
८	सौरहा स्वास्थ्य चौकी	गोबिन्द चौधरी	९८६७५५१६११	
९	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, वडा नं. २	सुमित्रा ज्ञवाली	९८६७१४९९५५	
१०	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, वडा नं. ३	सुरेश प्रसाद गुप्ता	९८४११९३६१०	
११	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र	श्रीपती यादव	९८१४४६३०४२	
१२	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, वडा नं. १	सिर्जना भट्टराई पौडेल	९८४७३४४६८६	
१३	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, वडा नं. ४	दीन दयाल रैदास	९८००७८८८१०	
१४	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, वडा नं. १०	सुर्यकान्त यादव	९८११५५७३२१	

कृष्णनगर नगरपालिका

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	शिवानगर स्वास्थ्य चौकी	पार्वती शर्मा	९८६८४४१७५१	
२	कृष्णनगर स्वास्थ्य चौकी	जमाल अहमद मुसलमान	९८२१४०९५१७	
३	सिर्सिहवा स्वास्थ्य चौकी	राम कुमार गुप्ता	९८६८२८१८२७	
४	पुरुषोत्तमपुर स्वास्थ्य चौकी	भुरे खान	९८४७२९४१०५	
५	भिल्मी स्वास्थ्य चौकी	शिव कुमार चौधरी	९८१७४४७१०७	
६	अजिगरा स्वास्थ्य चौकी	सालिकराम कहार	९८४७०८५१७३	
७	शिवराज अस्पताल	डा। मुकेश कुमार चौधरी	९८४१७२६८०६	
८	विद्यानगर स्वास्थ्य चौकी	लक्ष्मी चापागाई	९८११४००९०३	
९	रामनगर स्वास्थ्य चौकी	नन्द किशोर चौधरी	९८६७३९९४४७	
१०	भगवानपुर स्वास्थ्य चौकी	नन्द गोपाल बढई	९८६२२६९६१९	
११	हरिहरपुर सहरी स्वास्थ्य क्लिनिक	मनोज श्रीवास्तव	९८२१४९६०७८	
१२	मनिकौरा सहरी स्वास्थ्य क्लिनिक	राम महेश यादव	९८१७४९२८७५	

बाणगंगा नगरपालिका

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं।	कैफियत
१	पिपरा अस्पताल	डा. आनन्द अधिकारी	९८४४७८७७७९	
२	मोतिपुर स्वास्थ्य चौकी	हिमलाल घिमिरे	९८४७३९३१२९	
३	कोपवा स्वास्थ्य चौकी	कृष्ण प्रसाद घिमिरे	९८४७०४०५३७	
४	भलवाड स्वास्थ्य चौकी	जीत बहादुर रायमाझी	९८५७०५०३६०	
५	पटना स्वास्थ्य चौकी	पर्शुराम थारु	९८४७१३२६०५	
६	हथौसा स्वास्थ्य चौकी	देवी प्रसाद श्रेष्ठ	९८५७०५०८१३	

७	गजेहडा स्वास्थ्य चौकी	द्रोण प्रसाद बेल्बासे	९८५७०५११९८	
८	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, वडा नं. १	ईश्वरा खरेल	९८१२७५१५३६	
९	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, वडा नं. ३	राधा कोइराला	९८४७२५४३४४	
१०	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, वडा नं. ६	पुष्पा पौडेल घिमिरे	९८५७०६६५१७	
११	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, वडा नं. ७	सरस्वती गिरी	९८४७१३४८३५	
१२	बरवा, सहरी स्वास्थ्य क्लिनिक	मदन पौडेल	९८६७००४७४९	

बुद्धभूमि नगरपालिका

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	महेन्द्रकोट स्वास्थ्य चौकी वडा नं. १	राम नारायण प्रसाद गुप्ता	९८५७०५०२६१	
२	जयनगर स्वास्थ्य चौकी वडा नं. २	डोल विक्रम बेल्वासे	९८५७०३०४५०	
३	दुविया स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ३	दिपक मणि पौडेल	९८४७१३४२३७	
४	बुड्डी स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ४	विष्णु बहादुर सिंह	९८५७०५६३३३	
५	राजपुर स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ५	विष्णु देव खनाल	९८५७०६८९५९	
६	महुवा स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ६	नवराज गैरे	९८६७२१६४२३	
७	मानपुर स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ७	बसन्त ब	९८४८८८४४६२	
८	हरिहरपुर स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ८	कमल ज्ञवाली	९८५७०५०४१३	
९	बरकुलपुर स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ९	चन्द्रवती अधिकारी	९८४४७५८७८८	
१०	धनकौली स्वास्थ्य चौकी वडा नं. १०	मुक्त गिरी	९८५७०५१००४	
११	सहरी स्वास्थ्य क्लिनिक वडा नं. १ भेलाइ	अम्रिता मल्ल अनमी	९८०७५८४७४९	

महाराजगंज नगरपालिका

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	महाराजगंज प्राथमिक स्वा. के। वडा नं. १	दिपक जयसवाल	९८५७०५०२६१	
२	पडरिया आधारभूत स्वा।के। वडा नं. २	सरिता यादव	९८५७०३०४५०	
३	जमुनी आधारभूत स्वा।के। वडा नं. ३	संतोष रैदास	९८४७१३४२३७	
४	बरईपुर स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ४	पिताम्बर प्रसाद यादव	९८५७०५६३३३	
५	उदयपुर स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ५	प्रमोद कुमार थारु	९८५७०६८९५९	
६	भलवारी स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ६	श्रवण कुमार अग्रहरी	९८२१४९१०३७	
७	कुशहवा स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ७	टिका पाठक	९८६७२१६४२३	
८	कजरहवा स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ८	प्रेम सागर चौधरी	९८४८८८४४६२	
९	सिसवा स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ९	वेगपाल कुर्मी	९८५७०५०४१३	
१०	हदौना स्वास्थ्य चौकी वडा नं. १०	राम कुमार बढई	९८४४७५८७८८	
११	बलरमवापुर स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ११	कपिल चौधरी	९८१५४१४९१६	

शिवराज नगरपालिका

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	स्वास्थ्य शाखा नगरपालिका	चुडामणि भट्टराई	९८५११८०७७८	
२	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, वडा नं. ५ चन्द्रौटा	डा। महेश गुप्ता	९८६६८८२२४३	
३	शिवपुर स्वास्थ्य चौकी वडा नं. १	लेखनाथ पौडेल	९८५७०५५००	
४	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, वडा नं. २	धर्मराज पाल	९८११४७१७५०	

५	चनई स्वास्थ्य चौकी वडा नं. ३	जित बहादुर विसी	९८४७०२२२२७	
६	आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, वडा नं. ४	हनुमान प्र. कोहार	९८६९४७९९३३	
७	विरपुर स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ६	प्रमोद ज्ञवाली	९८४७०३३८९८	
८	जवाभारी स्वास्थ्य चौकी , वडा नं. ७	विष्णु बा. क्षेत्री	९८४७०४२६२२	
९	विसनपुर स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ८	प्रकाश पोखेल	९८४७५३९३०६	
१०	शिवगढी स्वास्थ्य चौकी, वडा नं.९	विरेन्द्र कु. मिश्र	९८४७०४२६३३	
११	लालपुर स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. १०	नारायण प्राबन्जाडे	९८५७०६११३१	
१२	थुन्हिया स्वास्थ्य चौकी, वडा नं. ११	राजेश कुँवर	९८४७०८५२६१	

शुद्धोधन गाउँपालिका

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१.	पतरिया स्वास्थ्य चौकी	नाथुराम चौधरी थारु	९८५७०५००४३	
२	नन्दनगर स्वास्थ्य चौकी	टिकाराम पौडेल	९८६८०८६५४८	
३	लबनी स्वास्थ्य चौकी	अब्दुल्लाह मुसलमान	९८११५४०८२०	
४	विठुवा स्वास्थ्य चौकी	तौआव अली मु.	९८१६४७०२५६४	
५	हथिहवा स्वास्थ्य चौकी	राम कुमार गुप्ता	९८४७०३२२४३	
६	बाँसखोर स्वास्थ्य चौकी	रामकृष्ण पन्थी	९८५७०५०५२०	

मायादेवी गाउँपालिका

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	पकडी स्वास्थ्य चौकी	देवराज भट्टराई	९८४७१९७५७३	
२	अभिराव स्वास्थ्य चौकी	रन कुमार श्रेष्ठ	९८४७०४२७८०	
३	फूलिका स्वास्थ्य चौकी	गम्मर सिंह पहराई	९८५७०५०२५०	
४	पिपरा स्वास्थ्य चौकी	जोगेन्द्र प्रसाद गुप्ता	९८०७४२५६६१	
५	बलुहवा स्वास्थ्य चौकी	महेश कुमार पाण्डेय	९८५७०५१३१५	
६	डुमरा स्वास्थ्य चौकी	माला कुमारी झा ठाकुर	९८६७२०९९३९	
७	हरनामपुर प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	विश्वनाथ ठाकुर	९८६७४००८१८	
८	विजुवा स्वास्थ्य चौकी	शंकर बैठा	९८४७०३९२१६	
९	सामुदायिक स्वा।सेवा इकाई विजुवा	घनश्याम बरई	९८१४४११६९४	

यशोधरा गाउँपालिका

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	तितिर्खि स्वास्थ्य चौकी	गोपाल प्रसाद चौधरी	९८०६९१६६६८	
२	गौरी स्वास्थ्य चौकी	दिपेन्द्र कुमार सहानी	९८०४४८६८४९	
३	बसन्तपुर स्वास्थ्य चौकी	कैलाशनाथ मिश्र	९८०७५८८९२३	
४	प्रसोहिया स्वास्थ्य चौकी	माधव अर्याल	९८४७०४०३४४	
५	यशोधरा आधारभुत अस्पताल	हरि कुमार श्रेष्ठ	९८४७०८५३३२	
६	रंगपुर स्वास्थ्य चौकी	ज्योती प्रकाश दूवे	९८००७४८६२८	
७	सोमडीह स्वास्थ्य चौकी	अशोक कुमार मिश्र	९८४७२७६१७५	
८	सिंहोखोर स्वास्थ्य चौकी	केशवराज घिमिरे	९८४७०४०१४४	

विजयनगर गाउँपालिका

क्र.सं.	स्वास्थ्य संस्थाको नाम	प्रमुखको नाम	सम्पर्क नं.	कैफियत
१	स्वास्थ्य शाखा	यज्ञ प्रसाद अधिकारी	९८४७०२५९०१	
२	गणेशपुर स्वास्थ्य चौकी	गौतम राय	९८४७२९४७३९	
३	गुगौली स्वास्थ्य चौकी	तिलक बहादुर बगाले	९८४७५६२६१०	
४	खुरुहुरिया स्वास्थ्य चौकी	कृष्ण कुमार चौहान	९८११४८८६९४	
५	पत्थरदेइया स्वास्थ्य चौकी	विरेन्द्र कुमार चौधरी	९८४७२०८८९२	
६	सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	राजेश गौतम	९८०५४४८२४५	
७	आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र बढ्रौर	संदिप कुमार चौधरी	९८१५४७८०५७	
८	आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र देवपुरा	महेश कुमार चौहान	९८१६४५३७३२	

अनुसूची १२: जिल्लामा संचालित ईन्धन पम्प

सि.नं.	पार्टिको नाम	जिल्ला	ठेगाना	सम्पर्क नम्बर
१	स्विकार ट्रेडीङ्ग कर्न्सन	कपिलवस्तु	पिपरा	९८४७१६२१५७
२	रिया आयल सप्लायर्स	कपिलवस्तु	पटरिया	९८५७०२६७३८
३	महाकाली आयल सेन्टर	कपिलवस्तु	बाणगंगा	९८५७०५०६००
४	न्यू सिद्धार्थ डिजल सेन्टर	कपिलवस्तु	जितपुर	९८५७०३०५९५
५	खुश्बु आयल ट्रेर्डस	कपिलवस्तु	गजेडा	९८४७०३६४८०
६	आदर्श अटो मोवाईल्स	कपिलवस्तु	पचेहरा	९८५७०३३१५५
७	लुम्बिनी पेट्रोलियम	कपिलवस्तु	गजेहडा	९८५७०५०६८३
८	सनराईज डिजल्स	कपिलवस्तु	चप्परगाँउ	९८५७०२८२०७
९	कनौडीया ब्रदर्स	कपिलवस्तु	गोरुसिङ्गे	९८०१९४३९८६
१०	ऋतु अटो सेन्टर	कपिलवस्तु	बैरीया	९८५७०२८६०१
११	श्री कृष्ण बहुउद्देसीय आयल ट्रेड	कपिलवस्तु	बरकुलपुर	९८५७०५५२४५
१२	बुद्ध दर्शन	कपिलवस्तु	गोरुसिङ्गे	९८५७०५०६९१
१३	लक्ष्मि आयल सेन्टर	कपिलवस्तु	प्रेमनगर	९८१६४४११०३
१४	युनाईटेड पेट्रोलियम प्रा.लि.	कपिलवस्तु	पत्थरकोट	९८५१०४३४४१
१५	कोएसाके। अटोमोवाईल्स	कपिलवस्तु	चन्द्रौटा	९८५७०५५७८६
१६	कोबि। अटोमोवाईल्स	कपिलवस्तु	चन्द्रौटा	९८५७०२५७६९
१७	लोकप्रिय आयल सेन्टर	कपिलवस्तु	चन्द्रौटा	९८५७०२७६३८
१८	न्यु अन्सारी इन्टर प्रा.	कपिलवस्तु	चन्द्रौटा	९८४७०४२८९७
१९	नारायणी अटो मोबायल्स	कपिलवस्तु	चन्द्रौटा	९८५७०३०७४२
२०	न्यू स्टार आयल सप्लायर्स	कपिलवस्तु	मैनिहवा	९८५७०५५५५३
२१	जय श्रीराम आयल सेन्टर	कपिलवस्तु	चन्द्रौटा	९८५७०३०७४२
२२	समिर फिलिङ्ग सेन्टर	कपिलवस्तु	चनई	९८५७०१४१८६
२३	दृष्टान्त डिजल	कपिलवस्तु	चन्द्रौटा	९८५७०५५७८६
२४	गणपती पेट्रोलियम	कपिलवस्तु	बिरपुर	९८६७२१००१०
२५	जिण ट्रेर्डस	कपिलवस्तु	लोहरौला	९८०१९४३९८७

२६	कपिलवस्तु अटोमोवाईल्स	कपिलवस्तु	जवाभारी	९८६७२८९०६७
२७	महाराजी अटो सेन्टर	कपिलवस्तु	जवाभारी	९८४७०८५४८५
२८	शाह फिलिङ्ग सेन्टर	कपिलवस्तु	बहादुरगंज	९८२६४९०८२०
२९	शुभम अटो सेन्टर	कपिलवस्तु	बहादुरगंज	९८५७०३२१४६
३०	जय बुद्ध आयल स्टोर्स	कपिलवस्तु	कृष्णनगर	९८४७४२३२७४
३१	राणीसती ट्रेडिङ्ग कम्पनी	कपिलवस्तु	कृष्णनगर	९८५७०१४९६१
३२	आर.के. आयल सेन्टर शाखा	कपिलवस्तु	डेवरा	९८५७०५५३०३
३३	खाटु श्याम सप्लायर्स	कपिलवस्तु	बहादुरगंज	९८४७०४२९४८
३४	मनकामना डिजल सप्लायर्स	कपिलवस्तु	बहादुरगंज	९८५७०५५३०१
३५	बुद्ध आयल कम्पनी	कपिलवस्तु	कृष्णनगर	९८४७४२३२७४
३६	जय शंकरआयल सेन्टर	कपिलवस्तु	गनेशपुर	९८५७०२९११३
३७	श्री हरिभजन आयल सेन्टर	कपिलवस्तु	प्रेमनगर	९८५७०२९११३
३८	राजेन्द्र आयल सेन्टर	कपिलवस्तु	भगवानपुर	९८६७०४६४५०
३९	एस.के. फिलिङ्ग सेन्टर	कपिलवस्तु	गनवरीया	९८६७११२३४
४०	निधी आयल सेन्टर	कपिलवस्तु	बर्रइपुर	९८४७२०३५१७
४१	सन्जु फिलिङ्ग सेन्टर	कपिलवस्तु	जमुनी	९८१४४७७७१७
४२	साजन डिजल्स	कपिलवस्तु	महाराजगंज	
४३	अजान डिजल्स	कपिलवस्तु	चन्द्रैटा	९८५७०२२४७८
४४	नव दुर्गा अटो सेन्टर	कपिलवस्तु	वरौहिया	९८४७०२३९७४
४५	गुप्ता न्यू अटो मोवाईल्स	कपिलवस्तु	वरौहिया	९८१५४१२१५६
४६	अजय अटो मोवाईल्स	कपिलवस्तु	दोहनी	९८४७०५१३३३
४७	उमा ट्रेडिङ्ग कं।	कपिलवस्तु	तौलिहवा	९८५७०५०३२७
४८	चिन्नीलाल कान्दू	कपिलवस्तु	तौलिहवा	९८५१२१२५२०
४९	सिमा आयल स्टोर्स	कपिलवस्तु	तौलिहवा	९८५७०५०३२७
५०	चौधरी फिलिङ्ग सेन्टर	कपिलवस्तु	पकडी	९८५७०११३४२
५१	जय दुर्गा आयल सेन्टर	कपिलवस्तु	लवनी	९८४७०२३९७४
५२	खान आयल ट्रेर्डस	कपिलवस्तु	डंगरी	९८०४४६३६४४
५३	परमिला एण्ड सन्स आयल सेन्टर	कपिलवस्तु	लवनी	९८४७०३६५६५
५४	आदिशक्ति माता आयल सप्लायर्स	कपिलवस्तु	डंगरी	९८५१२१२५२०
५५	शंकरपार्वती आयल स्टोर्स	कपिलवस्तु	बर्दहवा	९८४७०४०४६५
५६	तौलेश्वरनाथ आयल	कपिलवस्तु	बिजगौरी	९८१२९२७२९५
५७	हक फिलिङ्ग सेन्टर	कपिलवस्तु	दोहनी	९८४७०२०९७९
५८	ओभा फिलिङ्ग सेन्टर	कपिलवस्तु	तौलिहवा	९८५७०५१९५५
५९	अम्वे डिजल सर्भिस	कपिलवस्तु	पकडी	९८४७०२३९७४
६०	जय प्रकाश आयल स्टोर्स	कपिलवस्तु	मैनिहवा	९८११५२०२२४
६१	तिवारी डिजल्स	कपिलवस्तु	फुलिका	९८५७०५११०६
६२	श्री समयमाई पेट्रोल पम्प	कपिलवस्तु	पकडरी इमिलिया	९८२४४९०५८९
६३	रिजवान आयल टेडस	कपिलवस्तु	हर्नापुर	९८६३५०२८३१
६४	कमर आयल	कपिलवस्तु	पकडी	९८२७४०६६११
६५	फैजान आयल सप्लायर्स	कपिलवस्तु	मायादेवी	९८२१५६३६६६

अनुसूची १३: अस्थायी आश्रय स्थानका लागि पहिचान भएका खुल्ला स्थाल

क्र.स.	स्थानीयतह	खुल्ला स्थान रहेको स्थान	क्षमता	उपलब्धश्रोतहरु (खानेपानी, बाटो, बिजुली, शौचालय आदि)	कैफियत
१	महाराजगंज न.पा.९ शिवभारी	शिवभारी मा.वि.को खुल्ला चौर	३००/४००	खानेपानी, बाटो, बिजुली ,शौचालय	
२	बुद्धभुमि न.पा. ४ बुड्डी	नगरपालिकाको कार्यालय अगाडी रहेको चौर		खानेपानी, बाटो, बिजुली, शौचालय	
३	बाणगंगा न.पा.२ पिपरा	जनता मा. वि. कोफुटबल ग्राउण्ड		खानेपानी, बाटो, बिजुली, शौचालय	
४	महाराजगंज न.पा. १ महाराजगंज	जानकी उ.मा.वि.कोग्राउण्ड		खानेपानी, बाटो, बिजुली, शौचालय	
५	शिवराज न.पा. ८ देविपुर	स्थितदुर्गाप्रा. वि. कोग्राउण्ड		खानेपानी, बाटो, बिजुली, शौचालय	
६	शुद्धोधन गा.पा. ५	मुडखुटुवा स्थित खुल्ला चौर			
७	शुद्धोधनगा.पा. ५	शिवलवा स्थित मर्थी चौर			
८	विजयनगर गा.पा.५	श्री शिव मा. वि. डालपुरको खुल्ला चौर		खानेपानी, बाटो, बिजुली, शौचालय	
९	बाणगंगा न.पा. १० सोनपुर	सोनपुर स्थित खुल्ला ईलाका			

अनुसूची १४ : मौसमी पूर्वानुमानमा आधारित बाढी पूर्वचेतावनी सूचक

पूर्वानुमान (समय)	उच्च सम्भाव्यता	मध्यम सम्भाव्यता	निम्न सम्भाव्यता
मौसमी	**सामान्य भन्दामाथि**	**सामान्य**	**सामान्यभन्दा कम**
१० दिन	**विश्व बाढी सचेतना प्रणाली** वर्षाको सम्भाव्यता ३०० मिलिमीटर भन्दा बढी (>७०%)	**विश्व बाढी सचेतना प्रणाली** वर्षाको सम्भाव्यता ३०० मिलिमीटर भन्दा बढी (५०-७०)%१५० मिलिमीटर भन्दा बढी (>७०%)	**विश्व बाढी सचेतना प्रणाली** वर्षाको सम्भाव्यता ३०० मिलिमीटर भन्दा बढी (<५०%)१५० मिलिमीटर भन्दा बढी (५०-७०)%
३ दिन	**क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली /जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/गणितीय मौसम भविष्यवाणी** कुनै पनि दिन २४ घण्टाभित्रको वर्षा >१४० मिलिमीटर ३ दिनको संचित वर्षा >१८० मिलिमीटर	**क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/गणितीय मौसम भविष्यवाणी** कुनै पनि दिन २४ घण्टाभित्रको वर्षा >(६०-१४०) मिलिमीटर ३ दिनको संचित वर्षा >(१४०-१८०) मिलिमीटर	**क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/गणितीय मौसम भविष्यवाणी** कुनै पनि दिन २४ घण्टा भित्रको वर्षा <६० मिलिमीटर ३ दिनको संचित वर्षा ६० मिलिमीटर
१ दिन	**क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/ गणितीय मौसम भविष्यवाणी** वर्षा (<१४०) मिलिमीटर वर्षा निगरानी ■ >६० मिलिमीटर १ घण्टा ■ >८० मिलिमीटर ३ घण्टा ■ >१०० मिलिमीटर ६ घण्टा ■ >१२० मिलिमीटर १२ घण्टा ■ >१४० मिलिमीटर २४ घण्टा	**क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/ गणितीय मौसम भविष्यवाणी** वर्षा >(६०-१४०) मिलिमीटर वर्षा निगरानी ■ ३०-६० मिलिमीटर ■ १ घण्टा ■ ६०-८० मिलिमीटर ■ ३ घण्टा ■ ८०-१०० मिलिमीटर ■ ६ घण्टा ■ १००-१२० मिलिमीटर १२ घण्टा ■ १२०-१४० मिलिमीटर २४ घण्टा	**क्षेत्रीय एकीकृत बहु-प्रकोप पूर्व सूचना प्रणाली/ जल तथा मौसम विज्ञान विभाग/ गणितीय मौसम भविष्यवाणी** वर्षा (>६०) मिलिमीटर वर्षा निगरानी (>६०) मिलिमीटर

जिल्लाको वर्तमान वर्षा थ्रेसहोल्ड

	समग्रवर्षा - मिलिमिटर				
	१ घण्टा	**३ घण्टा**	**६ घण्टा**	**१२ घण्टा**	**२४ घण्टा**
सतर्कतास्तर	६०	८०	१००	१२०	१४०
खतरास्तर	-	-	-	-	-

अनुसुची १५ : सम्भावित विपद् ब्यवस्थापनमा अपनाउनुपर्ने सावधानीबारे जानकारी पात्रो

महिना	सम्भावित प्रकोप	प्रकोपका पूर्व संकेतहरू	ध्यानदिनुपर्ने केही कुराहरू	पूर्वतयारीका लागि गनुपर्ने केहि कार्यहरू
बैशाख	आगलागी हुरीबतास असिना खडेरी चट्याङ हावाहुरी	▪ अत्याधिक गर्मी हुनु । ▪ तातो हावा चल्नु । ▪ सुख्खा वातावरण हुनु ▪ हुरी बतास चल्नु । ▪ पानी नपर्नु तथा पानीको स्रोतमा पानीको मात्रा कमी हुनु	▪ जथाभावी आगो नबाल्ने ▪ मट्टितेल तथा पेट्रोल जस्ता पदार्थहरूलाई सुरक्षित राख्ने ▪ सलाई लाइटर जस्ता बस्तुको जतन गर्ने र केटाकेटीको पहुँचबाट टाढा राख्ने । ▪ चुरोट बिडीका ठुटा ननिभाई जथाभावी नफाल्ने ▪ खर तथा फुसले छाएका घरहरूमा टुकी र आगो बाल्दा सचेत हुने ।	▪ जनचेतना बृद्धि गर्नुपर्ने । ▪ पूर्व सूचना प्रणालीको विकास गर्ने । ▪ संचारका माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने । ▪ कृत्रिम अभ्यास गर्ने गराउने । ▪ घर वरीपरी पानीको प्रवन्ध मिलाउने । ▪ उद्धार तथा राहत सामग्री र कोषहरू पूर्ववत रूपमा तयार गरिराख्ने ।
जेष्ठ	असिना लु चल्नु र महामारी	▪ मौसममा बदली हुनु । ▪ मेघ गर्जनु, बिजुली चम्कनु । ▪ जमीनको सतहमा हेर्दा तिरमीर देखिनु ।	▪ आगोको काम सकेपछि राम्ररी निभाउने । ▪ आगो फैलन सक्ने सुख्खा बस्तु सुरक्षित राख्ने । ▪ महामारीबाट बच्न सरसफाईमा ध्यान दिने ▪ चट्याङबाट बच्नका अर्थिङ गर्ने ।	▪ विभिन्न (प्राथमिक उपचार, राहत/उद्धार, समन्वय, संचार) टोली गठन गर्ने । ▪ उचित स्थान र ठाँउमा पानीको भण्डारण गर्ने । ▪ पूर्वतयारी योजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
आषाढ	अतिवृष्टि बाढी	▪ थोरै समयमा धेरै पानी पर्नु । ▪ जमीन धाँजा फाट्नु । ▪ खोला र खोल्सामा धेरै पानी बग्नु । ▪ खोलाले जमीन कटान गर्नु । ▪ अचानक बादलले ढाकी अध्यारो हुनु ।	▪ खोला खोल्साको बहाव सहज बनाउने । ▪ पहिरो जान सक्ने क्षेत्रको पहिचान गरि त्यस्ता क्षेत्रबाट घरबस्ती सार्ने ▪ राहत तथा उद्धार सामग्रीको ब्यवस्था गरी राख्ने । (जस्तै : को दालो, डोरी ड्रम आदि)	▪ वृक्षारोपण गर्ने । ▪ संकटाभिमुख क्षेत्रको पहिचान गर्ने ▪ विद्युत लाईन ब्यवस्थित गर्ने ▪ खोला नहरका बाधक बस्तुहरूलाई पन्छाउने तथा मर्मत गर्ने । ▪ सुरक्षित पानीको प्रयोग गर्ने ▪ खोलाले कटान गर्न सक्ने क्षेत्रमा
श्रावण	पहिरो	▪ मेघ गर्जन सहित बिजुली चम्कनु र पानी पर्नु ।	▪ सरसफाई सम्बन्धी क्रियाकलाप संचालन गर्ने	▪ तटबन्धन गर्ने । ▪ राहत तथा उद्धार सामग्री कोषहरू पूर्ववत रूपमा तयार गरी राख्ने ।
	महामारी	▪ जमीन धाँजा फाट्नु ▪ पहिरो तल तल झर्दा ठूलो हुनु ▪ झाडा पखलाको लक्षण देखिनु ।	▪ प्रकोपको जोखिम कम गर्ने सम्बन्धी जनचेतना फैलाउने ।	▪ पूर्वसूचना प्रणलीको विकास गर्ने । ▪ संकटाभिमुख क्षेत्र पहिचान गरी वृक्षरोपण गर्ने ।

भाद्र आश्विन	अतिवृष्टि बाढी महामारी पहिरो	■ जमीन धाँजा फाट्नु । ■ जमीन अचानक फूटेर पानीको मूल फूट्नु । ■ नदीको प्रवाह रोकिनु । ■ शुरूमा १/२ जनालाई झाडा पखला देखिनु ।	■ जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ■ बृक्षारोपण गर्ने । ■ सुरक्षित र स्वस्थ्यकर खाना खुवाउने तथा खाने । ■ घर वरपर सरसफाई गर्ने । ■ फोहर पानी जमेको खाडल पुर्ने । ■ समय समयमा स्वास्थ्य चौकी गई सरसल्लाह लिने	■ खानेपानीका स्रोतहरू सरसफाई गर्ने । ■ सफा पानीको प्रयोग गर्ने ■ संकटाभिमुख क्षेत्र पहिचान गरी वृक्षारोपण गर्ने । ■ पून:पर्नसक्ने प्रकोपबारे सतर्क रहन जानकारी दिने । ■ न्यूनीकरणका कार्यहरू गर्ने ।
कार्तिक मंसिर	असिना आगलागी	■ मेघ गर्जनु /पानीसँग असिना पर्नु । ■ आगो बल्नु । ■ वातावरण अधिक चिसो हुनु । ■ तापक्रम न्यूनतम हुनु ।	■ पूर्वसूचना प्रणालीको विकास गर्ने र संचार माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने ■ कृत्रिम अभ्यास गर्ने । ■ रोकथाम तथा उद्धार प्रशिक्षण संचालन गर्ने ।	■ जनचेतना अभिबृद्धि गर्ने । ■ जाडो शुरू हुनु अगावै न्यानो कपडाको व्यवस्था गर्ने । ■ जाडोबाट बच्न सकिने स्थानीय उपायहरू अपनाउने ।
पुस माघ	शीतलहर हिमपात हुनु तुषारो पर्नु	■ कुहिरो सँग हिउ बर्सनु ■ अग्लो अग्लो डाँडामा हिउँ पर्नु । ■ पानी ज्यादै चिसो हुनु ■ हुस्सु लाग्नु ।	■ चिसो तथा ठण्डीबाट बच्न बाक्लो तथा न्यानो कपडा लगाउने । ■ काम नपरी सकभर चिसोमा ननिक्लने ■ हिमपात हुन थालेपछि घर बाहिर ननिस्कने ।	■ न्यानो कपडा र तातो खानाको प्रवन्ध गर्ने । ■ आवश्यक घरायसी सामग्री हिमपात तथा शितलहर हुनु अगावै भण्डारण गर्ने ।
फागुन चैत्र	आगलागी हुरी बतास चट्याङ असिना वृष्टि	■ गर्मी मौसम ■ तापक्रम वृद्धि हुनु । ■ जमीन जलेको क्रमश: अनुभवन गर्नु ■ तातो हावा (लु) चल्नु ■ हुरी चल्नु ।	■ उचित स्थानमा पानीको भण्डारण गरि राख्ने । ■ हुरी बतास चलेको अवस्थामा घरबाट बाहिर ननिस्कने । ■ हुरीबतास नरोकिदासम्म आगो नबाल्ने ■ जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने	■ संचारका माध्यमबाट सूचना प्रवाह गर्ने । ■ घरलाई किलाकाटी ठोक्ने र फुसको घर भएमा यो मौसम अगाडी नै राम्ररी बाध्ने ■ चर्को घाममा घर बाहिर नजाने ■ कृत्रिम अभ्यास गर्ने । ■ राहत सामग्री तथाउद्धार कोषहरू पूर्ववत रूपमा तयार गरेर राख्ने ।

अनुसूची १६ : मनसुन प्रतिकार्य तालीका

समायावधि	प्रतिकार्यका लागि गतिविधिहरू	जिम्मेवारी	न्युन प्रभाव	उच्च प्रभाव
० देखी १ दिन	विपद्‌बाट भएको प्रभावको प्रारम्भिक सूचना लिने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको आकस्मिक बैठक बस्ने ■ विपद् सूचना अधिकारी सुनिश्चित गर्ने ■ पूर्वसूचना प्रणालीलाई सक्रिय बनाउने ■ जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्रलाई कार्यविधि अनुसार सक्रिय बनाउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	प्रभावित क्षेत्रमा खोज तथा उद्धार कार्य गर्न टोली परिचालन गर्ने ■ खोज उद्धार टोली परिचालन	नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी वल,	√	√
	स्वयंसेवक कार्यदल परिचालन ■ खोज उद्धार तथा प्राथमिक उपचार	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	√	√
	स्थल मार्गबाट उद्धार गर्न नसकिने प्रभावितहरूलाई हेलिकप्टर परिचालनका लागि प्रदेश र केन्द्रमा अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	प्राथमिक उपचारक र एम्बुलेन्स सेवा परिचालन गर्ने गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय/नेरेसो, स्थानीय तह, एम्बुलेन्स सञ्चालक समिति	√	√
	विषयगत क्षेत्रगत निकायहरूसँग समन्वय विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति विषय क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	स्थानीय तहको समन्वयमा बिस्थापितहरू रहेको स्थान बारे जानकारी लिने	स्थानीय तह, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
	प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखाका लागि टोली परिचालन	स्थानीय तहका प्रमुख, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति	√	√
	प्रभावित समुदायहरूलाई विपद् प्रतिकार्यका लागि भए गरेका प्रयासहरू तथा सार्वजनिक आह्वान विषयक सूचनाहरू प्रवाह गर्ने ।	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र पत्रकार महासंघ/सञ्चार माध्यमहरू	√	√
	बिस्थापितहरूलाई तयारी खाना, पानीको व्यवस्था गरी बितरण गर्ने	स्थानीय तह		√
	बिस्थापितहरूलाई त्रिपाल उपलब्ध गराई आश्रय स्थलको व्यवस्था मिलाउने	स्थानीय तह/नेरेसो/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आयोजना	√	√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अवस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√

दोश्रो दिन	मौषम सम्वन्धि सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	राहत बितरण कार्यलाई समन्वय गरी एकद्धार प्रणाली मार्फत बितरणको प्रबन्ध मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थान समिति		√
	बिस्तपितहरूलाई तयारी खाना, खानेपानीको थप ब्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह/जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/उधोग बाणिज्य संघ	√	√
	बिस्थापितहरूलाई गैह्खाद्य सामग्री थप बितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	√	
	प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा तथ्यांक समायोजन गरी अनुमोदन गर्ने र लेखाजोखा समन्वय टोली (ACT) परिचालनका लागि राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC) सँग अनुरोध गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
	बिस्थापित भएकाहरूलाई अस्थायी आश्रयस्थल निर्माण गर्ने	स्थानीय तह/सघन शहरी विकास तथा भवन निर्माण आगोजन(ा/नेरेसो	√	√
	प्रभावितहरूको खोज तथा उद्धारगरी तिनीहरूलाई तत्काल आवश्यक पर्ने खाद्यान र न्यूनतम मानवोचित साम्राग्री र स्वीकृत मापदण्ड वमोजिम राहत उपलब्ध गराउने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	घाईते तथा बिरामीहरूको उपचारको निःशुल्क उपचारको ब्यवस्था मिलाउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय		√
	सामुदायीक र जिल्ला द्रुत प्रतिकार्य टोली (CRRT/RRT) समुहको बैठक बसी टोलि परिचालन गर्ने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय		√
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी	√	√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
तेश्रो दिन	मौषम सम्वन्धि सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	शव व्यवस्थापन निर्देशिका वमोजिम मृत्युभएका शवहरूको व्यवस्थापन, आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	राहत बितरण कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाई निरन्तर्ता दिने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह	√	√
	जिल्ला विपद् प्रतिकार्य टोली (DDRT) लाई परिचालन गर्ने	नेरेसो जिल्ला शाखा	√	√
	अति संकटासन्न अवस्थामा रहेका समुहहरूलाई बिशेष निगरानी तथा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउने	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय स्थानीय तह स्वास्थ्य शाखा		√

	प्रभावित क्षेत्रमा हुन सक्ने महिला हिसांका गतिविधिका सम्वन्धमा विशेष निगरानी राख्ने तथा बालबालिका, जेष्ठनागरीक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई विशेष सरंक्षणको प्रवन्ध मिलाउने	स्थानीय तहका महिला बालवालीका तथा सामाजिक विकास शाखा, जेष्ठ नागरीक तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरूका लागि कार्य गने निकायहरू		√
	खाद्य तथा गैह्र खाद्य सामग्रीहरू,सुक्ष्म पोषण तथा बाल भिटा लगायत पोषणयुक्त खाना बितरण गर्ने	स्थानीय तह, नेरेसो, जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय,अन्य सहयोगी निकायहरू		√
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्य संचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		√
चौथो दिन	मौषम सम्वन्धि सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	राहत बितरण कार्यलाई निरन्तरता दिने	जिल्ला विपद् व्यवस्थान समिति, स्थानीय तह		√
	खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छताका गतिविधिहरू संचालन गर्ने	खानेपानी तथा सरसफाई डि. कार्यालय, स्थानीय तह		√
	विपद्बाट अबरूद्ध सडक सञ्जाल मर्मत गरि तत्कालका लागि संचालनमा ल्याउने	सडक निर्माण डिभिजन कार्यालय स्थानीय तह		√
	प्रभावित समुदायलाई नेपाल सरकारको स्विकृत मापदण्ड बमोजिम नगद तथा अन्य आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, स्थानीय तह	√	√
	मरेका पशुका शवहरू संकलन तथा व्यवस्थापन गर्ने	स्थानीय तह		√
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
पाँचौं दिन	मौषम सम्वन्धि सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	प्रभावितहरूको पहूँचसम्म राहत सहायता नपुगेको स्थानहरूमा थप राहत बितरणको व्यवस्था गर्ने	स्थानीय तह जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति,		√
	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रूपमा विस्थापितको शिविर, विद्या(लयजस्ता आधारभुत क्षेत्रमा विद्यतीय सेवा र सञ्चार सेवा उपलब्ध गराउने	नेपाल बिधुत प्राधिकरण कार्यालय, नेपाल टेलिकमको कार्यालय		√

	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी माग गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC)मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
छैटौं दिन	मौषम सम्वन्धि सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम		√
	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी माग गर्ने र बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह		√
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		√
सातौं दिन	मौषम सम्वन्धि सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम	√	√
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	प्रभाावित क्षेत्रमा खासगरी सङ्कटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सुरक्षित वातावरणको प्रत्याभुति दिने विशेषगरी लङ्ैगिक हिसां नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालवालीका तथा सामाजिक विकास शाखा		√
	गैह्खाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह	√	√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र	√	√
	आबश्यकताको आधारमा विपद् **लेखाजोखा मार्गदर्शन** २०७२ अनुसार थप लेखाजोखाका औजारहरूलाई सक्रिय बनाउने (MIRA/CSDA)	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति विषय क्षत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू र सहयोगी निकायहरू		√

	प्रभावित परिवारको दर्ता गर्ने, प्रभावितको लागि परिचयपत्र उपलब्ध गराउने ।	स्थानीय तह/जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति/जिल आपत्कालन कार्यसंचालन केन्द्र		√
दोश्रो हप्ता	मौषम सम्वन्धि सूचना नियमित प्रशारण गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र/जल तथा मौषम बिज्ञान बिभाग फिल्ड कार्यालय/सञ्चार माध्यम		√
	विषय क्षेत्रगत निकायहरूको बैठक बस्ने	सबै क्षेत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू		√
	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिको बैठक बस्ने	प्रमुख जिल्ला अधिकारी		√
	थप आबश्यक पर्ने राहतका लागि समन्वय गरी बितरणको व्यवस्था मिलाउने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति स्थानीय तह		√
	प्रभाावित क्षेत्रमा खासगरी सङ्कटासन्न समूहका लागि स्वच्छ र सरुक्षित वातावरणको प्रत्याभुति दिने विशेषगरी लङ्ैगिक हिसां नियन्त्रण गर्न विशेष ध्यान दिने	स्थानीय तह, महिला बालवालीका तथा सामाजिक विकास शाखा		√
	थप गैह्खाद्य सामग्रीको सेट वितरण गर्ने	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी/स्थानीय तह		√
	थप अस्थायी शिबिर व्यवस्थापन गर्ने	आवाश विषयगत क्षेत्र, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, अन्य सहयोगी निक(ायहरू		√
	मानवीय कार्यका लागि भएका प्रतिकार्य उद्धार कार्यको अनगुमन र प्रतवदेन तयार गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	प्रतिकार्यका लागि भए गरेका कार्यहरूको अबस्था बारे राष्ट्रिय र प्रदेश आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र (NEOC/PEOC) मा जाहेरी गर्ने	जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		√
	शब व्यवस्थापन गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति		√
	मरेका पशु चौपायाको व्यवस्थापन गर्ने	पशु सेवा ज्ञान केन्द्र	√	√
	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (MIRA) को तथ्यांक संकलन तथा अभिलेखिकरण गर्ने	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति विषय क्षत्रगत नेतृत्व गर्ने निकायहरू र सहयोगी निकायहरू, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसंचालन केन्द्र		√
	खाद्यान्न बितरण गर्ने	स्थानीय तह/खाद्यान्न नेतृत्व गर्ने विषय क्षेत्रगत निकाय र सहयोगी निकाय		√

अनुसूची १७ : दैनिक र साप्ताहिक प्रतिवेदन फाराम

१. तयार गर्ने जिल्ला : अवस्था प्रतिवेदन नं. दस्तखत

२. प्रतिवेदन तयार गरेको मिति :

३. लाई (प्रजिअ, गृह मन्त्रालय आदि)

४. बाट : (प्रजिअ, स्थाविअ, जिविव्यस, नेरेसो)

५. बोधार्थ : (प्रजिअ, स्थाविअ, जिविव्यस, गृह मन्त्रालय आदि)

६. प्रतिवेदन अवधि (देखि.............सम्म)

७. प्रतिवेदनले समेट्ने क्षेत्र (जिल्ला, न.पा. र गा.पा.)

८. सामान्य अवस्था (प्रभावित स्थानीय तह वडा नं., लाभान्वित जनसंख्या, क्षतिभएको घर आदि)

९. राहत उद्धारको विवरण (सरकारी, गैरसरकारी, रेडक्रस र राष्ट्रसंघीय निकायहरूबाट भएको राहत उद्धार

१०. राहत उद्धारको योजना (सरकारी, रेडक्रस, गैरसरकारी क्षेत्रबाट प्रदान गरीने राहत उद्धारको योजना

११. राहत उद्धारमा हुन सक्ने कमी वा कठिनाइ

१२. समस्या समाधानका उपाय वा अवश्यक सहयोगको अपेक्षा

अनुसूची १८ : सन्दर्भ सामग्रीहरू

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय निति, २०७५,

राष्ट्रिय विपद् प्रतिकार्य कार्यढाँचा, २०७५

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३०

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०७६

जिल्ला विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०६८

स्थानीय विपद् जोखिम व्यवस्थापन तथा जलवायू उत्थानशील योजना तर्जुमा निर्देशिका , २०७४

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना २०७१/०७२

जिल्लाको वस्तुगत विवरण २०७१

जिल्लाको गाँउपालिका र नगरपालिका प्रोफाईल २०७३

केन्द्रिय तथ्यांक विभाग राष्ट्रिय जनगणनाको तथ्यांकगत प्रतिबेदन २०६८

स्थानीय तहको विभाजन तथा केन्द्रहरूको बिवरण २०७३

विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि राष्ट्रिय रणनीति, २०६६

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन योजना तर्जुमा निर्देशिका २०६९

विपद् लेखाजोखा मार्गदर्शन २०७२ (IRA अध्यावधिक २०७४)

राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन बिधी २०७२

नोट- यस सम्बन्धी बिस्तृत जानकारीका लागि जिल्ला आपत्कालीन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा सम्पर्क गर्न सकिनेछ। यो योजनाको सफ्टकपी आवश्यक परेमा वा हेर्न चाहेमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयको वेवसाइट www.daokapilvastu.moha.gov.np र विपद् जोखिम न्यूनीकरण पोर्टल वा वेवर्साईड www.drrportal.gov.np मा उपलब्ध रहेको छ।

झाडा पखाला कसरी लाग्छ ?

- फोहर र दूषित पानी पिउँदा
- साबुन पानीले राम्ररी हात नधोई खाना खादाँ
- खुल्ला ठाँउमा दिसा गर्दा
- सडे गलेको वा झिँगा बसेको खाना खादाँ,
- काँचै खाने तरकारी वा फलफूल राम्ररी नधोई खादाँ

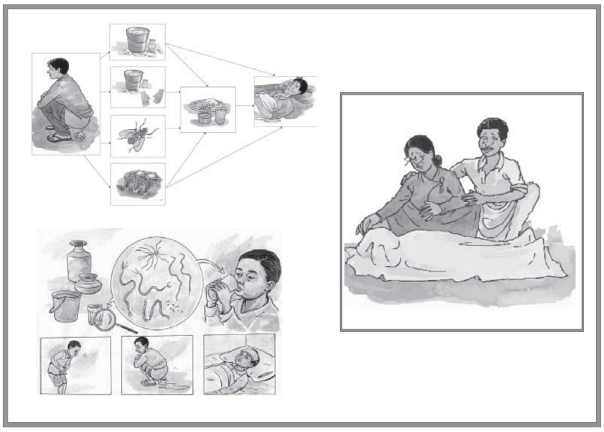

झाडा पखाला लागेमा के के हुन्छ ?

धेरै पटक दिसा लाग्छ र कहिलेकाँही वान्ता पनि हुन्छ। शरीरमा पानीको मात्रा कम हुँदै जान्छ र जलवियोजन हुन्छ। यदि जलवियोजन भएमा

- धेरै तिर्खा लाग्छ,
- जिब्रो सुक्खा हुन्छ
- आँखा गड्छ
- पिसाब थोरै हुन्छ वा हुदै हुँदैन, र
- विरामी शिथिल हुँदै जान्छ

झाडा पखाला लागेमा वा जलवियोजन भएको शंका लागेमा तुरुन्त स्वास्थ्य संस्थामा लैजानुपर्छ।

याद गर्नुहोस्: झाडा-पखाला लागेका विरामीलाई समयमा नै उपचार गरिएन भने विरामीको मृत्यु समेत हुन्छ।

झाडा पखाला लाग्नबाट कसरी बच्न सकिन्छ?

- खाना खानु अघि, दिसा गरेपछि, बच्चाको दिसा सफा गरेपछि र फोहोर वस्तु चलाएपछि सधैं साबुन पानीले राम्रोसंग मिचिमिचि हात धुने।
- शुद्धिकरण गरेको पानी मात्र पिउने,
- बासी-सडेगलेको, झिँगा बसेको खानेकुरा कहिल्यै पनि नखाने।
- काँचै खाने तरकारी वा फलफूल भए राम्ररी पखालेर मात्र खाने।
- दिसा पिसाब चर्पीमा मात्र गर्ने।

झाडा पखाला लागेमा के गर्नुपर्छ ?

- झाडापखाला भएमा विरामीलाई पुनर्जलीय झोल सँगै झोलिलो खानेकुरा (जस्तै भातको माड, तरकारीको झोल, दाल र फलफूलको रस इत्यादि) प्रशस्त खान दिने।
- झाडा पखाला लागेको २ वर्ष मुनिको बालकलाई आमाको दुध पटक पटक खुवाउने
- विरामीको अवस्थामा सुधार नआएमा वा झन् बढी पखाला लागेमा, खान पिउन नसकेमा, ज्वरो आएमा, दिसामा रगत देखिएमा तुरुन्तै नजिकैको स्वास्थ्य संस्थामा लगेर उपचार गराउने।

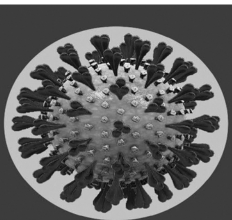

कोरोना भाइरस रोग (कोभिड-१९)

हाल विश्वभरी फैलिरहेका नयाँ कोरोना भाइरसको संक्रमणबाट लागेको रोगलाई विश्व स्वास्थ्य संगठनले “कोभिड १९” को नाम दिएको छ र यसलाई विश्वव्यापी महामारीको रुपमा घोषणा गरिसकिएको छ ।

कोरोना भाइरस श्वाशप्रश्वाशको माध्यमबाट सर्ने रोग हो । यो संक्रमित व्यक्तिले खोक्दा वा हाछ्युँ गर्दा नाक वा मुखबाट निस्कने छिट्टाको माध्यमबाट एक व्यक्तिबाट अर्को व्यक्तिमा सर्दछ ।

कोरोना भाइरस रोगको मुख्य लक्षणहरू

यस्ता लक्षणहरू देखा परेमा नजिकको तोकिएको स्वास्थ्य केन्द्रमा सम्पर्क गर्ने ।

यस रोगको संक्रमणको जोखिमबाट बच्नको लागि निम्न उपायहरू अपनाउनुपर्छ ।

ज्वरो र खोकी लागेको व्यक्तिबाट टाढा रहने वा आफूलाई ज्वरो र खोकी लागेको छ भने पनि अरू व्यक्तिबाट टाढा रहने र मास्कको प्रयोग गर्ने

खोक्दा हाछ्युँ गर्दा नाक मुख टिस्यू पेपर वा कुहिनाले छोप्ने र प्रयोग गरेको टिस्यू पेपरलाई बिर्को भएको फोहर फाल्ने भाँडोमा फाल्ने र साबुन पानीले मिचिमिचि हात धुने वा अल्कोहल भएको स्यानिटाइजर प्रयोग गर्ने

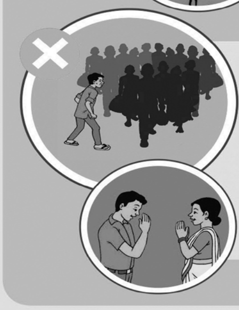

भिडभाडमा नजाने र अरूलाई पनि नजान सुझाव दिने, हात मिलाउनुको सट्टा नमस्कार गर्ने

बेलाबेलामा साबुन पानीले कम्तिमा २० सेकेन्ड मिचिमिचि हात धुने वा अल्कोहल भएको स्यानिटाइजर प्रयोग गर्ने

कोरोना प्रभावित देशबाट आएको व्यक्तिहरूमा माथिका लक्षणहरु देखिए स्वास्थ्य केन्द्रमा तुरुन्त जानुपर्दछ । घरैमा बस्दा परिवारका सदस्यहरूबाट १४ दिन सम्म छुट्टै आईसोलेसनमा बस्नु पर्दछ ।